

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

LUKU 24.

GEN 24:1 Καὶ Ἀβραὰμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμερῶν, καὶ κύριος
Ja Aabraham oli vanha, pitkälle ehtinyt päivissä, ja Herra

εὐλόγησεν τὸν Ἀβραὰμ κατὰ πάντα.
siunasi Aabrahamia kaikissa.

GEN 24:2 καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τῷ παιδί αὐτοῦ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς
οἰκίας Ja Aabraham sanoi hänen huoneensa vanhemmalle palvelijal-
leen, hänen

αὐτοῦ τῷ ἄρχοντι πάντων τῶν αὐτοῦ θές τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν μηρόν
kaiken (omaisuutensa) hallitsijalle: "Aseta sinun kätesi minun

μου,
kupeeni alle,

GEN 24:3 καὶ ἐξορκιῶ σε κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸν θεὸν
ja vannota sinua Herran, taivaan Jumalan ja maan Jumalan (nimeen)

τῆς γῆς, ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαὰκ ἀπὸ τῶν θυγατέρων
että et ota vaimoa minun pojalleni Iisakille khanaanilaisten

τῶν Χαναναίων, μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν αὐτοῖς,
tyttäristä, joiden kanssa minä asun, heidän keskellään,

GEN 24:4 ἀλλὰ εἰς τὴν γῆν μου, οὗ ἐγενόμην, πορεύσῃ καὶ εἰς τὴν
vaan minun maahani, josta minä tulín, vaella ja minun sukuu-
ni,
φυλὴν μου καὶ λήμψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν.
ja ota vaimo minun pojalleni Iisakille sieltä."

GEN 24:5 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς Μήποτε οὐ βούλεται ἡ γυνή
Ja sanoi hänelle palvelija: "Ehkä nainen ei tahdo

πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν ταύτην· ἀποστρέψω τὸν υἱόν
vaelttaa minun kanssani takaisin tähän maahan: palautanko sinun

σου εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλθες ἐκεῖθεν;
poikasi maahan, josta sinä lähdit ulos sieltä?"

GEN 24:6 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἀβραὰμ Πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ἀποστρέψῃς
ja sanoi Aabraham hänelle: "Pidä vaari itsestäsi, ettet palauta

τὸν υἱόν μου ἐκεῖ.
minun poikaani sinne.

GEN 24:7 κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἐλάβεν
Herra, taivaan Jumala ja maan Jumala, joka otti

με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου καὶ ἐκ τῆς γῆς, ἧς ἐγενήθην, ὃς
minut minun isäni huoneesta ja maasta, jossa minä synnyin, joka

ἐλόλησέν μοι καὶ ὤμοσέν μοι λέγων Σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ
puhui minulle ja vannoi minulle, sanoen: "Sinulle tulén antamaan
tämän maan, ja

σπέρματι σου, αὐτὸς ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου, καὶ
sinun siemenellesi, hän on lähettävä hänen enkelinsä sinun
edelläsi, ja

λήμψη γυναῖκα τῷ υἱῷ μου Ἰσαακ ἐκεῖθεν.
sinä olet ottava vaimon minun pojalleni Iisakille sieltä.

GEN 24:8 ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν
Mutta jos nainen ei tahdo vaeltaa sinun kanssasi tähän maahan,

ταύτην, καθαρὸς ἔσῃ ἀπὸ τοῦ ὄρκου τούτου· μόνον τὸν υἱόν μου μὴ
puhdas olet oleva valasta tästä: ainoastaan minun poikssni älä

ἀποστρέψῃς ἐκεῖ.
palauta sinne."

GEN 24:9 καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν μηρὸν Ἀβρααμ
Ja palvelija asetti kätensä Aabrahamin, hänen herransa kupeen alle

τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ ὤμοσεν αὐτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τούτου
ja vannoi hänelle tämän sanan tähden.

24:10 Καὶ ἔλαβεν ὁ παῖς δέκα καμήλους ἀπὸ τῶν καμήλων τοῦ κυρί-
Ja palvelija otti kymmenen kamelia hänen herransa kame-

ου αὐτοῦ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ
leista, ja kaikista hänen herransa hyvyyksistä kanssa itsensä

καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν εἰς τὴν πόλιν Ναχωρ.
ja noustuaan hän vaelsi Mesopotamiaan Nakhoorin kaupunkiin.

GEN 24:11 καὶ ἐκοίμισε τὰς καμήλους ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ φρέαρ
Ja hän asetti kamelit lepäämään maahan ulkopuolelle kaupungin,
veden kaivon luo,

τοῦ ὕδατος τὸ πρὸς ὧν, ἡνίκα ἐκπορεύονται αἱ ὕδρευόμεναι.
iltaa kohti, kun neidot ulostulevat ammentamaan vettä.

GEN 24:12 καὶ εἶπεν Κύριε ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου Ἀβρααμ, εὐλόωσον
Ja hän sanoi: "Herra, minun herrani Aabrahamin Jumala, saata
onnistumaan (se mikä on)

ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον καὶ ποιήσον ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου μου minun
edessäni tänä päivänä, ja tee laupeus minun herrani Aabrahamin

Ἀβρααμ.
kanssa.

GEN 24:13 ἰδού ἐγὼ ἔστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, αἱ δὲ
Katso, minä olen asettunut seisomaan lähteelle veden, kaupun-

θυγατέρες τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν ἐκπορεύονται ἀντλήσαι ὕδωρ,
gin asujien tyttärien lähtiessä ulos vettä ammentamaan.

GEN 24:14 καὶ ἔσται ἡ παρθένος, ἥ ἂν ἐγὼ εἶπω Ἐπὶ κλινὸν τὴν
Ja olkoon oleva (että) neitsyt, jolle minä sanon: 'Kallista

ὕδριαν σου, ἵνα πίω, καὶ εἶπη μοι Πίε, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ,
 vesiastiaasi, jotta minä joisin', ja hän sanoisi minulle: 'Juo:
 myös sinun kamelisi minä juotan,

ἕως ἂν παύσωνται πίνουσαι, ταύτην ἡτοίμασας τῷ παιδί σου Ισαακ,
 kai kunnes lakkaavat juomasta' tämän olet valmistanut sinun
 palvelijallesi Iisakille, ja

ἐν τούτῳ γινώσκωμαι ὅτι ἐποίησας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου Αβρααμ.
 tästä tulen tietämään, että sinä teit laupeuden minun herralleni
 Aabrahamille."

GEN 24:15 καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι αὐτὸν λαλοῦντα ἐν τῇ
 Ja tapahtui, että ennekuin hän lopetti puhumasta

διανοίᾳ, καὶ ἰδοὺ Ρεβεκκα ἐξεπορεύετο ἡ τεχθεῖσα Βαθουηλ υἱὸς
 Melkhas ajatuksissaan, ja katso, Rebekka tuli ulos (syntynyt Bathu-
 eelille, Melkhan pojalle,

τῆς γυναικὸς Ναχωρ ἀδελφοῦ δὲ Αβρααμ ἔχουσα τὴν ὕδριαν ἐπὶ τῶν
 Aabrahamin veljen Nakhoor vaimolle), omaten vesiastian hänen

ὤμων αὐτῆς.
 olallaan.

GEN 24:16 ἡ δὲ παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα· παρθένος ἦν, ἀνὴρ
 ja neitsyt oli sangen kaunis näöltään: hän oli neitsyt, mies

οὐκ ἔγνων αὐτήν. καταβᾶσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπλησεν τὴν ὕδριαν καὶ
 ei (ollut) tuntenut häntä. Astuttuaan alas lähteelle, hän täytti

ἀνέβη.
 vesiastian ja nousi.

GEN 24:17 ἐπέδραμεν δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῆς καὶ εἶπεν
 Ja palvelija juoksi häntä vastaan ja sanoi:

Πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὕδριας σου.
 "Juota minulle vähän vettä sinun vesiastiastasi."

GEN 24:18 ἡ δὲ εἶπεν Πίε, κύριε. καὶ ἔσπευσεν καὶ καθεῖλεν τὴν
 Ja tyttö sanoi: "Juo, herra." Ja hän riensi ja otti
 alas

ὕδριαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς καὶ ἐπότισεν αὐτόν,
 vesiastian hänen käsivartensa päälle, ja hän juotti häntä,

GEN 24:19 ἕως ἐπαύσατο πίνων. καὶ εἶπεν Καὶ ταῖς καμήλοις σου
 kunnes hän lakkasi juomasta. Ja hän sanoi: "Myös sinun
 kameleillesi

ὕδρευσομαι, ἕως ἂν πάσαι πίωσιν.
 olen nostava vettä, kunnes kaikki joisivat:"

GEN 24:20 καὶ ἔσπευσεν καὶ ἐξεκένωσεν τὴν ὕδριαν εἰς τὸ
 Ja hän kiiruhti ja tyhjensi vesiastiansa

ποτιστήριον καὶ ἔδραμεν ἔτι ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλῆσαι καὶ ὕδρευσάτο
 juottokaukaloon, ja hän juoksi vielä kaivolle ammentamaan, ja

πάσαις ταῖς καμήλοις.
hän nosti vettä kaikille kameleille.

GEN 24:21 ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανεν αὐτὴν καὶ παρεσιώπα τοῦ
Ja mies katseli häntä tarkoin ja oli vaiti, saadakseen

γνῶναι εἰ εὐόδωκεν κύριος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἢ οὐ.
tietää, jos Herra antoi hänen tiensä onnistua, vaiko ei.

GEN 24:22 ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐπαύσαντο πᾶσαι αἱ κάμηλοι πίνουσαι,
Ja tapahtui, kun lakkasivat kaikki kamelit juomasta,

ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσᾶ ἀνὰ δραχμὴν ὀλκῆς καὶ δύο ψέλια ἐπὶ
mies otti kultaiset korvarenkaat, kukin drakhman vetävä, ja
rannerenkaitakaksi,

τὰς χεῖρας αὐτῆς, δέκα χρυσῶν ὀλκῆ αὐτῶν.
hänen käsiinsä, ne (olivat) kymmenen kulta(drakhmaa) vetävät.

GEN 24:23 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν καὶ εἶπεν θυγάτηρ τίνος εἶ;
Ja hän kysyi häneltä, ja sanoi: "Kenen tytär olet?

ἀνάγγειλόν μοι· εἰ ἔστιν παρὰ τῷ πατρί σου τόπος ἡμῖν καταλῦσαι;
Ilmoita minulle: jos sinun isäsi luona on paikkaa meille pysähtyä
lepäämään?

GEN 24:24 καὶ εἶπεν αὐτῷ θυγάτηρ Βαθουηλ εἰμὶ ἐγὼ τοῦ Μελχας, ὃν
Ja Bathueelin tytär sanoi hänelle: "Minä olen Melkhan (tytär)

ἔτεκεν τῷ Ναχωρ.
jonka hän synnytti Nakhoorille."

GEN 24:25 καὶ εἶπεν αὐτῷ Καὶ ἄχυρα καὶ χορτάσματα πολλὰ παρ'
ἡμῖν Ja hän sanoi hänelle: "Myös ruumenia ja ravintoja monia
meidän,

καὶ τόπος τοῦ καταλῦσαι.
ja paikka majoittua."

GEN 24:26 καὶ εὐδοκήσας ὁ ἄνθρωπος προσεκύνησεν κυρίῳ
Ja mielissään ollen mies osoitti kunnioitustaan Herralle,

GEN 24:27 καὶ εἶπεν Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου
ja hän sanoi: "Ylistetty minun herrani Aabrahamin Herra, Jumala,

Αβρααμ, ὃς οὐκ ἐγκατέλιπεν τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν
joka ei sivuuttanut hänen oikeamielisyyttään ja totuuttaan

ἀπὸ τοῦ κυρίου μου· ἐμὲ εὐόδωκεν κύριος εἰς οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ
minun Herraltani· minut hän onnistuen saattoi minun herrani veljen

κυρίου μου.
taloon."

GEN 24:28 Καὶ δραμοῦσα ἡ παῖς ἀπήγγειλεν εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς
Ja juosten pois tyttö ilmoitti hänen äitinsä talossa

αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.
mukaan sanojen näiden.

GEN 24:29 τῇ δὲ Ρεβεκκα ἀδελφὸς ἦν, ᾧ ὄνομα Λαβαν· καὶ ἔδραμεν
Mutta Rebekalla oli veli, jolla nimenä Laaban: ja juoksi

Λαβαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔξω ἐπὶ τὴν πηγὴν.
Laaban miehen luo, ulos lähteelle.

GEN 24:30 καὶ ἐγένετο ἡνίκα εἶδεν τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλια ἐπὶ τὰς
Näin tapahtui, kun hän näki korvarenkaat ja rannerenkaat

χεῖρας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καὶ ὅτε ἤκουσεν τὰ ῥήματα Ρεβεκκας τῆς
hänen sisarensa käsissä, ja kun hän kuuli hänen sisareltansa

ἀδελφῆς αὐτοῦ λεγούσης Οὕτως λελάληκέν μοι ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦλθεν
Rebekalta sanotut sanat: "Näin on mies minulle puhunut." Ja hän

πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐστηκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς πηγῆς
tuli miehen luo, hänen seisoessaan kameliien luona lähteellä.

GEN 24:31 καὶ εἶπεν αὐτῷ Δεῦρο εἰσελθε· εὐλογητὸς κύριος· ἵνα τί
ja hän sanoi hänelle: "Tänne, tule sisälle: Herran siunattu: miksi

ἔστηκας ἔξω; ἐγὼ δὲ ἡτοίμακα τὴν οἰκίαν καὶ τόπον ταῖς καμήλοις.
seisot ulkona? Minä valmistin talon ja paikan kameleille."

GEN 24:32 εἰσῆλθεν δὲ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἀπέσαξεν τὰς
Ja mies meni sisälle huoneeseen ja hän purki lastin

καμήλους. καὶ ἔδωκεν ἄχυρα καὶ χορτάσματα ταῖς καμήλοις καὶ ὕδωρ
kameleilta. Ja hän antoi olkia ja rehuja kameleille ja vettä

νίψασθαι τοῖς ποσὶν αὐτοῦ καὶ τοῖς ποσὶν τῶν ἀνδρῶν τῶν μετ'
αὐτοῦ. pesemiseksi hänen jaloilleen ja miehien jaloille hänen
kanssaan.

GEN 24:33 καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρτους φαγεῖν. καὶ εἶπεν Οὐ μὴ
Ja hän asetti heidän eteensä leipiä syötäväksi. Mutta hän sanoi:

φάγω ἕως τοῦ λαλῆσαί με τὰ ῥήματά μου. καὶ εἶπαν Λάλησον.
"En ole syövä ennen kuin olen puhunut asiani." Ja he sanoivat:
"Puhu."

GEN 24:34 Καὶ εἶπεν Παῖς Ἀβρααμ ἐγὼ εἰμι.
Ja hän sanoi: "Minä olen Aabrahamin palvelija.

GEN 24:35 κύριος δὲ εὐλόγησεν τὸν κύριόν μου σφόδρα, καὶ ὑψώθη·
Ja Herra on siunannut minun herrani suuresti, ja hänet on
korotettu:

καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πρόβατα καὶ μόσχους, ἀργύριον καὶ χρυσίον, παῖδας
ja Hän antoi hänelle lampaita ja härkiä, hopeaa ja kultaa, orjia
καὶ παιδίσκας, καμήλους καὶ ὄνους.
ja orjattaria, kameleita ja aaseja.

GEN 24:36 καὶ ἔτεκεν Σαρρα ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου μου υἱὸν ἕνα τῷ
Ja hänen vaimonsa Saara synnytti minun herralleni yhden pojan

κυρίῳ μου μετὰ τὸ γηρᾶσαι αὐτόν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὅσα ἦν αὐτῷ.
sen jälkeen kun hän oli tullut iälliseksi, ja hän antoi hänelle
(tavarat) jotka hänellä oli.

GEN 24:37 καὶ ὅρκισέν με ὁ κύριός μου λέγων Οὐ λήμψῃ γυναῖκα τῷ
Ja minun herrani vannotti minua, sanoen: 'Sinun ei tule ottaa

υἱῷ μου ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν Χαναναίων, ἐν οἷς ἐγὼ παροικῶ ἐν τῇ
minun pojalleni vaimoa kanaanilaisten tyttäristä, joiden keskuu-

γῇ αὐτῶν,
dessa minä asun muukalaisena heidän maassaan,

GEN 24:38 ἀλλ' ἢ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου πορεύσῃ καὶ εἰς τὴν
vaan minun isäni huoneeseen sinun tulee mennä ja

φυλὴν μου καὶ λήμψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν.
minun heimooni, ja sinun tulee ottaa vaimo minun pojalleni
sieltä.'

GEN 24:39 εἶπα δὲ τῷ κυρίῳ μου Μήποτε οὐ πορεύσεται ἡ γυνὴ μετ'
Ja sanoin minun herralleni: " Ehkä nainen ei ole kulkeva

ἐμοῦ.
minun kanssani."

GEN 24:40 καὶ εἶπέν μοι Κύριος, ᾧ εὐηρέστησα ἐναντίον αὐτοῦ,
Ja hän sanoi minulle: "Herra, jonka edessä olin otollinen,

αὐτὸς ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ μετὰ σοῦ καὶ εὐοδώσει τὴν ὁδόν
hän on lähettävä hänen enkelinsä sinun kanssasi ja saattaa
onnelli-

σου, καὶ λήμψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκ τῆς φυλῆς μου καὶ ἐκ τοῦ
sesti sinun tiesi, ja sinä olet ottava vaimon minun pojalleni

οἴκου τοῦ πατρός μου.
minun heimostani ja minun isäni huoneesta."

GEN 24:41 τότε ἄθως ἔσῃ ἀπὸ τῆς ἀρᾶς μου· ἡνίκα γὰρ ἐὰν ἔλθῃς
Silloin viaton olet oleva minun kirouksestani: sillä kun saavut

εἰς τὴν ἐμὴν φυλὴν καὶ μή σοι δῶσιν, καὶ ἔσῃ ἄθως ἀπὸ τοῦ ὀρκισ
minun heimoni luo ja he eivät sinulle antaisi, olet oleva

μοῦ μου.
viaton minun valastani.'

GEN 24:42 καὶ ἐλθὼν σήμερον ἐπὶ τὴν πηγὴν εἶπα Κύριε ὁ θεὸς τοῦ
Ja tultuani tänä päivänä lähteelle, minä sanoin: 'Herra, minun

κυρίου μου Αβρααμ, εἰ σὺ εὐοδοῖς τὴν ὁδόν μου, ἣν νῦν ἐγὼ πορεύο
herrani Aabrahamin Jumala, jos sinä saatat onnistumaan minun tieni
jonka päällä minä nyt

μαὶ ἐπ' αὐτήν,
vaellan:

GEN 24:43 ἰδού ἐγὼ ἐφέστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, καὶ αἱ
Katso, minä seisoin veden lähteellä, ja

θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῆς πόλεως ἐξελεύσονται ὑδρεύσασθαι ὕδωρ,
kaupungin ihmisten tyttäret tulevat ulos vettä ammentamaan,

καὶ ἔσται ἡ παρθένος, ἥ ἂν ἐγὼ εἶπω Πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς
ja on oleva, että neitsyt, jolle minä sanon: 'Juota minulle vähän

ὕδριας σου,
vettä vesiastiastasi',

GEN 24:44 καὶ εἶπη μοι Καὶ σὺ πίε, καὶ ταῖς καμήλοις σου
ja hän sanoisi minulle: 'Juo sinä, ja myös sinun kameleillesi

ὕδρεύσομαι, αὕτη ἡ γυνή, ἣν ἡτοίμασεν κύριος τῷ ἑαυτοῦ θεράποντι
minä ammennan vettä', tämä (olisi) vaimo, jonka Herra valmisti
hänen omalle palvelijalleen

Ἰσαακ, καὶ ἐν τούτῳ γινώσκωμαι ὅτι πεποίηκας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου
Iisakille,, ja tästä tulen tietämään, että olet tehnyt laupeuden

Αβρααμ.
minun herralleni Aabrahamille.

GEN 24:45 καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι με λαλοῦντα ἐν τῇ
Ja tapahtui, että ennenkuin minä lopetin puhumasta ajatuksissa-

διανοίᾳ εὐθὺς Ρεβεκκα ἐξεπορεύετο ἔχουσα τὴν ὕδριαν ἐπὶ τῶν ὤμων
ni, heti Rebekka tuli ulos, omaten vesiastian olallaan, ja hän

καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πηγὴν καὶ ὑδρεύσατο. εἶπα δὲ αὐτῇ Πότισόν με.
laskeutui alas lähteelle ja ammensi vettä. Ja sanoin hänelle:
'Juota minua.'

GEN 24:46 καὶ σπεύσασα καθεῖλεν τὴν ὕδριαν αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς καὶ
Ja hän kiiruhti ja laski alas vesiastian itsensä päältä ja

εἶπεν Πίε σὺ, καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ. καὶ ἔπιον, καὶ τὰς
sanoi: 'Juo sinä, ja myös sinun kamelisi minä juotan.' Ja minä
join, ja

καμήλους μου ἐπότισεν.
myös minun kamelini hän juotti.

GEN 24:47 καὶ ἠρώτησα αὐτὴν καὶ εἶπα Τίνος εἶ θυγάτηρ; ἡ δὲ ἔφη
Ja minä kysyin häneltä ja sanoin: 'Kenen tytär sinä olet?' Ja hän
sanoi:

θυγάτηρ Βαθουηλ εἰμὶ τοῦ υἱοῦ Ναχωρ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ Μελχα. καὶ
'Minä olen Nakhoorin pojan Bathueelin tytär, jonka hänelle
synnytti Melkha.'

περιέθηκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλια περὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς.
Ja minä asetin hänen ympärilleen korvarenkaat, ja rannerenkaat
hänen käsiinsä:

GEN 24:48 καὶ εὐδοκήσας προσεκύνησα κυρίῳ καὶ εὐλόγησα κύριον
τὸν ja hyvillä mielin minä palvoin Herraa ja ylistin Herraa, minun

θεὸν τοῦ κυρίου μου Αβρααμ, ὃς εὐόδωσέν μοι ἐν ὁδῷ ἀληθείας λαβεῖν
 Herrani Aabrahamin Jumalaa, joka saattoi minua onnellisesti
 totuuden tiellä, ottamaan

τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου τῷ υἱῷ αὐτοῦ.
 minun herrani veljen tyttären hänen pojalleen.

GEN 24:49 εἰ οὖν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλεος καὶ δικαιοσύνην πρὸς τὸν
 Jos te siis teette laupeuden ja oikeuden minun herraani

κύριόν μου, ἀπαγγείλατέ μοι, εἰ δὲ μή, ἀπαγγείλατέ μοι, ἵνα
 kohtaan, ilmoittakaa minulle, mutta jos ette, ilmoittakaa minulle,

ἐπιστρέψω εἰς δεξιὰν ἢ εἰς ἀριστεράν.
 jotta minä kääntyisin oikealle tai vasemmalle."

GEN 24:50 Ἀποκριθεὶς δὲ Λαβαν καὶ Βαθουηλ εἶπαν Παρὰ κυρίου
 Ja Laaban sekä Pathueel vastasivat, sanoen: "Tämä käsky

ἐξῆλθεν τὸ πρόσταγμα τοῦτο· οὐ δύνησόμεθα οὖν σοι ἀντειπεῖν κακὸν
 on lähtenyt ulos Herran luota: emme siis voi väittää sinulle

καλῶ.
 vastaan pahaa hyvälle.

GEN 24:51 ἰδού Ρεβεκκα ἐνώπιόν σου· λαβὼν ἀπότρεχε, καὶ ἔστω
 γυνὴ Katso, Rebekka (on) sinun edessäsi: ottaen juokse pois, ja
 olkoon

τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου, καθὰ ἐλάλησεν κύριος.
 vaimo sinun herrasi pojalle, kuten herra puhui."

GEN 24:52 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀκούσαι τὸν παῖδα τὸν Αβρααμ τῶν
 Ja tapahtui, että samalla kun Aabrahamin palvelija kuuli

ῥημάτων τούτων προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν κυρίῳ.
 nämä sanat, hän maahan kumartumalla osoitti kunnioitusta Herralle.

GEN 24:53 καὶ ἐξενέγκας ὁ παῖς σκεύη ἀργυρὰ καὶ χρυσὰ καὶ
 ja palvelijan otettua esiin hopeisia ja kultaisia astioita ja

ἱματισμὸν ἔδωκεν Ρεβεκκα καὶ δῶρα ἔδωκεν τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς καὶ τῇ
 puvun, hän antoi (ne) Rebekalle, ja hän antoi lahjoja hänen

μητρὶ αὐτῆς.
 veljelleen ja hänen äidilleen.

GEN 24:54 καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ
 Ja he söivät ja joivat, hänen kanssaan olevat miehet,

ὄντες, καὶ ἐκοιμήθησαν. Καὶ ἀναστὰς πρῶι εἶπεν Ἐκπέμψατέ με, ἵνα
 ja he menivät nukkumaan. Ja noustuaan aamulla, hän sanoi:
 "Lähetäkää minut pois, jotta

ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου.
 menisin pois minun herrani luo."

GEN 24:55 εἶπαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς καὶ ἡ μήτηρ Μεινάτω ἡ
 ja hänen veljensä ja äiti sanoivat: "Pysyköön neitsyt meidän

παρθένος μεθ' ἡμῶν ἡμέρας ὡσεὶ δέκα, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεται.
kanssamme kymmenen päivää, ja niiden jälkeen hän lähteköön pois."

GEN 24:56 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Μὴ κατέχετε με, καὶ κύριος
Mutta hän sanoi heille: "Älkää estäkö minua, ja Herra saattoi

εὐλόωσεν τὴν ὁδόν μου· ἐκπέμψατέ με, ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν
minun tieni onnelliseksi; lähettäkää minut pois, jotta menisin

μου.

pois minun herrani luo."

GEN 24:57 οἱ δὲ εἶπαν Καλέσωμεν τὴν παῖδα καὶ ἐρωτήσωμεν τὸ στόμα
Ja he sanoivat: "Kutsukaamme neito ja kysykääme hänen

αὐτῆς.

suustaan."

GEN 24:58 καὶ ἐκάλεσαν Ρεβεκκαν καὶ εἶπαν αὐτῇ Πορεύση μετὰ τοῦ
Ja he kutsuivat Rebekan ja sanoivat hänelle: "Menetkö tämän

ἀνθρώπου τούτου; ἡ δὲ εἶπεν Πορεύσομαι.
miehen kanssa?" Ja hän sanoi: "Olen menevä"

GEN 24:59 καὶ ἐξέπεμψαν Ρεβεκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν καὶ τὰ
Ja he lähettivät pois heidän sisarensa Rebekan ja

ὑπάρχοντα αὐτῆς καὶ τὸν παῖδα τὸν Ἀβρααμ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ.
hänen omaisuutensa, ja aabrahamin palvelijan ja miehet hänen
kanssaan.

GEN 24:60 καὶ εὐλόγησαν Ρεβεκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν καὶ εἶπαν
αὐτῇ Ja he siunasivat heidän sisarensa Rebekan, ja he sanoivat
hänelle:

Ἄδελφὴ ἡμῶν εἰ· γίνου εἰς χιλιάδας μυριάδων, καὶ κληρονομήσῃς τὸ
"Sinä olet meidän sisaremme: Tule tuhansiksi kymmenien tuhansien,
ja periköön

σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων.
sinun siemenesi vihoillistensa kaupungit."

GEN 24:61 ἀναστᾷσα δὲ Ρεβεκκα καὶ αἱ ἄβραι αὐτῆς ἐπέβησαν ἐπὶ
τὰς ja noustuaan rebekka ja hänen palvelijattarensa nousivat ylös

καμήλους καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖς
τὴν kameliien selkään ja he vaelsivat miehen kanssa, ja ottaen
mukaansa

Ρεβεκκαν ἀπῆλθεν.

Rebekan, palvelija lähti pois.

GEN 24:62 Ἰσαακ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ φρέαρ τῆς
Ja Iisak vaelsi erämaan kautta kohti lähdetä näyn:

ὁράσεως· αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς λίβα.
hän asui maassa, sen osassa kohti etelää.

GEN 24:63 καὶ ἐξῆλθεν Ἰσαακ ἀδολεσχησαι εἰς τὸ πεδῖον τὸ πρὸς
Ja eräänä iltana Iisak lähti ulos kedolle puhelemaan joutilaana,

δείλης καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδεν καμήλους ἐρχομένους.
ja nostettuaan ylös silmänsä, hän näki lähestyvät kamelit.

GEN 24:64 καὶ ἀναβλέψασα Ρεβεκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδεν τὸν Ἰσαακ
Ja kohotettuaan ylös silmänsä, Rebekka näki Iisakin,

καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς καμήλου
ja hän hyppäsi alas kamelin päältä.

GEN 24:65 καὶ εἶπεν τῷ παιδί Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ
Ja hän sanoi palvelijalle: "Kuka on tuo mies,

πορευόμενος ἐν τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῖν; εἶπεν δὲ ὁ παῖς Οὗτός
joka vaeltaa kedolla meitä vastaan?" ja palvelija sanoi: "Tämä

ἐστὶν ὁ κύριός μου. ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ θέριστρον περιεβάλετο.
on minun herrani." Ja otettuaan hunnun (Rebekka) peittäytyi.

GEN 24:66 καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ Ἰσαακ πάντα τὰ ῥήματα, ἃ
Ja palvelija kertoi Iisakille kaikki asiat, jotka hän oli

ἐποίησεν.
tehnyt.

GEN 24:67 εἰσῆλθεν δὲ Ἰσαακ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ
Ja Iisak meni sisään hänen äitinsä huoneeseen, ja hän

ἔλαβεν τὴν Ρεβεκκαν, καὶ ἐγένετο αὐτοῦ γυνή, καὶ ἠγάπησεν αὐτήν·
otti rebekan, ja hän tuli hänelle vaimoksi, ja hän rakasti häntä:

καὶ παρεκλήθη Ἰσαακ περὶ Σαρρας τῆς μητρὸς αὐτοῦ.
ja Iisak sai lohdutuksen hänen äidistään Saarasta.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ΄.
LUKU 25.

GEN 25:1 Προσθέμενος δὲ Ἀβραὰμ ἔλαβεν γυναῖκα, ἥ ὄνομα Χεττουρα.
Ja lisäten Aabraham otti vaimon, jolla nimenä Khettuura.

GEN 25:2 ἔτεκεν δὲ αὐτῷ τὸν Ζεμραν καὶ τὸν Ιεξαν καὶ τὸν Μᾶδαν
Ja hän synnytti hänelle Dzemran ja Jeksan ja Madan

καὶ τὸν Μᾶδιαμ καὶ τὸν Ιεσβοκ καὶ τὸν Σωυε.
ja Madiamin ja Jesbokin ja Soouen.

GEN 25:3 Ιεξαν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαβα καὶ τὸν Θαιμαν καὶ τὸν
Ja Jeksa siitti Sabanin ja Thaimanin ja Daidanin.

Δαιδαν· υἱοὶ δὲ Δαιδαν ἐγένοντο Ραγουηλ καὶ Ναβδεηλ καὶ Ἀσσυριμ
Ja Daidanin pojat olivat Ragoueel ja Nabdeeel ja Assuuriim

καὶ Λατουσιμ καὶ Λοωμιμ.
ja Latuusiim ja Loomim.

GEN 25:4 υἱοὶ δὲ Μᾶδιαμ· Γαιφα καὶ Αφερ καὶ Ενωχ καὶ Αβιρα καὶ
Ja madiamin pojat: Gaifa ja Afer ja Enookh ja Abira ja

Ελραγα. πάντες οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Χεττουρας.
Elraga. Kaikki nämä olivat Khetuuran poikia.

GEN 25:5 Ἔδωκεν δὲ Ἀβραὰμ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ Ἰσαακ τῷ υἱῷ
Ja Aabraham antoi kaiken hänen omaisuutensa hänen

αὐτοῦ,
pojalleen Iisakille,

GEN 25:6 καὶ τοῖς υἱοῖς τῶν παλλακῶν αὐτοῦ ἔδωκεν Ἀβραὰμ δόματα
ja hänen jalkavaimojensa pojille Aabraham antoi lahjoja

καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἀπὸ Ἰσαακ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐτι ζῶντος αὐτοῦ
ja hän lähetti heidät vielä eläessään pois hänen poikansa Iisakin

πρὸς ἀνατολάς εἰς γῆν ἀνατολῶν.
luota, kohti nousuja, nousujen maahan.

GEN 25:7 Ταῦτα δὲ τὰ ἔτη ἡμερῶν ζωῆς Ἀβραὰμ, ὅσα ἔζησεν· ἑκατὸν
Ja nämä Aabrahamin elämänpäivien vuodet, jotka hän eli: vuosia

ἑβδομήκοντα πέντε ἔτη.
sata seitsemänkymmentä viisi.

GEN 25:8 καὶ ἐκλιπὼν ἀπέθανεν Ἀβραὰμ ἐν γῇ καλῇ πρεσβύτης καὶ
Ja uupuen Aabraham kuoli, vanhan miehen hyvässä vanhuudessa

πλήρης ἡμερῶν καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.
päivien täyteydessä, ja hänet lisättiin kansansa luo.

GEN 25:9 καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἰσαακ καὶ Ἰσμαὴλ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ
Ja hänen poikansa Iisak ja Ismael hautasivat hänet

σπήλαιον τὸ διπλοῦν εἰς τὸν ἀγρὸν Εφρων τοῦ Σαρ τοῦ Χετταίου, ὃ
kaksinkertaiseen luolaan, heettiläisen Efroonin, Saarin (pojan)
vainiolle, mikä

ἐστὶν ἀπέναντι Μάμβρη,
on Mambrea vastapäätä,

GEN 25:10 τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον, ὃ ἐκτίσατο Ἀβρααμ παρὰ τῶν
vainioon ja luolaan, jonka Aabraham oli hinnalla hankkinut

υἱῶν Χετ, ἐκεῖ ἔθαψαν Ἀβρααμ καὶ Σαρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.
Kheetin poikien luota, sinne he hautasivat Aabrahamin ja hänen
vaimonsa Saaran.

GEN 25:11 ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Ἀβρααμ εὐλόγησεν ὁ θεὸς
Ja tapahtui Aabrahamin kuoleman jälkeen, että Jumala siunasi

Ἰσαακ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ κατώκησεν Ἰσαακ παρὰ τὸ φρέαρ τῆς
hänen poikaansa Iisakia: ja Iisak asettui asumaan näkylähteen

ὀράσεως.
luo.

GEN 25:12 Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἰσμαὴλ τοῦ υἱοῦ Ἀβρααμ, ὃν ἔτεκεν
Ja nämä (ovat) Aabrahamin pojan Ismaelin siittämiset, jonka

Ἀγαρ ἡ παιδίσκη Σαρρας τῇ Ἀβρααμ,
Saaran palvelijatar Haagar synnytti Aabrahamille.

GEN 25:13 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσμαὴλ κατ' ὄνομα τῶν
Ja nämä Ismaelin poikien nimet, heidän sukukuntiansa

γενεῶν αὐτοῦ· πρωτότοκος Ἰσμαὴλ Ναβαιωθ καὶ Κηδαρ καὶ Ναβδεηλ καὶ
nimen mukaan: Ismaelin esikoinen Nabaiooth ja Khhdar ja Nabdeeeel

Μασσαμ
ja Massam

GEN 25:14 καὶ Μασμα καὶ Ἰδουμα καὶ Μασση
ja Masma ja Iduuma ja Masee

GEN 25:15 καὶ Χοδδαδ καὶ θαιμαν καὶ Ιετουρ καὶ Ναφες καὶ Κεδμα.
ja Khoddod ja Thaiman ja Jetuur ja Nafes ja kedma.

GEN 25:16 οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσμαὴλ καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν
Nämä ovat Ismaelin pojat ja nämä heidän nimensä

ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν· δώδεκα ἄρχοντες
heidän teltoissaan ja heidän asunnoissaan: kaksitoista ruhtinasta

κατὰ ἔθνη αὐτῶν.
mukaan heidän heimojensa.

25:17 καὶ ταῦτα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς Ισμαηλ· ἑκατὸν τριάκοντα ἐπὶ ἔτη·
Ja nämä Ismaelin elämän vuodet: vuosia sata kolmekymmentä
seitsemän.

καὶ ἐκλιπὼν ἀπέθανεν καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ.
Ja uupuen hän kuoli ja hänet lisättiin hänen heimonsa luo.

GEN 25:18 κατώκησεν δὲ ἀπὸ Εὐίλατ ἕως Σουρ, ἣ ἐστὶν κατὰ πρόσωπον
Ja hän asui Evilatista Suuriin asti, mikä on vastapäätä

Αἰγύπτου, ἕως ἐλθεῖν πρὸς Ἀσσυρίους· κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν
Egyptiä, kunnes tullaan kohti Assyria: Ja hän asettui asumaan

ἀδελφῶν αὐτοῦ κατώκησεν.
kasvoille kaikkien hänen veljiensä.

GEN 25:19 Καὶ αὗται αἱ γενέσεις Ισαακ τοῦ υἱοῦ Ἀβρααμ· Ἀβρααμ
Ja nämä Iisakin, Aabrahamin pojan siittämiset: Aabraham

ἐγέννησεν τὸν Ισαακ.
siitti Iisakin.

GEN 25:20 ἦν δὲ Ισαακ ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὅτε ἔλαβεν τὴν Ρεβεκκάν
Ja Iisak oli vuosia neljäkymmentä, kun hän otti Rebekan,

θυγατέρα Βαθουηλ τοῦ Σύρου ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἀδελφὴν Λαβαν τοῦ
syyrialaisen Bathueelin tyttären Mesopotamiasta, syyrialaisen

Σύρου ἑαυτῷ γυναῖκα.
Laabanin sisaren, itselleen vaimoksi.

GEN 25:21 ἐδεῖτο δὲ Ισαακ κυρίου περὶ Ρεβεκκας τῆς γυναικὸς
Ja Iisak pyysi Herralta häne vaimonsa rebekan tähden,

αὐτοῦ, ὅτι στεῖρα ἦν· ἐπήκουσεν δὲ αὐτοῦ ὁ θεός, καὶ ἔλαβεν ἐν
koska hän oli hedlmätön: Ja Jumala kuuli häntä, ja Rebekkaa,

γαστρὶ Ρεβεκκα ἡ γυνὴ αὐτοῦ.
hänen vaimoan, tarttui kiinni kohdussa.

GEN 25:22 ἐσκίρτων δὲ τὰ παιδία ἐν αὐτῇ· εἶπεν δέ Εἰ οὕτως μοι
Ja lapset hypähtelivät hänessä: ja hän sanoi: "Jos näin

μέλλει γίνεσθαι, ἵνα τί μοι τοῦτο; ἐπορεύθη δὲ πυθέσθαι παρὰ
minulle on tapahtuva, miksi minulle tämä (raskaus)?" Ja hän

κυρίου,
meni tiedustelemaan Herralta.

GEN 25:23 καὶ εἶπεν κύριος αὐτῇ Δύο ἔθνη ἐν τῇ γαστρὶ σου εἰσιν,
Ja Herra sanoi hänelle: "Kaksi heimoa on sinun kohdussasi.

καὶ δύο λαοὶ ἐκ τῆς κοιλίας σου διασταλήσονται· καὶ λαὸς λαοῦ
ja kaksi kansaa on tuleva eroamaan sinun vatsastasi: kansa vie

ὑπερέξει, καὶ ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.
voiton kansasta, ja suurempi on palveleva pienempää."

GEN 25:24 καὶ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτὴν, καὶ τῇδε ἦν
Ja hänen synnyttämisensä päivät täyttyivät, ja kaksoset

δίδυμα ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς.
olivat täten hänen vatsassaan.

GEN 25:25 ἐξῆλθεν δὲ ὁ υἱὸς ὁ πρωτότοκος πυρράκης, ὅλος ὡσεὶ δορὰ
Ja ulostuli poika, punertava esikoinen, kokonaan kuin

δασύς· ἐπωνόμασεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ησαυ.
karvainen nahka: aja hän nimitti hänen nimekseen Eesau.

GEN 25:26 καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἡ χεὶρ
ja tämän jälkeen tuli ulos hänen veljensä, ja hänen

αὐτοῦ ἐπειλημμένη τῆς πτέρνης Ησαυ· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
kätensä tarttuneena kiinni Eesaun kantapäähän: ja hän nimitti

Ιακωβ. Ισαακ δὲ ἦν ἐτῶν ἐξήκοντα, ὅτε ἔτεκεν αὐτοὺς Ρεβεκκα.
hän nimekseen Jaakob. Ja Iisak oli vuosia kuusikymmentä, kun
Rebekka heidät synnytti.

GEN 25:27 Ἠξήθησαν δὲ οἱ νεανίσκοι, καὶ ἦν Ησαυ ἄνθρωπος εἰδὼς
Ja nuorukaiset kaavoivat, ja Eesau oli metsästämisestä

κυνηγεῖν ἄγροικος, Ιακωβ δὲ ἦν ἄνθρωπος ἀπλαστος οἰκῶν οἰκίαν.
tietävä, kedolla oleskeleva mies, mutta Jaakob oli yksinkertainen
mies, talossa asuvainen.

GEN 25:28 ἠγάπησεν δὲ Ισαακ τὸν Ησαυ, ὅτι ἡ θήρα αὐτοῦ βρώσις
Ja Iisak rakasti Eesaut, koska tämän saalis ruokaa

αὐτῷ· Ρεβεκκα δὲ ἠγάπα τὸν Ιακωβ.
hänelle: mutta Rebekka rakasti Jaakobia.

GEN 25:29 ἤψεν δὲ Ιακωβ ἔψεμα· ἦλθεν δὲ Ησαυ ἐκ τοῦ πεδίου
Ja Jaakob keitti keittoa: ja Eesau tuli kedolta

ἐκλείπων,
uupuneena,

GEN 25:30 καὶ εἶπεν Ησαυ τῷ Ιακωβ Γεῦσόν με ἀπὸ τοῦ ἐψέματος τοῦ
ja Eesau sanoi Jaakobille: "Anna minun maistaa tuosta

πυρροῦ τούτου, ὅτι ἐκλείπω. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εδωμ.
punaisesta keitostasi, koska uuvun." Tämän tähden hänen nimekseen
nimitettiin Edoom.

GEN 25:31 εἶπεν δὲ Ιακωβ τῷ Ησαυ Ἀπόδου μοι σήμερον τὰ
Ja Jaakob sanoi Eesaulle: "Myg tänä päivänä

πρωτοτόκιά σου ἐμοί.
sinun esikoisuuteni minulle."

GEN 25:32 εἶπεν δὲ Ἡσαυ Ἰδοὺ ἐγὼ πορεύομαι τελευτᾶν, καὶ ἵνα τί
Ja Eesau sanoi: "Katso, minä vaellan kuolemaan, ja miksi (hyödyksi)

μοι ταῦτα τὰ πρωτοτόκια;
minulle tämä esikoisuus?"

GEN 25:33 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰακωβ Ὅμοσόν μοι σήμερον. καὶ ὤμοσεν
Ja Jaakob sanoi hänelle: "Vanno minulle tänä päivänä." Ja hän

αὐτῷ· ἀπέδοτο δὲ Ἡσαυ τὰ πρωτοτόκια τῷ Ἰακωβ.
vannoi hänelle: ja Eesau myi esikoisuutensa Jaakobille.

GEN 25:34 Ἰακωβ δὲ ἔδωκεν τῷ Ἡσαυ ἄρτον καὶ ἔψεμα φακοῦ, καὶ
Ja jaakob antoi Eesaukke leipää ja virviläkeittoa, ja

ἔφαγεν καὶ ἔπιεν καὶ ἀναστὰς ὄχρετο· καὶ ἐφάυλισεν Ἡσαυ τὰ
hän söi ja hän joi ja lähti pois: ja Eesau piti halpana

πρωτοτόκια.
esikoisuutta.

ΓΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ΄ .
LUKU 26.

GEN 26:1 Ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς χωρὶς τοῦ λιμοῦ τοῦ
Ja nälänhätä tuli maan päälle, paitsi edellistä

πρότερον, ὃς ἐγένετο ἐν τῷ χρόνῳ τῷ Ἀβρααμ· ἐπορεύθη δὲ Ἰσαακ πρὸς
nälänhätää, joka tuli Aabrahamin aikana: ja Iisak vaelsi Abimele-
kin,

Ἀβιμελεχ βασιλέα φυλιστιιμ εἰς Γεραρα.
filistealaisten kuninkaan luo Geraraan.

GEN 26:2 ὦφθη δὲ αὐτῷ κύριος καὶ εἶπεν Μὴ καταβῇς εἰς Αἴγυπτον·
Ja Herra näyttäytyi hänelle ja sanoi: "Älä astu alas Egyptiin:

κατοίκησον δὲ ἐν τῇ γῇ, ἣ ἂν σοι εἴπω.
ja asetu asumaan maahan, jonka olen sinulle sanova.

GEN 26:3 καὶ παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ
Ja asu muukalaisena tässä maassa, ja minä olen oleva sinun
kanssasi

εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην
ja olen siunaava sinua: sillä sinulle ja sinun siemenellesi tulen
antamaan tämän koko maan

καὶ στήσω τὸν ὄρκον μου, ὃν ὤμοσα Ἀβρααμ τῷ πατρί σου.
ja minä olen vahvistava minun valani, jonka vannoin sinun isällesi
Aabrahamille.

GEN 26:4 καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ
Ja minä olen enentävä sinun siemenesi kuin taivaan tähdet

καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἐνευλογηθήσονται
ja olen antava sinun siemenellesi koko tämän maan, ja sinun
sieme-

ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς,
nessäsi tulevat siunatuiksi kaikki maan kansat,

GEN 26:5 ἀνθ' ὧν ὑπήκουσεν Ἀβρααμ ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ
sen tähden että sinun isäsi Aabraham totteli minun ääntäni

ἐφύλαξεν τὰ προστάγματα μου καὶ τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά
ja noudatti minun käskyjäni ja minun määräyksiäni ja minun säädök-

μου καὶ τὰ νόμιμά μου.
siäni ja minun lakiasetuksiani."

GEN 26:6 καὶ κατόκησεν Ἰσαακ ἐν Γεραροις.
Ja Iisak asettui asumaan gerariin.

GEN 26:7 Ἐπρώτησαν δὲ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ Ρεβεκκας τῆς
Ja tuon paikan miehet kysyivät hänen vaimostaan

γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν Ἀδελφὴ μου ἐστίν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι Rebekasta, ja hän sanoi: "Hän on minun sisareni", sillä hän pelkäsi

Γυνή μου ἐστίν, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ sanaa, että "hän on minun vaimoni", etteivät ehkä paikan miehet

Ρεβεκκας, ὅτι ὡραία τῇ ὄψει ἦν.

tappaisi häntä Rebekan tähden, koska hän oli kaunis näöltään.

GEN 26:8 ἐγένετο δὲ πολυχρόνιος ἐκεῖ· παρακύψας δὲ Αβιμελεχ ὁ Ja hän oli kauan aikaa siellä. Ja Abimelekikihin, Ge-

βασιλεὺς Γεραρων διὰ τῆς θυρίδος εἶδεν τὸν Ισαακ παίζοντα μετὰ rarín kuninkaan kurkistaessa ikkunastaan, hän näki Iisakin

Ρεβεκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.

flirttailevan hänen vaimonsa Rebekan kanssa.

GEN 26:9 ἐκάλεσεν δὲ Αβιμελεχ τὸν Ισαακ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐπεὶ γὰρ Ja Abimelekh kutsui Iisakin ja sanoi hänelle: "Niin hän

γυνή σου ἐστίν· τί ὅτι εἶπας Ἀδελφὴ μου ἐστίν; εἶπεν δὲ αὐτῷ Ισαακ siis on sinun vaimosi: Miksi sanoi: Hän on minun sisareni?" Ja

Εἶπα γὰρ Μήποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν.

Iisak sanoi: "Ja sanoin, etten ehkä kuolisi hänen tähtensä."

GEN 26:10 εἶπεν δὲ αὐτῷ Αβιμελεχ Τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν; μικροῦ Ja Abimelekh sanoi hänelle: "Miksi sinä teit tämän meille? Vähällä

ἐκοιμήθη τις τοῦ γένους μου μετὰ τῆς γυναικὸς σου, καὶ ἐπήγαγες ἐφ' olisi joku minun suvustani maannut sinun vaimosi kanssa, ja olisit

ἡμᾶς ἄγνοιαν.

tuottanut meidän päällemme tietämättömyyden (synnin)."

GEN 26:11 συνέταξεν δὲ Αβιμελεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ λέγων Πᾶς ὁ Ja Abimelekh antoi käskyn koko hänen kansalleen, sanoen: "Jokai-

ἀπτόμενος τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἢ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ θανάτου ἐνοχος nen tähän mieheen tai hänen vaimoonsa kajoava on oleva kuolemaan

ἔσται.

vikapää."

GEN 26:12 Ἐσπείρεν δὲ Ισαακ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ καὶ εὗρεν ἐν τῷ Ja Iisak kylvi siinä maassa ja löysi siinä vuotena

ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἐκατοστεύουσιν κριθήν· εὐλόγησεν δὲ αὐτὸν κύριος. satakertaisesti ohraa: ja Herra siunasi häntä.

GEN 26:13 καὶ ὑμώθη ὁ ἄνθρωπος καὶ προβαίνων μείζων ἐγίνετο, ἕως Ja mies koroitettiin ja eteenpäin käyden hän tuli suuremmaksi,

ὥς μέγας ἐγένετο σφόδρα·

kunnes hän tuli sangen suureksi:

GEN 26:14 ἐγένετο δὲ αὐτῷ κτήνη προβάτων καὶ κτήνη βοῶν καὶ
Ja hänelle tuli lammaskarjaa ja nautakarjaa ja

γεώργια πολλά. ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ φυλιστιιμ,
monta viljelysmaata. Ja filistealaiset kadehtivat häntä.

GEN 26:15 καὶ πάντα τὰ φρέατα, ἃ ὤρυξαν οἱ παῖδες τοῦ πατρὸς
Ja kaikki kaivot, jotka hänen isänsä palvelijat

αὐτοῦ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ φυλιστιιμ καὶ
olivat kaivaneet hänen isänsä aikana, filistealaiset tukkivat ne,
ἐπλησαν αὐτὰ γῆς.
ja täyttivät ne maalla.

GEN 26:16 εἶπεν δὲ Αβιμελεχ πρὸς Ισαακ Ἐλθε ἀφ' ἡμῶν, ὅτι
Ja Abimelekh sanoi Iisakille: "Lähde pois meidän luotamme, koska

δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένου σφόδρα.
olet tullut paljon meitä voimakkaammaksi.

GEN 26:17 καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν Ισαακ καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ φάραγγι
Ja Iisak lähti pois sieltä ja majoittui gerarin laaksoon,

Γεραρων καὶ κατόκησεν ἐκεῖ.
ja hän asettui sinne asumaan.

GEN 26:18 καὶ πάλιν Ισαακ ὤρυξεν τὰ φρέατα τοῦ ὕδατος, ἃ ὤρυξαν
Ja Iisak kaivoi jälleen vesikaivot, jotka hänen isänsä

οἱ παῖδες Αβρααμ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ φυλιστιιμ
Aabrahamin palvelijat olivat kaivaneet, ja nämä filistealaiset
olivat tukkineet

μετὰ τὸ ἀποθανεῖν Αβρααμ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς
hänen isänsä Aabrahamin kuoleman jälkeen, ja hän nimitti niille

ὀνόματα κατὰ τὰ ὀνόματα, ἃ ἐπωνόμασεν Αβρααμ ὁ πατήρ αὐτοῦ.
nimet niiden nimien mukaan, jotka hänen isänsä AAbraham oli
nimittänyt.

GEN 26:19 καὶ ὤρυξαν οἱ παῖδες Ισαακ ἐν τῇ φάραγγι Γεραρων καὶ
ja Iisakin palvelijat kaivoivat gerarin laakossa ja

εὗρον ἐκεῖ φρέαρ ὕδατος ζῶντος.
löysivät sieltä elävän (juoksevan) veden lähteen.

GEN 26:20 καὶ ἐμαχέσαντο οἱ ποιμένες Γεραρων μετὰ τῶν ποιμένων
Ja Gerarin paimenet riitelivät Iisakin paimenten kanssa,

Ισαακ φάσκοντες αὐτῶν εἶναι τὸ ὕδωρ· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ
väittäen veden olevan heidän: ja hän nimitti kaivon nimeksi

φρέατος Ἀδικία· ἠδίκησαν γὰρ αὐτόν.
"vääräys": sillä he tekivät vääräyttä hänelle.

GEN 26:21 ἀπάρας δὲ Ἰσαακ ἐκεῖθεν ὤρυξεν φρέαρ ἕτερον, ἐκρίνοντο
Ja ottaen pois (omaisuutensa) sieltä, Iisak kaivoi toisen kaivon,

δὲ καὶ περὶ ἐκείνου· καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐχθρία.
ja he kamppailivat myös siitä: ja hän nimitti sen nimeksi:
"vihollisuus."

GEN 26:22 ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν ὤρυξεν φρέαρ ἕτερον, καὶ οὐκ
Ja ottaen pois (tavaransa) sieltä, hän kaivoi toisen kaivon,

ἐμαχέσαντο περὶ αὐτοῦ· καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εὐρυχωρία
ja he eivät kamppailleet siitä: ja hän nimitti sen nimeksi:
"runsas tila",

λέγων Διότι νῦν ἐπλάτυνεν κύριος ἡμῖν καὶ ἡύξησεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς
γῆς. sanoen: "Koska nyt Herra teki tilaa meille ja hän lisäsi
meitä maan päälle."

GEN 26:23 Ἀνέβη δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου.
ja hän nousi ylös sieltä valalähteelle.

GEN 26:24 καὶ ὤφθη αὐτῷ κύριος ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ εἶπεν Ἐγώ
Ja Herra ilmestyi hänelle sinä yönä ja sanoi: "Minä

εἰμι ὁ θεὸς Ἀβρααμ τοῦ πατρός σου· μὴ φοβοῦ· μετὰ σοῦ γάρ εἰμι καὶ
olen sinun isäsi Aabrahamin Jumala: Älä pelkää: sillä olen sinun

ἡγλότηκά σε καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου διὰ Ἀβρααμ τὸν πατέρα σου.
kanssasi ja olen siunannut sinua ja enennän sinun siemenesi sinun
isäsi Aabrahamintähden."

GEN 26:25 καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἐπεκαλέσατο τὸ
Ja hän rakensi sinne uhrialttarin ja kutsui avukseen

ὄνομα κυρίου καὶ ἐπηξεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ· ὤρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ
Herran nimeä, ja hän pystytti hänen telttansa sinne: ja sinne

παῖδες Ἰσαακ φρέαρ.

Iisakin palvelijat kaivoivat kaivon.

GEN 26:26 καὶ Ἀβιμελεχ ἐπορεύθη πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Γεραρων καὶ Οχοζαθ
Ja Abimelekh vaelsi hänen luokseen Gerarista, ja Okhodzath,

ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ καὶ Φικολ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
hänen nuorikon saattajansa, ja Phikol, hänen armeijansa
ylipäällikkö

GEN 26:27 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰσαακ Ἰνα τί ἦλθατε πρὸς με; ὑμεῖς δὲ
Ja Iisak sanoi heille: "Miksi te tulitte minun luokseni? Tehän

ἐμισήσατέ με καὶ ἀπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν.
vihasitte minua ja lähetitte minut pois luotanne."

GEN 26:28 καὶ εἶπαν Ἰδόντες ἐώρακαμεν ὅτι ἦν κύριος μετὰ σοῦ,
Ja he sanoivat: "Näkemällä olemme nähneet, että Herra oli sinun
kanssasi,

καὶ εἶπαμεν Γενέσθω ἀρὰ ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ, καὶ
ja me sanoimme: 'Tulkoon vala välille meidän ja välille sinun, ja

διαθησόμεθα μετὰ σοῦ διαθήκην
solmikaamme sinun kanssasi liitto,

GEN 26:29 μὴ ποιήσῃς μεθ' ἡμῶν κακόν, καθότι ἡμεῖς σε οὐκ
ettet tekisi meille paha, kuten mekään emme sinua

ἐβδελυξάμεθα, καὶ ὄν τρόπον ἐχρησάμεθά σοι καλῶς καὶ ἐξαπεστείλα-
μέν inhoneet, ja millä tavalla me kohtelimme sinua hyvin ja
lähetimme

σε μετ' εἰρήνης· καὶ νῦν σὺ εὐλογητὸς ὑπὸ κυρίου.
sinut pois rauhassa: ja nyt sinä (olet) Herralta siunattu."

GEN 26:30 καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς δοχὴν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον·
Ja hän teki heille pidot, ja he söivät ja joivat:

GEN 26:31 καὶ ἀναστάντες τὸ πρῶτ' ὤμωσαν ἄνθρωπος τῷ πλησίον
Ja noustuaan aamulla ylös, he vannoiivat, mies hänen lähimmäi-

αὐτοῦ, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς Ἰσαακ, καὶ ἀπόχοντο ἀπ' αὐτοῦ μετὰ
leen, ja Iisak lähetti heidät pois, ja he lähtivät pois hänen

σωτηρίας.
luotaan turvallisesti.

GEN 26:32 ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ παραγενόμενοι οἱ
Ja tapahtui tuona päivänä, että luokse tulevat

παῖδες Ἰσαακ ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τοῦ φρέατος, οὗ ὥρυξαν, καὶ εἶπαν
Iisakin palvelijat ilmoittivat hänelle kaivosta, jonka olivat
kaivaneet, ja he sanoivat:

Οὐχ εὗρομεν ὕδωρ.
"Me emme löytäneet vettä."

GEN 26:33 καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ "Ὀρκος· διὰ τοῦτο ὄνομα τῇ πόλει
Ja hän nimitti sen (nimeksi) "Vala": Tämän tähden kaupungilla

φρέαρ ὄρκου ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
(on) nimenä "Valan kaivo" tähän päivään asti.

GEN 26:34 Ἦν δὲ Ἡσαυ ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ ἔλαβεν γυναῖκα
Ἰουδὶν Ja oli Eesau vuosia neljäkymmentä, ja hän otti vaimoksi
Juudin,

τὴν θυγατέρα Βεηρ τοῦ Χετταίου καὶ τὴν Βασεμμαθ θυγατέρα Αἰλων τοῦ
heettiläisen Beerin tyttären ja Basemmathin euaolaisen Ailoonin

Ευαίου.
tyttären.

GEN 26:35 καὶ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ Ἰσαακ καὶ τῇ Ρεβεκκᾷ.
ja he olivat Iisakin ja Rebekan kanssa riiteleviä.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'.

LUKU 27.

GEN 27:1 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ γηρᾶσαι Ἰσαακ καὶ ἡμβλύνθησαν οἱ
Ja tapahtui Iisakin vanhentumisen jälkeen, että hänen sil-

ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοῦ ὁρᾶν, καὶ ἐκάλεσεν Ἡσαυ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν
mänsä himmentyivät näöltään, ja hän kutsui hänen vanhemman poi-

πρεσβύτερον καὶ εἶπεν αὐτῷ Υἱέ μου· καὶ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ.
kansa Eesaun, ja hän sanoi hänelle: "Minun poikani!" Ja hän sanoi:
"Katso, minä."

GEN 27:2 καὶ εἶπεν Ἰδοὺ γεγήρακα καὶ οὐ γινώσκω τὴν ἡμέραν τῆς
ja hän sanoi: "Katso, olen tullut vanhaksi ja en tiedä minun

τελευτῆς μου·
loppuni päivää:

GEN 27:3 νῦν οὖν λαβὲ τὸ σκεῦός σου, τὴν τε φαρέτραν καὶ τὸ ἰο-
Nyt siis, ota sinun välineesi, nuoliviinin ja

τόξον, καὶ ἐξέλθε εἰς τὸ πεδῖον καὶ θήρευσόν μοι θήραν
jousen, ja uloslähde kedolle, ja metsästä minulle saalista,

GEN 27:4 καὶ ποιήσόν μοι ἐδέσματα, ὥς φιλῶ ἐγώ, καὶ ἔνεγκέ μοι,
ja tee minulle liharuokia, joita minä rakastan, ja tuo minulle,

ἵνα φάγω, ὅπως εὐλογῇ σε ἡ ψυχὴ μου πρὶν ἀποθανεῖν με.
jotta söisin, jotta minun sieluni siunaisi sinua ennen minun
kuolemaani."

GEN 27:5 Ρεβεκκα δὲ ἤκουσεν λαλοῦντος Ἰσαακ πρὸς Ἡσαυ τὸν υἱὸν
Ja Rebekka kuunteli, Iisakin puhuessa hänen pojalleen

αὐτοῦ. ἐπορεύθη δὲ Ἡσαυ εἰς τὸ πεδῖον θηρεῦσαι θήραν τῷ πατρὶ
Eesaulle. Ja Esau lähti kedolle, metsästäämään riistaa hänen

αὐτοῦ·
isälleen.

GEN 27:6 Ρεβεκκα δὲ εἶπεν πρὸς Ἰακώβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν ἐλάσσω
Ja Rebekka sanoi hänen nuoremmalle pojalleen Jaakobille:

Ἰδὲ ἐγὼ ἤκουσα τοῦ πατρός σου λαλοῦντος πρὸς Ἡσαυ τὸν ἀδελφόν σου
"katso, minä kuulin sinun isäsi puhuvan sinun veljellesi Eesaulle,

λέγοντος
sanoen:

GEN 27:7 Ἐνεγκόν μοι θήραν καὶ ποιήσόν μοι ἐδέσματα, καὶ φαγὼν
'Tuo minulle saalista ja tee minulle liharuokia, ja syöden

εὐλογῇ σε ἐναντίον κυρίου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με.
minä olen siunaava sinua Herran edessä ennen minun kuolemaani.'

GEN 27:8 νῦν οὖν, υἱέ, ἀκουσόν μου, καθὰ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι,
Ja nyt, poika, tottele minua, kuten minä annan sinulle tehtäväksi,

GEN 27:9 καὶ πορευθεῖς εἰς τὰ πρόβατα λαβέ μοι ἐκεῖθεν δύο
ja menentyäsi lampaisiin ota minulle siletä kaksi

ἐρίφους ἀπαλούς καὶ καλούς, καὶ ποιήσω αὐτοὺς ἐδέσματα τῷ πατρί
vohlaa, meheviä ja hyviä, ja olen valmistava ne liharuuiksi

σου, ὥς φιλεῖ,
sinun isällesi, kuten häntä miellyttää,

GEN 27:10 καὶ εἰσοίσσεις τῷ πατρί σου, καὶ φάγεται, ὅπως εὐλόγησῃ
ja sinä olet sisällevievä sinun isällesi, ja hän on syönä, jotta

σε ὁ πατήρ σου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτόν.
sinun isäsi siunaisi sinua ennen kuin hän kuolee.

GEN 27:11 εἶπεν δὲ Ἰακωβ πρὸς Ρεβεκκαν τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἔστιν
Ja Jaakob sanoi hänen äidilleen Rebekalle: "Minun

Ἦσαν ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ δασύς, ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος·
veljeni Eesau on karvainen mies, ja minä sileä mies:

GEN 27:12 μήποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πατήρ μου, καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐ-
mahdollisesti minun isäni tunnustelee minua, ja olen oleva hänen
τοῦ ὥς καταφρονῶν καὶ ἐπάξω ἐπ' ἐμαυτὸν κατάραν καὶ οὐκ εὐλογίαν.
edessään kuin pahaa tarkoittava, ja minä olen tuottava itselleni
kirouksen ja en siunausta."

GEN 27:13 εἶπεν δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ Ἐπ' ἐμέ ἡ κατάρα σου, τέκνον·
Ja äiti sanoi hänelle: "Minun päälleni sinun kirouksesi, lapsi:

μόνον ὑπάκουσον τῆς φωνῆς μου καὶ πορευθεῖς ἐνεγκέ μοι.
ainoastaan tottele minun ääntäni, ja mentyäsi tuo minulle."

GEN 27:14 πορευθεῖς δὲ ἔλαβεν καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρί, καὶ ἐποίησεν
Ja mentyään hän otti ja toi äidille, ja hänen äitinsä

ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐδέσματα, καθὰ ἐφίλει ὁ πατήρ αὐτοῦ.
teki lihoja, kuten hänen hänen isäänsä miellytti.

GEN 27:15 καὶ λαβοῦσα Ρεβεκκα τὴν στολὴν Ἦσαν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ
Ja Rebekka otti hänen vanhemman poikansa Eesaun

πρεσβυτέρου τὴν καλὴν, ἣ ἦν παρ' αὐτῇ ἐν τῷ οἴκῳ, ἐνέδυσεν Ἰακωβ
hienon puvun, joka hänen luonaan talossa,, ja hän puki hänen

τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον.
nuoremman poikansa Jaakobin,

GEN 27:16 καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων περιέθηκεν ἐπὶ τοὺς βραχίονας
Ja hän ympärikietoi vuodannahat hänen käsivarsiinsa

αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰ γυμνά τοῦ τραχήλου αὐτοῦ.
ja paljaat (osat) hänen kaulastaan.

GEN 27:17 καὶ ἔδωκεν τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους, οὓς ἐποίησεν,
Ja hän antoi lihat ja leivät, jotka hän oli tehnyt

εἰς τὰς χεῖρας Ἰακωβ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς.
hänen poikansa Jaakobin käsiin.

GEN 27:18 καὶ εἰσήνεγκεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. εἶπεν δὲ Πάτερ. ὁ δὲ
Ja hän vei sisään hänen isälleen. Ja hän sanoi: "Isä!"

εἶπεν Ἰδού ἐγώ· τίς εἶ σύ, τέκνον;
Tämä sanoi: "Katso, minä: kuka sinä olet, lapsi?"

GEN 27:19 καὶ εἶπεν Ἰακωβ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ἐγὼ Ἡσαυ ὁ πρωτότοκός
Ja Jaakob sanoi hänen isälleen: "Minä Eesau, sinun ensinsyntynee-
si.
σου· ἐποίησα, καθὰ ἐλάλησάς μοι· ἀναστὰς κάθισον καὶ φάγε τῆς
θήρας Minä tein, kuten olet puhunut minulle: Noustuasi istu ja
syö minun

μου, ὅπως εὐλογῆση με ἡ ψυχὴ σου.
saalistani, jotta sinun sielusi siunaisi minua."

GEN 27:20 εἶπεν δὲ Ἰσαακ τῷ υἱῷ αὐτοῦ Τί τοῦτο, ὃ ταχὺ εὗρες, ὃ
Ja Iisak sanoi hänenpojalleen: "Mitä tämä, että näin nopeasti
löysit, oi

τέκνον; ὁ δὲ εἶπεν Ὁ παρέδωκεν κύριος ὁ θεός σου ἐναντίον μου.
lapsi?" Ja hän sanoi: "Herra, sinun Jumalasi, joka antoi sen minun
eteeni."

GEN 27:21 εἶπεν δὲ Ἰσαακ τῷ Ἰακωβ Ἐγγισόν μοι, καὶ ψηλαφήσω σε,
Ja Iisak sanoi Jaakobille: "Lähesty minua, ja olen tunnustelevala
sinua,

τέκνον, εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαυ ἢ οὐ.
lapsi, jos sinä olet minun poikani Eesau vaiko et."

GEN 27:22 ἤγγισεν δὲ Ἰακωβ πρὸς Ἰσαακ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ
Ja Jaakob tuli lähelle hänen isänsä Iisakin luo, ja

ἐψηλάφησεν αὐτόν καὶ εἶπεν Ἡ μὲν φωνὴ φωνὴ Ἰακωβ, αἱ δὲ χεῖρες
hän tunnusteli häntä ja sanoi: "Ääni tosin Jaakobin ääni, mutta

χεῖρες Ἡσαυ.
kädet Eesaun kädet."

GEN 27:23 καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτόν· ἦσαν γὰρ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ὡς αἱ
Ja hän ei tuntenut häntä: sillä hänen kätensä olivat kuin

χεῖρες Ἡσαυ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δασεῖναι· καὶ ἠυλόγησεν αὐτόν.
hänen veljensä Eesaun kädet karvaiset kädet: ja hän siunasi häntä.

GEN 27:24 καὶ εἶπεν Σὺ εἶ ὁ υἱός μου Ἡσαυ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐγώ.
Ja hän sanoi: "Oletko sinä minun poikani Eesau?" Ja hän sanoi:

GEN 27:25 καὶ εἶπεν Προσάγαγέ μοι, καὶ φάγομαι ἀπὸ τῆς θήρας
σου, "Minä." Ja hän sanoi: "Tuo esiin minulle, ja olen syövä
sinun
saalistasi,

τέκνον, ἵνα εὐλογῇ σε ἡ ψυχὴ μου. καὶ προσήγαγεν αὐτῷ, καὶ
lapsi, jotta minun sieluni siunaisi sinua." Ja hän toi esiin
hänelle, ja

ἔφαγεν· καὶ εἰσήνεγκεν αὐτῷ οἶνον, καὶ ἔπιεν.
hän söi: ja hän toi hänelle viiniä, ja hän joi.

GEN 27:26 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαακ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἑγγισόν μοι καὶ
Ja hänen isänsä Iisak sanoi hänelle: "Tule minun lähelleni ja

φίλησόν με, τέκνον.
suutele minua, lapsi."

GEN 27:27 καὶ ἐγγίσας ἐφίλησεν αὐτόν, καὶ ὡσφράνθη τὴν ὁσμήν τῶν
Ja tultuaan lähelle hän suuteli häntä, ja hän haistoi hänen

ἱματίων αὐτοῦ καὶ ᾠλόγησεν αὐτόν καὶ εἶπεν Ἴδου ὁσμή τοῦ υἱοῦ
μου vaatteidensa tuoksun, ja hän siunasi hänet ja sanoi:" Katso,
minun poikani tuoksu

ὡς ὁσμή ἀγροῦ πλήρους, ὃν ᾠλόγησεν κύριος.
kuin tuoksu yltäkylläisen niityn, jonka Herra siunasi.

GEN 27:28 καὶ δώῃ σοι ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ
Ja Jumala antakoon sinulle taivaan kasteesta ja maan

τῆς πιότητος τῆς γῆς καὶ πλῆθος σίτου καὶ οἶνου.
lihavuudesta, ja viljan sekä viinin runsautta.

GEN 27:29 καὶ δουλεύσάτωσάν σοι ἔθνη, καὶ προσκυνήσουσίν σοι
Ja kansakunnat palvelkoot sinua, ja kumartamalla sinua ruhtinaat

ἄρχοντες· καὶ γίνου κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ προσκυνήσουσίν σοι
kunnioittakoot: ja tule veljiesi herraksi, ja sinun isäsi pojat

οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου. ὁ καταρώμενός σε ἐπικατάρατος, ὁ δὲ εὐλογῶν
kumartakoot sinulle. Joka sinua kiirroaa, olkoon kirottu, ja joka

σε εὐλογημένος.
sinua siunaa, siunattu."

GEN 27:30 Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ πάσασθαι Ἰσαακ εὐλογοῦντα Ἰακωβ
Ja tapahtui sen jälkeen kun Iisak lakkasi siunaamasta hänen poi-

τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθεν Ἰακωβ ἀπὸ προσώπου Ἰσαακ τοῦ
kaansa Jaakobia, ja tapahtui, kun uloslähti Jaakob hänen isänsä

πατρός αὐτοῦ, καὶ Ἦσιν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἦλθεν ἀπὸ τῆς θήρας.
Iisakin luota, että hänen veljensä Eesau tuli riistalta.

GEN 27:31 καὶ ἐποίησεν καὶ αὐτὸς ἐδέσματα καὶ προσήνεγκεν τῷ
Ja teki myös hän lihoja ja hän vei ne hänen isänsä

πατρὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν τῷ πατρί Ἀναστήτω ὁ πατήρ μου καὶ φαγέτω
τῆς eteen, ja hän sanoi isälleen: "Nouskoon minun isäni ylös ja
syököön

θήρας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅπως εὐλογῇ με ἡ ψυχὴ σου.
hänen poikansa riistaa, jotta sinun sielusi siunaisi minua."

GEN 27:32 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰσαακ ὁ πατήρ αὐτοῦ Τίς εἶ σὺ; ὁ δὲ
Ja Iisak, hänen isänsä sanoi hänelle: "Kuka sinä olet?"

εἶπεν Ἐγὼ εἰμι ὁ υἱός σου ὁ πρωτότοκος Ἡσαυ.
Hän sanoi: "Minä olen sinun poikasi, ensinsyntynyt Eesau."

GEN 27:33 ἐξέστη δὲ Ἰσαακ ἐκστασιν μεγάλην σφόδρα καὶ εἶπεν Τίς
Ja Iisak joutui sangen suureen hämmästykseen, ja sanoi: "Kuka

οὖν ὁ θηρεύσας μοι θήραν καὶ εἰσενέγκας μοι; καὶ ἔφαγον ἀπὸ πάντων
siis hän joka metsästi riistaa ja toi sisään minulle? Ja minä söin

πρὸ τοῦ σε ἐλθεῖν καὶ ἠυλόγησα αὐτόν, καὶ εὐλογημένος ἔστω.
kaikesta ennen sinun tuloasi ja siunasin hänet, ja siunattu hän
olkoon."

GEN 27:34 ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤκουσεν Ἡσαυ τὰ ῥήματα Ἰσαακ τοῦ
Ja tapahtui, kun Eesau kuuli hänen isänsä Iisakin

πατρὸς αὐτοῦ, ἀνεβόησεν φωνὴν μεγάλην καὶ πικρὰν σφόδρα καὶ εἶπεν
sanat, hän huusi suurella ja sangen katkeralla äänellä, ja sanoi:

Εὐλόγησον δὴ καμέ, πάτερ.
"Siunaa siis myös minua, isä."

GEN 27:35 εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἐλθὼν ὁ ἀδελφός σου μετὰ δόλου ἔλαβεν
Ja hän sanoi hänelle: "Tullen kavaluudella sinun veljesi otti

τὴν εὐλογίαν σου.
sinun siunauksesi."

GEN 27:36 καὶ εἶπεν Δικαίως ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰακωβ.
Ja hän sanoi: "Oikein on hänen nimekseen nimitetty: Jaakob:

ἐπτέρνικεν γάρ με ἤδη δεύτερον τοῦτο· τὰ τε πρωτοτόκια μου εἴληφεν
sillä hän syrjäytti minut jo tämän toisen kerran: hän otti minun
esikoisoikeuteni

καὶ νῦν εἴληφεν τὴν εὐλογίαν μου. καὶ εἶπεν Ἡσαυ τῷ πατρὶ αὐτοῦ
Οὐχ ja nyt hän otti minun siunaukseni." Ja Eesau sanoi hänen
isälleen:

ὕπελίπω μοι εὐλογίαν, πάτερ;
"Eikö sinulle jäänyt minulle mitään siunausta, isä?"

GEN 27:37 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαακ εἶπεν τῷ Ἡσαυ Εἰ κύριον αὐτόν
Ja vastaten Iisak sanoi Eesaulle: "Jos minä tein

ἐποίησά σου καὶ πάντα τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ἐποίησα αὐτοῦ οἰκέτας,
hänet sinulle herraksi, ja kaikki hänen veljensä minä tein hänelle
palvelijoiksi,

σίτῳ καὶ οἴνῳ ἐστήρισα αὐτόν, σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον;
viljalla ja viinillä vahvistin häntä, niin mitä tekisin
sinulle, lapsi?"

GEN 27:38 εἶπεν δὲ Ἡσαυ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ Μὴ εὐλογία μία σοί
Ja Eesau sanoi hänen isälleen: "Ainoastaanko yksi siu-

ἐστὶν, πᾶτερ; εὐλόγησον δὴ καὶ ἐγώ, πᾶτερ. κατανυχθέντος δὲ Ἰσαὰκ
 naus sinulla on, isä?" Siunaa siis myös minua, isä." Ja Iisakin

ἀνεβόησεν φωνὴν Ἡσαὺ καὶ ἐκλαυσεν.
 saatua piston, Eesau nosti huudon ja itki.

GEN 27:39 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Ἴδου ἀπὸ
 Ja vastaten hänen isänsä Iisak sanoi hänelle: "Katso,

τῆς πλιότητος τῆς γῆς ἔσται ἡ κατοίκησίς σου καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ
 sinun asuinsijasi on oleva (osallinen) maan lihavuudesta ja tai-

οὐρανοῦ ἄνωθεν.
 vaan kasteesta ylhäältä:

GEN 27:40 καὶ ἐπὶ τῇ μαχαίρῃ σου ζῆση καὶ τῷ ἀδελφῷ σου
 ja sinun miekallasi sinä olet elävä, ja sinun veljeäsi

δουλεύσεις· ἔσται δὲ ἡνίκα ἐὰν καθέλῃς, καὶ ἐκλύσεις τὸν ζυγὸν
 olet palveleva: ja on oleva (aika) jolloin olet ottava alas, ja
 olet hajoittava hänen

αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου.
 ikeensä sinun kaulastasi."

GEN 27:41 Καὶ ἐνεκότει Ἡσαὺ τῷ Ἰακώβ περὶ τῆς εὐλογίας, ἥς
 Ja Eesau kantoi kaunaa Jaakobille siunauksesta, jolla

εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ· εἶπεν δὲ Ἡσαὺ ἐν τῇ διανοίᾳ
 hänen isänsä oli siunannut häntä. Ja Eesau sanioi ajatuksissaan:

Ἐγγισάτωσαν αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους τοῦ πατρός μου, ἵνα ἀποκτείνω
 "Minun isäni valittamisen päivät lähestykööt, jotta tappaisin

Ἰακώβ τὸν ἀδελφόν μου.
 minun veljeni Jaakobin."

GEN 27:42 ἀπηγγέλη δὲ Ρεβεκκᾷ τὰ ῥήματα Ἡσαὺ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ
 Ja Rebekalle ilmoitettiin hänen vanhemman poikansa Eesaun

πρεσβυτέρου, καὶ πέμψασα ἐκάλεσεν Ἰακώβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτε-
 ρον sanat, ja lähetettämällä (palvelijan) hän kutsui hänen nuorem-
 man

καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἴδου Ἡσαὺ ὁ ἀδελφός σου ἀπειλεῖ σοὶ τοῦ ἀποκτείνειν
 poikansa ja sanoi hänelle: "Katso, sinun veljesi Eesau uhkaa

σε·
 tappaa sinut:

GEN 27:43 νῦν οὖν, τέκνον, ἀκουσόν μου τῆς φωνῆς καὶ ἀναστὰς
 Nyt siis, lapsi, tottele minun ääntäni ja noustuasi

ἀπόδραθι εἰς τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς Λαβὰν τὸν ἀδελφόν μου εἰς
 Χαρραν juokse pois Mesopotamiaan, minun veljeni Laabanin luo
 Kharraniin.

GEN 27:44 καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἡμέρας τινὰς ἕως τοῦ ἀποστρέψαι
 Ja asu hänen kanssaan joitakin päiviä, kunnes suuttumus

τὸν θυμὸν
kääntyy pois,

GEN 27:45 καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ σου ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπιλάθεται ἃ
ja sinun veljesi viha sinusta, ja hän unohtaa asiat jotka

πεποίηκας αὐτῷ, καὶ ἀποστείλασα μεταπέμψομαί σε ἐκεῖθεν, μήποτε
sinä olet tehnyt hänelle, ja lähettämällä olen kutsuva sinut
kotiin sieltä, ettei

ἀτεκνωθῶ ἀπὸ τῶν δύο υἱῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.
minulta riistettäisi teitä kahta lasta yhtenä päivänä."

GEN 27:46 Εἶπεν δὲ Ρεβεκκα πρὸς Ισαακ Προσώχθικα τῇ ζωῇ μου διὰ
Ja Rebekka sanoi Iisakille: "Minä olen vihastunut minun elämääni

τὰς θυγατέρας τῶν υἱῶν Χετ· εἰ λήμψεται Ιακώβ γυναῖκα ἀπὸ τῶν
Kheetin poikien tyttärien tähden: jos Jaakob on ottava vaimon

θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης, ἵνα τί μοι ζῆν;
tämän maan tyttäristä, miksi minulle elämä?"

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ΄ .
LUKU 28.

GEN 28:1 προσκαλεσάμενος δὲ Ἰσαακ τὸν Ἰακωβ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ
Ja Iisakin kutsuttua Jaakobin luokseen, hän siunasi hänet ja

ἐνετείλατο αὐτῷ λέγων Οὐ λήμψῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων Χανααν·
antoi käskyn hänelle, sanoen: "Älä ota vaimoa Khanaanin tyttäris-
tä:

GEN 28:2 ἀναστὰς ἀπόδραθι εἰς τὴν Μεσοποταμίαν εἰς τὸν οἶκον
noustuasi juokse pois Mesopotamiaan, sinun äitisi isän,

Βαθουηλ τοῦ πατρὸς τῆς μητρὸς σου καὶ λαβὲ σεαυτῷ ἐκεῖθεν γυναῖκα
Bathueelin taloon, ja ota itsellesi sieltä vaimo, sinun äitisi

ἐκ τῶν θυγατέρων Λαβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς σου.
veljen Laabanin tyttäristä.

GEN 28:3 ὁ δὲ θεὸς μου εὐλογήσῃ σε καὶ αὐξήσῃ σε καὶ πληθύνῃ
Ja minun Jumalani siunaa sinua ja lisää sinua ja enentää

σε, καὶ ἔσῃ εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν·
sinut, ja ole tuleva kansakuntien kokoontumaksi:

GEN 28:4 καὶ δώῃ σοι τὴν εὐλογίαν Ἀβρααμ τοῦ πατρὸς μου, σοὶ καὶ
Ja hän antakoon sinulle minun isäni Aabrahamin siunauksen, sinulle

τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ, κληρονομήσαι τὴν γῆν τῆς παροικήσεώς σου,
ja sinun siemenellesi sinun kanssasi, periäksesi sinun muukalaise-

ἦν ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβρααμ.
na asumasi maan, jonka Jumala antoi Aabrahamille."

GEN 28:5 καὶ ἀπέστειλεν Ἰσαακ τὸν Ἰακωβ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν
Ja Iisak lähetti Jaakobin matkalle, ja hän vaelsi

Μεσοποταμίαν πρὸς Λαβαν τὸν υἱὸν Βαθουηλ τοῦ Σύρου ἀδελφὸν δὲ
Mesopotamiaan, syyrialaisen Bathueelin pojan Laabanin luo,

Ρεβεκκας τῆς μητρὸς Ἰακωβ καὶ Ησαυ.
Jaakobin ja Eesaun äidin veljen.

GEN 28:6 Εἶδεν δὲ Ησαυ ὅτι εὐλόγησεν Ἰσαακ τὸν Ἰακωβ καὶ ἀπώχετο
Ja Eesau näki, että Iisak siunasi Jaakobia, ja lähetti hänet

εἰς τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας λαβεῖν ἐαυτῷ ἐκεῖθεν γυναῖκα ἐν τῷ
pois Syyrian Mesopotamiaan, ottamaan itsellensä sieltä vaimon

εὐλογεῖν αὐτὸν καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ λέγων Οὐ λήμψῃ γυναῖκα ἀπὸ τῶν
samalla kun hän siunasi häntä, ja käski häntä, sanoen: "Älä ota

θυγατέρων Χανααν,
vaimoa khanaanilaisten tyttäristä".

GEN 28:7 καὶ ἤκουσεν Ἰακωβ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ
Ja Jaakob kuuli hänen isäänsä ja äitiänsä, ja

ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας,
hän vaelsi Syyrian Mesopotamiaan,

GEN 28:8 καὶ εἶδεν Ησαυ ὅτι πονηραὶ εἰσιν αἱ θυγατέρες Χαναν
Ja Esau näki että Khanaanin tyttäret olivat pahoja

ἐναντίον Ισαακ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
hänen isänsä Iisakin edessä,

GEN 28:9 καὶ ἐπορεύθη Ησαυ πρὸς Ισμαηλ καὶ ἔλαβεν τὴν Μαελεθ
Ja Esau vaelsi Ismaelin luo, ja hän otti Maelethin,

θυγατέρα Ισμαηλ τοῦ υἱοῦ Αβρααμ ἀδελφὴν Ναβαιωθ πρὸς ταῖς γυναῖξιν
Aabrahamin pojan Ismaelin tyttären, Nabaioothin sisaren, hänen

αὐτοῦ γυναῖκα.
vaimojensa lisäksi vaimoksi.

GEN 28:10 Καὶ ἐξῆλθεν Ιακωβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὄρκου καὶ
Ja Jaakob lähti pois valan kaivolta, ja vaelsi

ἐπορεύθη εἰς Χαρραν.
Kharraniin.

GEN 28:11 καὶ ἀπήντησεν τόπῳ καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ· ἔδυ γὰρ ὁ ἥλιος·
Ja hän kohtasi erään paikan ja asettui nukkumaan sinne: sillä
aurinko oli laskenut:

καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λίθων τοῦ τόπου καὶ ἔθηκεν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ
ja hän otti paikan kivistä asetti hänen päänsä luo,

καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ.
ja hän nukkui tuossa paikassa.

GEN 28:12 καὶ ἐνυπνιάσθη, καὶ ἰδὸν κλίμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ,
Ja hän näki unia, ja katso, tikapuut kiinnitettynä maahan

ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ
joiden pää ulottui taivaaseen, ja Jumalan enkelit astuivat ylös

ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς.
ja astuivat alas niiden päällä.

GEN 28:13 ὁ δὲ κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶπεν Ἐγὼ κύριος
Ja Herra oli nojautuneena niiden päällä ja sanoi: "Minä (olen)

ὁ θεὸς Αβρααμ τοῦ πατρὸς σου καὶ ὁ θεὸς Ισαακ· μὴ φοβοῦ· ἡ γῇ, ἐφ'
sinun isäsi Aabrahamin Jumala ja Iisakin Jumala: älä pelkää:

ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου.
maa jonka päällä sinä nukut, sinulle tulen antamaan sen ja sinun
siemenellesi.

GEN 28:14 καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ
ja sinun siemenesi on oleva kuin maan santa ja

πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ'
se tulee leviämään kohti merta ja kohti etelää ja kohti pohjoista

ἀνατολάς, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν
ja kohti itää, ja sinussa ja sinun siemenessäsi kaikki maan suku-

τῷ σπέρματί σου.
kunnat tulevat siunatuiksi.

GEN 28:15 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάση, οὗ
Ja katso, minä (olen) sinua suojelevana sinun kanssasi kaikella
matkallasi, jota

ἐὰν πορευθῇς, καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι οὐ μὴ σε
sinä vaellat, ja olen kääntävä sinut takaisin tähän maahan, sillä

ἐγκαταλίπω ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα, ὅσα ἐλάλησά σοι.
en ole sinua jättävä, kunnes minä teen kaiken, josta minä olen
sinulle puhunut."

GEN 28:16 καὶ ἐξηγέρθη Ἰακωβ ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καὶ εἶπεν ὅτι
Ja Jaakob heräsi hänen unestaan ja sanoi, että:

Ἔστιν κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν.
"Herra on tässä paikassa, ja minä en sitä tietänyt."

GEN 28:17 καὶ ἐφοβήθη καὶ εἶπεν ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος· οὐκ
Ja hän oli peloissaan ja sanoi: "Kuinka hirmuinen tämä paikka:

ἔστιν τοῦτο ἄλλ' ἢ οἶκος θεοῦ, καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ.
ei ole muuta kuin Jumalan huone, ja tämä (on) taivaan portti."

GEN 28:18 καὶ ἀνέστη Ἰακωβ τὸ πρῶν καὶ ἔλαβεν τὸν λίθον, ὃν
Ja Jaakob nousi aamulla ja hän otti kiven, jonka

ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν στήλην καὶ
hän siellä oli asettanut päänsä alle, ja hän pystytti sen
muistopatsaaksi ja

ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς.
hän vuodatti öljyä sen kärjen päälle.

GEN 28:19 καὶ ἐκάλεσεν Ἰακωβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Οἶκος
Ja Jaakob nimitti tuon paikan nimeksi "Jumalan

θεοῦ· καὶ Οὐλαμλους ἦν ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότερον.
huone": ja "Uulamlius" oli kaupungilla nimenä aikaisemmin.

GEN 28:20 καὶ ᾗξατο Ἰακωβ εὐχὴν λέγων Ἐὰν ᾖ κύριος ὁ θεὸς μετ'
Ja Jaakob rukouksi rukouksen, sanoen: "Jos Herra, Jumala on

ἐμοῦ καὶ διαφυλάξῃ με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ, ἣ ἐγὼ πορεύομαι, καὶ δῶ μοι
minun kanssani ja suojelee minua täällä tiellä, jota minä vaellan,
ja antaa minulle

ἄρτον φαγεῖν καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι
leipää syötäväksi ja vaatetta ympäriheidettäväksi,

GEN 28:21 καὶ ἀποστρέψῃ με μετὰ σωτηρίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός
ja kääntää minut turvallisesti takaisin minun isäni

μου, καὶ ἔσται μοι κύριος εἰς θεόν,
huoneeseen, ja Herra on oleva minulle Jumala.

GEN 28:22 καὶ ὁ λίθος οὗτος, ὃν ἔστησα στήλην, ἔσται μοι οἶκος
Ja tämä kivi, jonka pystytin pylvääksi, on oleva minulle

θεοῦ, καὶ πάντων, ὧν ἔάν μοι δῶς, δεκάτην ἀποδεκατώσω αὐτά σοι.
Jumalan huone, ja kaikista, joita minulle annat, kymmenennen osan
minä maksan niistä takaisin sinulle."

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ' .
LUKU 29.

GEN 29:1 Καὶ ἐξάρας Ἰακωβ τοὺς πόδας ἐπορεύθη εἰς γῆν ἀνατολῶν
Ja nostettuaan ylös jalkansa Jaakob vaelsi itään,

πρὸς Λαβαν τὸν υἱὸν Βαθουηλ τοῦ Σύρου ἀδελφὸν δὲ Ρεβεκκας μητρὸς
Laabanin, syyrialaisen Betuelin pojan, Rebekan, Jaakobin ja Eesaun

Ἰακωβ καὶ Ησάυ.
veljen luo.

GEN 29:2 καὶ ὁρᾷ καὶ ἰδού φρέαρ ἐν τῷ πεδίῳ, ἦσαν δὲ ἐκεῖ τρία
Ja hän näkee, ja katso, kedolla (on) kaivo, jai siellä

ποιμνία προβάτων ἀναπαυόμενα ἐπ' αὐτοῦ· ἐκ γὰρ τοῦ φρέατος ἐκείνου
olivat kolme lammaslaumaa lepäämässä sen äärellä: sillä tuosta

ἐπότιζον τὰ ποιμνία, λίθος δὲ ἦν μέγας ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ φρέατος,
kaivosta he juottivat laumoja, ja suuri kivi oli kaivon suulla,

GEN 29:3 καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ ποιμνία καὶ ἀπεκύλιον τὸν
Ja he kokosivat sinne kaikki laumat ja he vierittivät

λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος καὶ ἐπότιζον τὰ πρόβατα καὶ
kiven pois kaivon suulta, ja he juottivat lampaat ja

ἀπεκαθίστων τὸν λίθον ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ φρέατος εἰς τὸν τόπον
αὐτοῦ. Ja he asettivat kiven kohdalleen kaivon suun päälle, pai-
kallensa.

GEN 29:4 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἰακωβ Ἀδελφοί, πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς; οἱ δὲ
Ja Jaakob sanoi heille: "Veljet, mistä te olette? Ja he

εἶπαν Ἐκ Χαρραν ἐσμέν.
sanoivat: "Me olemme Kharranista."

GEN 29:5 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Γινώσκετε Λαβαν τὸν υἱὸν Ναχωρ; οἱ δὲ
Ja hän sanoi heille: "Tunnetteko Laabanin, Nakhoorin pojan?"

εἶπαν Γινώσκομεν.
He sanoivat: "Tunnettemme."

GEN 29:6 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπαν Ὑγιαίνει. καὶ
Hän sanoi heille: "Voiko hän hyvin" Ja he sanoivat: "Hän voi
hyvin." Ja

ἰδοὺ Ραχὴλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἦρχετο μετὰ τῶν προβάτων.
katso, hänen tyttärensä Rakheel tuli lampaiden kanssa.

GEN 29:7 καὶ εἶπεν Ἰακώβ Ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλή, οὐπω ὥρα
Ja Jaakob sanoi: "Vielä on paljon päivää, ei vielä aika

συναχθῆναι τὰ κτήνη· ποτίσαντες τὰ πρόβατα ἀπελθόντες βόσκετε.
koota karjaa: juotettuanne lampaat, poismennen laiduntakaa."

GEN 29:8 οἱ δὲ εἶπαν Οὐ δυνησόμεθα ἕως τοῦ συναχθῆναι πάντας τοὺς
Ja he sanoivat: "Me emme voi, kunnes kokoontuvat kaikki

ποιμένας καὶ ἀποκυλίσωσιν τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος,
paimenet ja he vierittävät pois kiven kaivon suulta,

καὶ ποτιοῦμεν τὰ πρόβατα.
ja me juotamme lampaat."

GEN 29:9 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς καὶ Ραχὴλ ἡ θυγάτηρ λαβαν
Ja vielä hänen heille puhuessaan, Laabanin tytär Rakheel

ἦρχετο μετὰ τῶν προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἐβοσκεν τὰ
tuli hänen isänsä lampaiden kanssa: sillä hän paimensi

πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς.
hän isänsä lampaita.

GEN 29:10 ἐγένετο δὲ ὥς εἶδεν Ἰακώβ τὴν Ραχὴλ θυγατέρα λαβαν
Ja tapahtui, että Jaakob näki hänen äitinsä veljen

ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τὰ πρόβατα λαβαν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς
tyttären Rakheelin, ja hänen äitinsä veljen Laabanin lampaat,

αὐτοῦ, καὶ προσελθὼν Ἰακώβ ἀπεκύλισεν τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος
ja luotullen Jaakob vieritti pois kiven kaivon suulta,

τοῦ φρέατος καὶ ἐπότισεν τὰ πρόβατα λαβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς
ja hän juotti hänen äitinsä veljen Laabanin lampaat.

αὐτοῦ.

GEN 29:11 καὶ ἐφίλησεν Ἰακώβ τὴν Ραχὴλ καὶ βοήσας τῇ φωνῇ αὐτοῦ
Ja Jaakob suuteli Rakheelia ja huudettuaan äänellään,

ἐκλαυσεν.
hän itki.

GEN 29:12 καὶ ἀνήγγειλεν τῇ Ραχὴλ ὅτι ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς αὐτῆς
Ja hän ilmoitti Rakheelille, että hän on hänen isänsä veli

ἐστὶν καὶ ὅτι υἱὸς Ρεβεκκας ἐστίν, καὶ δραμοῦσα ἀπήγγειλεν τῷ
πατρὶ ja että hän on Rebekan poika, ja juosten hän meni ilmoitta-
maan

αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.
hänen isälleen näiden sanottujen mukaan.

GEN 29:13 ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσεν Λαβαν τὸ ὄνομα Ιακωβ τοῦ υἱοῦ τῆς
ja tapahtui, kun Laaban kuuli hänen sisarensa pojan

ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ καὶ περιλαβὼν αὐτὸν
Jaakobin nimen, hän juoksi häntä vastaan ja ottaen ympäri hän

ἐφίλησεν καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ διηγήσατο τῷ
suuteli häntä ja hän toi hänet sisään hänen taloonsa. Ja hän
kertoi

Λαβαν πάντας τοὺς λόγους τούτους.
Laabanille kaikki nuo sanotut.

GEN 29:14 καὶ εἶπεν αὐτῷ Λαβαν Ἐκ τῶν ὁστῶν μου καὶ ἐκ τῆς
ja Laaban sanoi hänelle: "Minun luistani ja minun

σαρκός μου εἶ σύ. καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ μῆνα ἡμερῶν.
lihastani sinä olet." Ja hän oli hänen kanssaan kuukauden päivät.

GEN 29:15 Εἶπεν δὲ Λαβαν τῷ Ιακωβ Ὅτι γὰρ ἀδελφός μου εἶ, σὺ
Ja Laaban sanoi Jaakobille: "Vaikka sinä olet minun veljeni,

δουλεύσεις μοι δωρεάν· ἀπάγγειλόν μοι, τίς ὁ μισθός σου ἐστίν.
et ole palveleva minua ilmaiseksi: ilmoita minulle, mikä sinun
palkkasi on."

GEN 29:16 τῷ δὲ Λαβαν δύο θυγατέρες, ὄνομα τῇ μείζονι Λεῖα, καὶ
Ja Laabanilla tyttäriä kaksi, nimi suuremmalla Leia, ja

ὄνομα τῇ νεωτέρᾳ Ραχηλ.
nimi nuoremmalla Rakheel.

GEN 29:17 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ Λεῖας ἀσθενεῖς, Ραχηλ δὲ καλὴ τῷ εἶδει
Ja Leian silmät heikot, ja Rakheel kaunis ulkonäöltään,

καὶ ὡραία τῇ ὄψει.
ja tavattoman kaunis kasvoilta.

GEN 29:18 ἠγάπησεν δὲ Ιακωβ τὴν Ραχηλ καὶ εἶπεν Δουλεύσω σοι
ἐπτα Ja Jaakob rakasti Rakheelia ja sanoi: "Olen palveleva sinua
vuosia
ἔτη περὶ Ραχηλ τῆς θυγατρὸς σου τῆς νεωτέρας.
seitsemän sinun nuoremman tyttäresi Rakheelin tähden."

GEN 29:19 εἶπεν δὲ αὐτῷ Λαβαν Βέλτιον δοῦναί με αὐτὴν σοὶ ἢ
Ja Laaban sanoi hänelle: "Parempi minun antaa hänet sinulle,

δοῦναί με αὐτὴν ἀνδρὶ ἐτέρῳ· οἴκησον μετ' ἐμοῦ.
kuin antaa hänet toiselle miehelle: Asu minun kanssani."

GEN 29:20 καὶ ἐδούλευσεν Ιακωβ περὶ Ραχηλ ἔτη ἐπτά, καὶ ἦσαν
Ja Jaakob palveli Rakheelin tähden seitsemän vuotta, ja ne

ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν αὐτήν.
olivat hänen edessään kuin harvat päivät, koska hän rakasti häntä.

GEN 29:21 εἶπεν δὲ Ἰακωβ πρὸς Λαβαν Ἀπόδος τὴν γυναῖκά μου,
Ja Jaakob sanoi Laabanille: "Anna pois minun vaimoni,

πεπλήρωνται γὰρ αἱ ἡμέραι μου, ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτήν.
sillä minun päiväni ovat täyttyneet, jotta menisin sisälle hänen
luokseen."

GEN 29:22 συνήγαγεν δὲ Λαβαν πάντας τοὺς ἄνδρας τοῦ τόπου καὶ
ja Laaban kokosi yhteen kaikki sen paikan miehet ja

ἐποίησεν γάμον.
hän valmisti hääjuhlan.

GEN 29:23 καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ λαβὼν Λαβαν Λεῖαν τὴν θυγατέρα
Ja tuli ilta, ja Laabanin otettua hänen tyttärensä Leian,

αὐτοῦ εἰσήγαγεν αὐτήν πρὸς Ἰακωβ, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτήν Ἰακωβ.
hän vei hänet sisään Jaakobin luo, ja Jaakob meni sisään hänen
luokseen.

GEN 29:24 ἔδωκεν δὲ Λαβαν Λεῖα τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Ζελφαν τὴν
Ja Laaban antoi hänen tyttarelleen Leialle hänen oman palveli-

παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκη.
jattarensa Selfan palvelijattareksi hänelle.

GEN 29:25 ἐγένετο δὲ πρωί, καὶ ἰδοὺ ἦν Λεῖα. εἶπεν δὲ Ἰακωβ τῷ
ja tuli aamu, ja katso, hän oli Leia. Ja Jaakob sanoi

Λαβαν Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι; οὐ περὶ Ραχὴλ ἐδούλευσα παρὰ σοί; καὶ
Laabanille: "Miksi sinä teit tämän minulle? Enkö Rakheelin tähden
palvellut sinun luonasi? Ja

ἵνα τί παρελογίσω με;
minkä tähden sinä petit minut?"

GEN 29:26 εἶπεν δὲ Λαβαν Οὐκ ἔστιν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, δοῦναι
Ja Laaban sanoi: "Ei ole näin meidän paikassamme, että

τὴν νεωτέραν πρὶν ἢ τὴν πρεσβυτέραν.
me annamme nuoremman ennen vanhempaa:

GEN 29:27 συντέλεσον οὖν τὰ ἑβδομα ταύτης, καὶ δώσω σοι καὶ
Saata siis päätökseen tämä viikko, ja tulen antamaan sinulle myös

ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας, ἧς ἐργᾶ παρ' ἐμοὶ ἔτι ἑπτὰ ἔτη ἕτερα.
tämän (tyttären), työstä, jota teet minun luonani vielä toiset
seitsemän vuotta."

GEN 29:28 ἐποίησεν δὲ Ἰακωβ οὕτως καὶ ἀνεπλήρωσεν τὰ ἑβδομα
Ja Jaakob teki näin ja hän täytti tämän viikon,

ταύτης, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Λαβαν Ραχὴλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ
Laaban antoi hänelle hänen tyttärensä Rakheelin

γυναῖκα.
vaimoksi hänelle.

GEN 29:29 ἔδωκεν δὲ Λαβαν Παχλὴ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Βαλλαν τὴν
Ja Laaban antoi hänen tyttärelleen Rakheelille Ballan, hänen

παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκην.
oman palvelijatterensa hänelle palvelijattareksi.

GEN 29:30 καὶ εἰσῆλθεν πρὸς Παχλὴ· ἠγάπησεν δὲ Παχλὴ μᾶλλον ἢ
Ja hän meni sisälle Rakheelin luo: ja hän rakasti Rakheelia

Λεῖαν· καὶ ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ἔτη ἕτερα.
enemmän kuin Leiaa: ja hän palveli häntä toiset seitsemän vuotta.

GEN 29:31 Ἰδὼν δὲ κύριος ὅτι μισεῖται Λεῖα, ἤνοιξεν τὴν μήτραν
Ja kun Herra näki että Leiaa vihataan, hän avasi

αὐτῆς· Παχλὴ δὲ ἦν στεῖρα.
hänen kohtunsa: mutta Rakheel oli hedelmätön.

GEN 29:32 καὶ συνέλαβεν Λεῖα καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰακωβ· ἐκάλεσεν
Ja Leia otti kiinni ja synnytti Jaakobille pojan: ja hän

δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ρουβην λέγουσα Διότι εἶδέν μου κύριος τὴν
nimitti hänen nimekseen Ruubeen, sanoen: "Koska Herra on nähnyt

ταπείνωσιν· νῦν με ἀγαπήσει ὁ ἀνὴρ μου.
minun nöyryykseni: nyt minun mieheni on rakastava minua."

GEN 29:33 καὶ συνέλαβεν πάλιν Λεῖα καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ
Ja Leia tarttui kiinni jälleen ja synnytti toisen pojan

Ἰακωβ καὶ εἶπεν "Ὅτι ἤκουσεν κύριος ὅτι μισοῦμαι, καὶ προσέδωκέν
Jaakobille ja sanoi: "Koska Herra kuuli, että minua vihataan, ja
hän lisäksiantoi

μοι καὶ τοῦτον· ἐκάλεσεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Συμεων.
minulle myös tämän: ja hän nimitti hänen nimekseen Symeon.

GEN 29:34 καὶ συνέλαβεν ἔτι καὶ ἔτεκεν υἱὸν καὶ εἶπεν Ἐν τῷ νῦν
Ja hän tarttui kiinni vielä ja synnytti pojan, ja sanoi: "Nykäi-

καιρῷ πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνὴρ μου, ἔτεκον γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς· διὰ
sellä ajalla minun mieheni on oleva minun luonani, sillä synnytin
hänelle poikia kolme." Tämän

τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Λεὺι.
tähden hän nimitti hänen nimekseen Levi.

GEN 29:35 καὶ συλλαβοῦσα ἔτι ἔτεκεν υἱὸν καὶ εἶπεν Νῦν ἔτι τοῦτο
Ja hän tarttui vielä kiinni ja synnytti pojan ja sanoi: "Nyt vielä

ἐξομολογήσομαι κυρίῳ· διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰουδα. καὶ
tästä olen antava ylistyksen Herralle.": Tämän tähden hän nimitti

ἔστη τοῦ τίκτειν.
hänen nimekseen Juuda. Ja hän lakkasi synnyttämästä.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

GEN 30:1 Ἰδοῦσα δὲ Ραχηλ ὅτι οὐ τέτοκεν τῷ Ιακωβ, καὶ ἐζήλωσεν
Ja Rakheel näki että hän ei ole synnyttänyt Jaakobille, ja Rak-
heel

Ραχηλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ εἶπεν τῷ Ιακωβ Δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή,
kadehti hänen sisartaan ja sanoi Jaakobille: "Anna minulle lapsia:
mutta jousei,

τελευτήσω ἐγώ.
minä olen loppuva."

GEN 30:2 ἐθυμώθη δὲ Ιακωβ τῇ Ραχηλ καὶ εἶπεν αὐτῇ Μὴ ἀντὶ θεοῦ
Ja Jaakob vihastui Rakheelille ja sanoi hänelle: "Olenko minä

ἐγώ εἰμι, ὃς ἐστέρησέν σε καρπὸν κοιλίας;
Jumalan asemassa, joka riisti sinulta kohdun hedelmän?"

GEN 30:3 εἶπεν δὲ Ραχηλ τῷ Ιακωβ Ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου Βαλλα·
Ja Rakheel sanoi Jaakobille: "Katso, minun palvelijattareni Balla:

εἴσελθε πρὸς αὐτήν, καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων μου, καὶ
mene sisälle hänen luokseen, ja hän on synnyttävä minun polville-
ni,
τεκνοποιήσομαι καὶ ἐξ αὐτῆς.
ja minä olen synnyttävä lapsia hänestä."

GEN 30:4 καὶ ἔδωκεν αὐτῇ Βαλλαν τὴν παιδίσκην αὐτῆς αὐτῇ γυναικα·
Ja hän antoi hänelle hänen palvelijattarensa Ballan hänelle
vaimoksi:

εἰσῆλθεν δὲ πρὸς αὐτήν Ιακωβ.
ja Jaakob meni sisälle hänen luokseen.

GEN 30:5 καὶ συνέλαβεν Βαλλα ἡ παιδίσκη Ραχηλ καὶ ἔτεκεν τῷ
Ιακωβ Ja Rakheelin palvelijatar Balla tarttui kiinni ja
synnytti

υἱόν.
Jaakobille pojan.

GEN 30:6 καὶ εἶπεν Ραχηλ Ἐκρινέν μοι ὁ θεὸς καὶ ἐπήκουσεν τῆς
Ja Rakheel sanoi: "Jumala tuomitsi minut ja kuuli minun

φωνῆς μου καὶ ἔδωκέν μοι υἱόν· διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ääntäni, ja hän antoi minulle pojan." Tämän tähden hän nimitti

Δαν.
hänen nimekseen Dan.

GEN 30:7 καὶ συνέλαβεν ἔτι Βαλλα ἡ παιδίσκη Ραχηλ καὶ ἔτεκεν υἱόν
Ja Balla, Rakheelin palvelijatar, tarttui kiinni ja hän
synnyttitoisen

δεύτερον τῷ Ιακωβ.
pojan Jaakobille.

GEN 30:8 καὶ εἶπεν Ραχὴλ συνελάβετό μοι ὁ θεός, καὶ συνανέστραφην
Ja Rakheel sanoi: "Jumala auttoi minua, ja minä taistelin kovasti

τῇ ἀδελφῇ μου καὶ ἠδυνάσθην· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Νεφθαλί.
sisareni kanssa ja pääsin voitolle." Ja hän nimitti hänen
nimekseen Nefthali.

GEN 30:9 Εἶδεν δὲ Λεία ὅτι ἔστη τοῦ τίκτειν, καὶ ἔλαβεν Ζέλφαν
Ja Leia näki että hän lakkasi synnyttämästä, ja hän otti Dzelfan,

τὴν παιδίσκην αὐτῆς καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ Ιακώβ γυναῖκα.
hännen palvelijattarensa ja antoi hänet Jaakobille vaimoksi.

GEN 30:10 εἰσῆλθεν δὲ πρὸς αὐτὴν Ιακώβ, καὶ συνέλαβεν Ζέλφα ἡ
Ja Jaakob meni sisään hänen luokseen, ja Leian palvelijatar

παιδίσκη Λείας καὶ ἔτεκεν τῷ Ιακώβ υἱόν.
Selfa tarttui kiinni ja synnytti Jaakobille pojan.

GEN 30:11 καὶ εἶπεν Λεία Ἐν τύχῃ· καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ja Leia sanoi: "Onneksi." Ja hän nimitti hänen nimekseen
Γαδ.
Gaad.

GEN 30:12 καὶ συνέλαβεν Ζέλφα ἡ παιδίσκη Λείας καὶ ἔτεκεν ἔτι τῷ
Ja Leian palvelijatar Dselfa tarttui kiinni ja synnytti vielä

Ιακώβ υἱὸν δεύτερον.
Jaakobille toisen pojan.

GEN 30:13 καὶ εἶπεν Λεία Μακαρία ἐγώ, ὅτι μακαρίζουσίν με αἱ
Ja Leia sanoi: "Onnellinen minä, koska naiset tulevat kiittä-

γυναῖκες· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀσηρ.
mään minua onnelliseksi." Ja hän nimitti hänen nimekseen Aseer.

GEN 30:14 Ἐπορεύθη δὲ Ρουβὴν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν καὶ εὗρεν
ja Ruubeen meni ohrasadon elonkorjuun päivinä ja löysi

μῆλα μανδραγόρου ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ πρὸς Λείαν τὴν μητέρα
lemmenmarjaomenoita kedolla, ja hän toi nämä hänen äidilleen

αὐτοῦ. εἶπεν δὲ Ραχὴλ τῇ Λεία Δός μοι τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ
σου. Leialle. Ja Rakheel, sanoi leialle: "Anna minulle sinun
poikasi lemmenmarjat."

GEN 30:15 εἶπεν δὲ Λεία Οὐχ ἱκανόν σοι ὅτι ἔλαβες τὸν ἄνδρα μου;
Ja Leia sanoi: "Eikö sinulle tarpeeksi, että otit minun mieheni?

μὴ καὶ τοὺς μανδραγόρας τοῦ υἱοῦ μου λήμῃ; εἶπεν δὲ Ραχὴλ Οὐχ
koska myös minun poikani lemmenmarjat ottaisit?" Ja Rakheel sanoi

οὕτως· κοιμηθήτω μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν
τοῦ "Ei näin: hän maatkoon sinun kanssi tämän yön sinun poikasi

υἱοῦ σου.
lemmenmarjojen edestä."

GEN 30:16 εἰσῆλθεν δὲ Ἰακωβ ἐξ ἀγροῦ ἐσπέρας, καὶ ἐξῆλθεν Λεία
Kun Jaakob tuli sisälle kedolta illalla, Leia lähti ulos

εἰς συνάντησιν αὐτῷ καὶ εἶπεν Πρὸς με εἰσελεύσῃ σήμερον· μεμίσθωμαι
häntä vastaan, ja sanoi: "Tänä päivänä sinä tulet sisälle minun
luokseni: Sillä olen vuokrannut sinut itselleni

γάρ σε ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ μου. καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς
minun poikani lemменmarjojen sijaan." Ja hän makasi hänen

τὴν νύκτα ἐκείνην.
kanssaan tuon yön.

GEN 30:17 καὶ ἐπήκουσεν ὁ θεὸς Λείας, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν τῷ
Ja Jumala kuuli Leiaa, ja tarttuen kiinni hän synnytti

Ἰακωβ υἱὸν πέμπτου.
Jaakobille viidennen pojan.

GEN 30:18 καὶ εἶπεν Λεία Ἐδωκεν ὁ θεὸς τὸν μισθόν μου ἀνθ' οὗ
Ja Leia sanoi: "Jumala antoi minun palkkani, koska

ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῷ ἀνδρί μου· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ
minä annoin minun palvelijattareni minun miehelleni." Ja hän ni-

Ἰσσαχαρ, ὃ ἐστὶν Μισθός.
mitti hänen nimekseen Issakhar, mikä merkitsee: palkka.

GEN 30:19 καὶ συνέλαβεν ἔτι Λεία καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῷ Ἰακωβ.
Ja Leia tuli vielä raskaaksi ja synnytti kuudennen pojan
Jaakobille.

GEN 30:20 καὶ εἶπεν Λεία Δεδώρηται μοι ὁ θεὸς δῶρον καλόν· ἐν τῷ
Ja Leia sanoi: "Jumala on lahjoittanut minulle hyvän lahjan:

νῦν καιρῷ αἵρετιεῖ με ὁ ἀνὴρ μου, ἔτεκον γὰρ αὐτῷ υἱοὺς ἕξ· καὶ
Nykyisellä ajalla minun mieheni on valitseva minut, sillä synnytin

ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ζαβουλων.
hänelle poikia kuusi." Ja hän nimitti hänen nimekseen Dzabuulon.

GEN 30:21 καὶ μετὰ τοῦτο ἔτεκεν θυγατέρα καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα
Ja tämän jälkeen hän synnytti tyttären, ja hän nimitti hänen

αὐτῆς Δίνα.
nimekseen Dina.

GEN 30:22 Ἐμνήσθη δὲ ὁ θεὸς τῆς Ραχηλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ
Ja Jumala muisti Rakheelia, ja Jumala kuuli häntä,

θεὸς καὶ ἀνέφξεν αὐτῆς τὴν μήτραν,
ja hän avasi hänen kohtunsa,

GEN 30:23 καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν τῷ Ἰακωβ υἱόν. εἶπεν δὲ Ραχηλ
ja hän tarttui kiinni ja synnytti Jaakobille pojan. Ja Rakheel

Ἀφείλεν ὁ θεός μου τὸ ὄνειδος·
sanoi: "Jumala otti pois minun häpeäni."

GEN 30:24 καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωσηφ λέγουσα Προσθέτω ὁ
Ja hän nimitti hänen nimekseen Jooseef, sanoen: "Jumala

θεός μοι υἱὸν ἕτερον.
lisätköön minulle toisen pojan."

GEN 30:25 Ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκεν Ραχὴλ τὸν Ἰωσηφ, εἶπεν Ἰακώβ τῷ
Ja tapahtui, kun Rakheel oli synnyttänyt Jooseefin, Jaakob sanoi

Λαβαν Ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν
Laabanille. "Lähetä minut pois, jotta menisin pois minun paikkaani

μου.
ja minun maahani.

GEN 30:26 ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου καὶ τὰ παιδία, περὶ ὧν
Anna pois minun vaimoni ja lapseni, joiden tähden

δεδούλευκά σοι, ἵνα ἀπέλθω· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δουλείαν, ἣν
olen palvellut sinua, jotta lähtisin pois: sillä sinä tiedät
palveluksen, jolla

δεδούλευκά σοι.
olen sinua palvellut."

GEN 30:27 εἶπεν δὲ αὐτῷ Λαβαν Εἰ εὖρον χάριν ἐναντίον σου,
Ja Laaban sanoi hänelle: "Jos löydän armon sinun edessäsi,

οἰωνισάμην ἄν· εὐλόγησεν γὰρ με ὁ θεὸς τῇ σῇ εἰσόδῳ.
ennustaisin: sillä Jumala siunasi minua sinun sisääntulollasi.

GEN 30:28 διάστειλον τὸν μισθόν σου πρὸς με, καὶ δώσω.
Määrää sinun palkkasi minulle, ja olen antava."

GEN 30:29 εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰακώβ Σὺ γινώσκεις ἃ δεδούλευκά σοι καὶ
Ja Jaakob sanoi hänelle: "Sinä tiedät (palvelukset joilla) olen
palvellut sinua, ja

ὅσα ἦν κτήνη σου μετ' ἐμοῦ.
kuinka paljoksi karjasi on tullut minun kanssani.

GEN 30:30 μικρὰ γὰρ ἦν ὅσα σοι ἦν ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ ηὐξήθη εἰς
Sillä vähän oli joita sinulla oli edessä minun, ja se lisääntyi

πλήθος, καὶ ηὐλόγησέν σε κύριος ἐπὶ τῷ ποδί μου. νῦν οὖν πότε
paljoudeksi, ja Herra siunasi sinua minun jaloillani. Nyt siis,

ποιήσω καγὼ ἐμαυτῷ οἶκον;
milloin olen tekevä myös minä itselleni kodin?"

GEN 30:31 καὶ εἶπεν αὐτῷ Λαβαν Τί σοι δώσω; εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰακώβ
Ja Laaban sanoi hänelle: "Mitä sinulle tulen antamaan?" Ja sanoi
hänelle Jaakob:

Οὐ δώσεις μοι οὐθέν· ἐὰν ποιήσης μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, πάλιν ποιμανῶ
"Sinun ei tule antaa minulle mitään: Jos sinä tekisit minulle
tämän sanan, jälleen olen paimentava

τὰ πρόβατά σου καὶ φυλάξω.
ja vartioiva sinun lampaitasi.

GEN 30:32 παρελθάτω πάντα τὰ πρόβατά σου σήμερον, καὶ διαχώρισον
Kulkekoon kaikki sinun lampaasi ohi tänä päivänä, ja eroita

ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσιν καὶ πᾶν διάλευκον καὶ
sieltä jokainen harmaa lammias lampaista, ja jokainen pilkullinen

ῥαντὸν ἐν ταῖς αἰξίν· ἔσται μοι μισθός.
ja laikullinen vuohissa: on oleva minun palkkani.

GEN 30:33 καὶ ἐπακούσεται μοι ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
Ja minun oikeudenmukaisuuteni tullaan kuulemaan seuraavana

αὔριον, ὅτι ἐστὶν ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου· πᾶν, ὃ ἐὰν μὴ ᾖ ῥαντὸν
päivänä, koska se on minun palkkani sinun edessäsi: jokainen joka
ei olisi laikullinen

καὶ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξίν καὶ φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσιν, κεκλεμμένον
ja pilkullinen vuohissa ja harmaa lampaissa, varastettuna

ἔσται παρ' ἐμοί.
se on oleva minun luonani."

GEN 30:34 εἶπεν δὲ αὐτῷ Λαβὰν Ἐστὼ κατὰ τὸ ῥῆμά σου.
Ja Laaban sanoi hänelle: "Olkoon mukaan sinun sanasi."

GEN 30:35 καὶ διέστειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς τράγους τοὺς
Ja hän erotti tuona päivänä laikulliset ja pilkulliset

ῥαντούς καὶ τοὺς διαλεύκους καὶ πάσας τὰς αἰγας τὰς ῥαντάς καὶ
kauriit, ja kaikki laikulliset pilkulliset vuohet

τὰς διαλεύκους καὶ πᾶν, ὃ ᾦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς, καὶ πᾶν, ὃ ᾦν φαιὸν
ja jokaisen joka oli valkoinen niissä, ja jokaisen joka oli harmaa

ἐν τοῖς ἀρνάσιν, καὶ ἔδωκεν διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
lampaissa, ja hän antoi (ne) hänen poikiensa käteen.

GEN 30:36 καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ
Ja hän asetti kolmien päivien matkan välille heidän ja

μέσον Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐποίμεινεν τὰ πρόβατα Λαβὰν τὰ ὑπολειφθέντα.
välille Jaakobin: ja Jaakob paimensi Laabanin jäljellejääneitä
lampaita.

GEN 30:37 ἔλαβεν δὲ ἐαυτῷ Ἰακώβ ῥάβδον στυρακίνην χλωρὰν καὶ
Ja Jaakob otti itselleen vihreän ambrapuun ja manteli-

καρυίνην καὶ πλατάνου, καὶ ἐλέπισεν αὐτάς Ἰακώβ λεπίσματα λευκά
puun ja plataanin kepin, ja Jaakob kuori niihin valkeita raitoja,

περισύρων τὸ χλωρόν· ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκόν, ὃ
repien pois vihreän: ja valkoinen tuli näkyviin keppien päällä,

ἐλέπισεν, ποικίλον.
jotka hän oli kuorinut, kirjavana.

GEN 30:38 καὶ παρέθηκεν τὰς ῥάβδους, ἃς ἐλέπισεν, ἐν ταῖς ληνοῖς
Ja kepit jotka hän oli kuorinut, hän asetti veden

τῶν ποτιστηρίων τοῦ ὕδατος, ἵνα, ὥς ἂν ἔλθωσιν τὰ πρόβατα πιεῖν
juottokaukaloiden kuurniin, jotta, kun lampaat tulisivat juomaan

ἐνώπιον τῶν ῥάβδων, ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν,
keppien edessä, niiden tullessa juomaan,

GEN 30:39 ἐγκισθήσωσιν τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους· καὶ ἔτικτον
ja lampaat yhtyivät hedelmällisesti keppien edessä; ja ne synnyt-

τὰ πρόβατα διάλευκα καὶ ποικίλα καὶ σποδοειδῆ ῥαντά.
tivät laikullisia ja kirjavia ja tuhkanvärisiä lampaita.

GEN 30:40 τοὺς δὲ ἄμνους διέστειλεν Ἰακωβ καὶ ἔστησεν ἐναντίον
Ja Jaakob erotti karitsat, ja asetti täplikään valkoisen

τῶν προβάτων κριὸν διάλευκον καὶ πᾶν ποικίλον ἐν τοῖς ἄμνοις· καὶ
oinaan lampaiden eteen, ja jokaisen kirjavan karitsoiden joukossa:

διεχώρισεν ἑαυτῷ ποίμνια καθ' ἑαυτὸν καὶ οὐκ ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ
Ja hän erotti itselleen lauman mukaan itsensä, ja hän ei

πρόβατα λαβαν.

sekoittanut niitä Laabanin lampaisiin.

GEN 30:41 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ, ᾧ ἐνεκίσθησεν τὰ πρόβατα ἐν
Ja tapahtui määräaikana, jolloin lampaat yhtyivät hedelmällisesti,

γαστρὶ λαμβάνοντα, ἔθηκεν Ἰακωβ τὰς ῥάβδους ἐναντίον τῶν προβάτων
tarttuen kiinni kohtuun, Jaakob asetti kepit lampaiden eteen

ἐν ταῖς ληνοῖς τοῦ ἐγκισθῆσαι αὐτὰ κατὰ τὰς ῥάβδους·
kaukaloissa, jotta ne hedelmöittyisivät keppien edessä:

GEN 30:42 ἡνίκα δ' ἂν ἔτεκον τὰ πρόβατα, οὐκ ἐτίθει· ἐγένετο δὲ
Ja kun lampaat olivat synnyttäneet, hän ei asettanut: ja tulivat

τὰ ἄσημα τοῦ λαβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα τοῦ Ἰακωβ.
merkityksettömät Laabanille, ja erinomaiset Jaakobille.

GEN 30:43 καὶ ἐπλούτησεν ὁ ἄνθρωπος σφόδρα σφόδρα, καὶ ἐγένετο
Ja mies rikastui sangen suuresti, ja hänelle tuli

αὐτῷ κτήνη πολλὰ καὶ βόες καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαι καὶ κάμηλοι καὶ
karjaa paljon ja härkiä ja palvelijoita ja palvelijattaria ja

ὄνοι.

kameleita ja aaseja.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ΄.

LUKU 31.

GEN 31:1 Ἦκουσεν δὲ Ἰακωβ τὰ ῥήματα τῶν υἱῶν Λαβαν λεγόντων
ja Jaakob kuuli Laabanin poikien sanoneen sanat:

Εἴληφεν Ἰακωβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν
"Jaakob otti kaikki, mitkä meidän isämme, ja meidän isämme omasta

πεποίηκεν πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην.
hän on tehnyt kaiken tämän kunnian."

GEN 31:2 καὶ εἶδεν Ἰακωβ τὸ πρόσωπον τοῦ Λαβαν, καὶ ἰδὸν οὐκ ἦν
Ja Jaakob näki Laabanin kasvot, ja katso, ei ollut

πρὸς αὐτὸν ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.
häntä kohtaan kuin eilen ja kolmantena päivänä.

GEN 31:3 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς Ἰακωβ Ἀποστρέφου εἰς τὴν γῆν τοῦ
Ja Herra sanoi Jaakobille: "Palaa sinun isäsi maahan

πατρὸς σου καὶ εἰς τὴν γενεάν σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.
ja sinun sukuusi, ja minä olen oleva sinun kanssasi."

GEN 31:4 ἀποστείλας δὲ Ἰακωβ ἐκάλεσεν Ραχηλ καὶ Λειαν εἰς τὸ
Ja lähettäen Jaakob kutsui Rakheelin ja Leian

πεδῖον, οὗ τὰ ποίμνια,
kedolles, jossa laumat,

GEN 31:5 καὶ εἶπεν αὐταῖς Ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν
ja sanoi heille: "Minä näen teidän isänne kasvot,

ὅτι οὐκ ἔστιν πρὸς ἐμοῦ ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ὁ δὲ θεὸς τοῦ
että ei ole minua kohtaan kuin eilen tai kolmantena päivänä: mutta

πατρὸς μου ἦν μετ' ἐμοῦ.
minun isäni Jumala oli minun kanssani.

GEN 31:6 καὶ αὐταὶ δὲ οἶδατε ὅτι ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύι μου δεδούλευκα
Ja te tiedätte, että minä olen palvellut kaikella minun

τῷ πατρὶ ὑμῶν.
voimallani teidän isäanne.

GEN 31:7 ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρούσατό με καὶ ἥλλαξεν τὸν μισθόν
Mutta teidän isänne eksytti minut ja muutti minun

μου τῶν δέκα ἀμνῶν, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς κακοποιῆσαί με.
kymmenen karitsan palkkani, ja Jumala antanut hänen tehdä pahaa

GEN 31:8 ἐὰν οὕτως εἴπῃ Τὰ ποικίλα ἔσται σου μισθός, καὶ τέξεται
Jos näin sanoi: "Kirjavat on oleva sinun palkkasi", ja

πάντα τὰ πρόβατα ποικίλα· ἐὰν δὲ εἴπῃ Τὰ λευκὰ ἔσται σου μισθός,
kaikki lampaat tulevat synnyttämään kirjavia: jos hän sanoι:
"Valkeat on oleva sinun palkkasi",

καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα λευκὰ·
ja kaikki lampaat tulevat synnyttämään valkeita:

GEN 31:9 καὶ ἀφείλατο ὁ θεὸς πάντα τὰ κτήνη τοῦ πατρὸς ὑμῶν καὶ
Ja Jumala otti pois kaikki teidän isänne eläimet, ja

ἔδωκέν μοι αὐτά.
hän antoi ne minulle."

GEN 31:10 καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα, καὶ εἶδον τοῖς
Ja tapahtui, kun lampaat yhtyivät hedelmällisesti, ja

ὀφθαλμοῖς αὐτὰ ἐν τῷ ὕπνῳ, καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι καὶ οἱ κριοὶ
näin ne silmissäni unessa, ja katso, kauriit ja oinaat

ἀναβαίνοντες ἦσαν ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας διάλευκοι καὶ
olivat ylösnouseina lampaiden päällä ja laukulliset vuohet

ποικίλοι καὶ σποδοειδεῖς ῥαντοί.
ja kirjavat ja tuhkanharmaat lampaat.

GEN 31:11 καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' ὕπνον Ἰακωβ· ἐγὼ
Ja Jumalan enkeli sanoι minulle unen aikana: "Jaakob."

δὲ εἶπα Τί ἐστίν;
Ja minä sanoin: "Mikä on?"

GEN 31:12 καὶ εἶπεν Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἰδὲ τοὺς
Ja hän sanoι: "Nosta ylös sinun silmäsi ja katso

τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας
lampaiden päälle ylösnousesita kauriita ja oinaita, ja laikullisia

διαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ σποδοειδεῖς ῥαντούς· ἑώρακα γὰρ ὅσα
ja kirjavia ja tuhkanharmaita lampaita: sillä minä olen nähnyt ne

σοι Λαβαν ποιεῖ.
joita Laaban tekee sinulle.

GEN 31:13 ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ, οὗ ἤλειψας
Minä olen Jumala joka näyttäytyi sinulle Jumalan paikassa, jossa

μοι ἐκεῖ στήλην καὶ ἥξω μοι ἐκεῖ εὐχὴν· νῦν οὖν ἀνάστηθι καὶ
sinä voitelit muistopatsaan minulle siellä ja vannoit minulle
siellä valan: nyt siis nouse ylös ja

ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης καὶ ἀπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου,
lähdä ulos tästä maasta, ja mene pois sinun syntymisesi maahan,

καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ.
ja minä olen oleva sinun kanssasi.

GEN 31:14 καὶ ἀποκριθεῖσα Ραχηλ καὶ Λεια εἶπαν αὐτῷ Μὴ ἔστιν ἡμῖν
Ja vastaten Rakheel ja leia sanoivat hänelle: Eihän ole

ἔτι μερὶς ἡ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν;
meillä enää osaa tai perintöä meidän isämme huoneessa?

GEN 31:15 οὐχ ὥς αἱ ἀλλότριοι λελογίσμεθα αὐτῷ; πέπρακεν γὰρ ἡμᾶς
Emmekö kuin hänelle vieraita hän ole pitänyt meitä? Sillä
hän on myynyt meidät

καὶ κατέφαγεν καταβρώσει τὸ ἀργύριον ἡμῶν.
ja hän kokonaan niellen söi meidän hopeamme.

GEN 31:16 πάντα τὸν πλούτον καὶ τὴν δόξαν, ἣν ἀφείλατο ὁ θεὸς τοῦ
Kaiken rikkauden ja kunnian, jonka Jumala otti pois

πατρὸς ἡμῶν, ἡμῖν ἔσται καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν. νῦν οὖν ὅσα εἶρηκέν
meidän isältämme, meille se on oleva ja meidän lapsillemme. Nyt

σοι ὁ θεός, ποίει.
siis, kaikki jotka Jumala on sanonut sinulle, tee.

GEN 31:17 Ἀναστὰς δὲ Ἰακωβ ἔλαβεν τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰ
Ja noustuaan Jaakob otti hänen vaimonsa ja hänen

παιδία αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καμήλους
lapsensa kameliien päälle

GEN 31:18 καὶ ἀπήγαγεν πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν
ja hän vei pois kaiken hänen omaisuutensa ja kaiken

ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ πάντα τὰ
hänen tavaransa, jonka hän oli hankkinut Mesopotamiassa, ja kaiken

αὐτοῦ ἀπελθεῖν πρὸς Ἰσαακ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς γῆν Χανααν.
mikä oli hänen hän vei pois hänen isänsä Iisakin luo Khanaanin
maahan.

GEN 31:19 Λαβὰν δὲ ὄχετο κείραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ· ἐκλεψεν δὲ
Ja Laaban meni keritsemään hänen lampaitaan: ja

Ραχηλ τὰ εἶδωλα τοῦ πατρὸς αὐτῆς.
Rakheel varasti hänen isänsä epäjumalat.

GEN 31:20 ἔκρυψεν δὲ Ἰακωβ Λαβαν τὸν Σύρον τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ
Ja Jaakob salasi syyrialaiselta Laabanilta, niin että

ὅτι ἀποδιδράσκει,
hän ei ilmoittanut hänelle, että hän karkaa pois,

GEN 31:21 καὶ ἀπέδρα αὐτὸς καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ καὶ διέβη τὸν
ja hän karkasi pois, hän, ja kaikki mitkä hänen, ja hän

ποταμὸν καὶ ὥρμησεν εἰς τὸ ὄρος Γαλααδ.
kulki yli virran ja riensi eteenpäin Galaadin vuorelle.

GEN 31:22 ἀνηγγέλη δὲ Λαβαν τῷ Σύρῳ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ὅτι ἀπέδρα
Ja ilmoitettiin syyrialaiselle Laabanille kolmantena

Ἰακωβ,
päivänä, että Jaakob oli karannut pois.

GEN 31:23 καὶ παραλαβὼν πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μεθ' ἐαυτοῦ
Ja ottaen mukaansa kaikki hänen veljensä itsensä kanssa,

ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ ὁδὸν ἡμερῶν ἐπτα καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει
hän ajoi takaa hänen takanaan seitsemän päivän matkan, ja hän sai

τῷ Γαλααδ.
hänet kiinni Galaadin vuorella.

GEN 31:24 ἦλθεν δὲ ὁ θεὸς πρὸς Λαβαν τὸν Σύρον καθ' ὕπνον τὴν
Ja Jumala tuli syyrialaisen Laabanin luo unen aikana

νύκτα καὶ εἶπεν αὐτῷ φύλαξαι σεαυτόν, μήποτε λαλήσης μετὰ Ἰακωβ
yöllä, ja sanoi hänelle: "Vartioi sinua itseäsi, ettet puhuisi

πονηρά.
Jaakobin kanssa pahoja."

GEN 31:25 καὶ κατέλαβεν Λαβαν τὸν Ἰακωβ· Ἰακωβ δὲ ἐπηξεν τὴν
Ja Laaban saavutti Jaakobin: Ja Jaakob oli pystyttänyt

σκηνὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει· Λαβαν δὲ ἔστησεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐν τῷ
hänen telttansa vuorelle: Ja Laaban sijoitti hänen veljensä

ὄρει Γαλααδ.
Galaadin vuorelle.

GEN 31:26 εἶπεν δὲ Λαβαν τῷ Ἰακωβ Τί ἐποίησας; ἵνα τί κρυφῇ
Ja Laaban sanoi Jaakobille: "Mitä olet tehnyt? Miksi

ἀπέδρας καὶ ἐκλοποφόρησάς με καὶ ἀπήγαγες τὰς θυγατέρας μου ὥς
salassa karkasit pois ja ryöstit minut, ja veit pois minun tyt-

αἰχμαλώτισδας μαχαίρα;

täreni kuin miekalla saaliiksi otetut?

GEN 31:27 καὶ εἰ ἀνήγγειλās μοι, ἐξἀπέστειλα ἂν σε μετ'
Ja jos olisit ilmoittanut minulle, olisin lähettänyt
sinut matkalle

εὐφροσύνης καὶ μετὰ μουσικῶν, τυμπάνων καὶ κιθάρας.
kanssa ilon, ja kanssa laulujen, vaskirumpujen ja kitarain.

GEN 31:28 οὐκ ἤξιώθην καταφιλήσαι τὰ παῖδιά μου καὶ τὰς θυγατέρας
En ollut arvollinen kiihkeästi suutelemaan minun
lapsiani ja minun

μου. νῦν δὲ ἀφρόνως ἐπραξας.
tyttäriäni. Ja nyt tyhmästi olet menetellyt.

GEN 31:29 καὶ νῦν ἰσχύει ἡ χεὶρ μου κακοποιῆσαί σε· ὁ δὲ θεὸς τοῦ
Ja nyt minun käteni on voimallinen tekemään pahaa
sinulle: mutta sinun

πατρός σου ἐχθὲς εἶπεν πρὸς με λέγων φύλαξαι σεαυτόν, μήποτε
isäsi Jumala puhui minulle eilen, sanoen: 'Vartioi itseäsi, ettet

λαλήσης μετὰ Ιακωβ πονηρά.
koskaan puhuisi Jaakobille pahoja.'

GEN 31:30 νῦν οὖν πεπόρευσαι· ἐπιθυμία γὰρ ἐπεθύμησας ἀπελθεῖν
Nyt siis olet lähtenyt vaeltamaan: sillä halulla olet halunnut

εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου· ἵνα τί ἐκλεψας τοὺς θεοὺς μου;
poismennä sinun isäsi huoneeseen: mutta miksi sinä varastit minun
jumalat?"

GEN 31:31 ἀποκριθεὶς δὲ Ιακωβ εἶπεν τῷ Λαβαν Εἶπα γάρ Μήποτε
Ja Jaakob vastaten sanoi Laabanille: "Sillä sanoin,

ἀφέλης τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐμοῦ καὶ πάντα τὰ ἐμά·
ettet ottaisi pois sinun tyttäriäsi minulta ja kaikkia mitkä minun:

GEN 31:32 ἐπίγνωθι, τί ἐστὶν τῶν σῶν παρ' ἐμοί, καὶ λαβέ. καὶ οὐκ
Havaitse, mitä on sinun omaasi minun luonani ja ota. Ja

ἐπέγνω παρ' αὐτῷ οὐθέν. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ιακωβ Παρ' ᾧ ἐὰν εὕρης τοὺς
minä en tiedä niistä mitään." Ja sanoi hänelle Jaakob: "Jonka luota

θεοὺς σου, οὐ ζήσεται ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. οὐκ ἦδει δὲ Ιακωβ
löydät jumalat sinun, hän ei ole elävä meidän veljiemme edessä." Ja

ὅτι Ραχηλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκλεψεν αὐτοῦς.
hän ei tietänyt, että hänen vaimonsa Rakheel oli ne varastanut.

GEN 31:33 εἰσελθὼν δὲ λαβὰν ἠρεύνησεν εἰς τὸν οἶκον Λείας καὶ οὐχ
Ja sisäänmennän Laaban tutki Leian huoneen, ja ei

εὔρεν· καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ οἴκου Λείας ἠρεύνησεν τὸν οἶκον Ἰακώβ καὶ
löytänyt: ja ulostullen Leian huoneesta, hän tutki Jaakobin huoneen,

ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδισκῶν καὶ οὐχ εὔρεν. εἰσῆλθεν δὲ καὶ εἰς τὸν
huoneessa kahden palvelijattaren, ja ei löytänyt. Ja hän meni sisään

οἶκον Ραχὴλ.

huoneeseen Rakheelin.

GEN 31:34 Ραχὴλ δὲ ἔλαβεν τὰ εἰδῶλα καὶ ἐνέβαλεν αὐτὰ εἰς τὰ
Ja Rakheel otti jumalankuvat ja hän asetti ne

σάγματα τῆς καμήλου καὶ ἐπεκάθισεν αὐτοῖς
kamelien satuloihin, ja hän istttui niiden päälle.

GEN 31:35 καὶ εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτῆς Μὴ βαρέως φέρε, κύριε· οὐ
Ja hän sanoi hänen isälleen: "Älä raskaasti kannaa, herra:

δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὸ κατ' ἐθισμόν τῶν γυναικῶν μοί
en voi nousta sinun edessäsi, koska mukaan naisten totunnaisen
minulla

ἐστίν. ἠρεύνησεν δὲ λαβὰν ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ καὶ οὐχ εὔρεν τὰ εἰδῶλα.
on." Ja Laaban tutki koko huoneessa, ja ei löytänyt jumalankuvia.

GEN 31:36 ὀργίσθη δὲ Ἰακώβ καὶ ἐμαχέσατο τῷ λαβὰν· ἀποκριθεὶς δὲ
Ja Jaakob vihastui riiteli Laabanin kanssa: ja vastaten

Ἰακώβ εἶπεν τῷ λαβὰν Τί τὸ ἀδίκημά μου καὶ τί τὸ ἀμάρτημά μου, ὅτι
Jaakob sanoi Laabanille: "Mikä minun vääryyteni ja mikä minun
rikokseni, koska

κατεδίωξας ὀπίσω μου
ajat minua takaa minun jäljessäni,

GEN 31:37 καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκεύη μου; τί εὔρες ἀπὸ
ja että olet tutkinut kaikki minun astiani? Mitä

πάντων τῶν σκευῶν τοῦ οἴκου σου; θές ᾧδε ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν μου
löysit kaikista astioista sinun huoneesi (omaa)? Aseta tänne eteen
minunveljieni

καὶ τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀνὰ μέσον τῶν δύο ἡμῶν.
ja sinun veljiesi, ja he tutkikoot meidän kahden välillä.

GEN 31:38 ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ· τὰ πρόβατά σου
Nämä minun kaksikymmentä vuottani minä olen (ollut)
sinun kanssasi: sinun lampaasi

καὶ αἱ αἰγές σου οὐκ ἠτεκνώθησαν· κριοὺς τῶν προβάτων σου οὐ
ja sinun vuohesi eivät jääneet hedelmättömiksi: oinaita sinun

κατέφαγον·
lampaistasi minä en syönyt:

GEN 31:39 θηριάλων οὐκ ἀνενήνοχά σοι, ἐγὼ ἀπετίννυν παρ'
villipedoilta kaapattuja en asettanut sinun eteesi,
minä korvasin

ἐμαυτοῦ κλέμματα ἡμέρας καὶ κλέμματα νυκτός·
itseltäni varkaudet päivän ja varkaudet yön.

GEN 31:40 ἐγινόμην τῆς ἡμέρας συγκαιόμενος τῷ καύματι καὶ παγετῷ
Olin päivän aikana täydessä liekissä helteessä ja

τῆς νυκτός, καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου.
palelluksissa yön aikana, ja uni lähti minun silmistäni.

GEN 31:41 ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγὼ εἰμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου·
Nämä kaksikymmentä minun vuottani minä olen (ollut)
sinun huoneessasi:

ἐδούλευσά σοι δέκα τέσσαρα ἔτη ἀντὶ τῶν δύο θυγατέρων σου καὶ ἐξ
palvelin sinua neäjätoista vuotta edestä sinun kahden tyttäresi,

ἔτη ἐν τοῖς προβάτοις σου, καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα
ja vuosia kuusi sinun lampaaittesi joukossa, ja sinä laskit väärin
minun palkkani

ἀμνάσιν.
kymmeneksi lampaaksi.

GEN 31:42 εἰ μὴ ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβρααμ καὶ ὁ φόβος Ἰσαακ ᾔην
Jos ei minun isäni Aabrahamin Jumalaa ja Iisakin pelkoa olisi

μοι, νῦν ἂν κενόν με ἐξαπέστειλας· τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον
minulla, nyt minut tyhjänä olisit lähettänyt pois: minun nöyryy-
tykseni ja minun

τῶν χειρῶν μου εἶδεν ὁ θεὸς καὶ ἤλεγξεν σε ἐχθές.
käsieni vaivan Jumala näki, ja hän nuhteli sinua eilen."

GEN 31:43 ἀποκριθεὶς δὲ λαβὰν εἶπεν τῷ Ἰακώβ Αἰ θυγατέρες
Ja Laaban vastaten sanoi Jaakobille: "Tyttäret

θυγατέρες μου, καὶ οἱ υἱοὶ υἱοί μου, καὶ τὰ κτήνη κτήνη μου, καὶ
minun tyttäriäni, ja pojat minun poikiani, ja karja minun karjaani,

πάντα, ὅσα σὺ ὀράς, ἐμά ἐστιν καὶ τῶν θυγατέρων μου. τί ποιήσω
ja kaikki joita sinä näet, minun ne ovat ja minun tyttärieni.
Mitä tekisin

ταύταις σημερον ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν, οἷς ἔτεκον;
heille tänä päivänä tai heidän lapsilleen, jotka he synnyttivät?

GEN 31:44 νῦν οὖν δεῦρο διαθώμεθα διαθήκην ἐγὼ καὶ σύ, καὶ ἔσται
Nyt siis tule, säätäkäämme liittti, minä ja sinä, ja
se on oleva

εἰς μαρτύριον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰδού οὐθεὶς
todistukseksi välillä minun ja sinun." Ja sanoi hänelle: "Katso,

μεθ' ἡμῶν ἐστίν, ἰδὲ ὁ θεὸς μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ.
ei ketään meidän kanssamme ole, katso, Jumala todistaja välillä
minun ja sinun."

GEN 31:45 λαβὼν δὲ Ἰακωβ λίθον ἔστησεν αὐτὸν στήλῃν.
Ja ottaen Jaakob kiven, hän pystytti sen muistopatsaaksi.

GEN 31:46 εἶπεν δὲ Ἰακωβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ συλλέγετε λίθους.
ja Jaakob sanoi hänen veljilleen: "Kootkaa kiviä"

καὶ συνέλεξαν λίθους καὶ ἐποίησαν βουνόν, καὶ ἔφαγον καὶ ἐπιοιν ἐκεῖ
Ja he kokosivat kiviä ja tekivät kukkulan, ja he söivät ja joivat

ἐπὶ τοῦ βουνοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Λαβαν Ὁ βουνὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἀνὰ
siellä kukkulan päällä. Ja sanoi hänelle Laaban: "Tämä kukkula

μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον.
todistaa tänä päivänä välillä minun ja sinun."

GEN 31:47 καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λαβαν βουνὸς τῆς μαρτυρίας, Ἰακωβ δὲ
Ja Laaban nimitti sen todistuksen kukkulaksi, mutta

ἐκάλεσεν αὐτὸν βουνὸς μάρτυς.
Jaakob nimitti sen todistajan kukkulaksi.

GEN 31:48 εἶπεν δὲ Λαβαν τῷ Ἰακωβ Ἰδού ὁ βουνὸς οὗτος καὶ ἡ
Ja sanoi Laaban jaakobille: "Katso, tämä kukkula ja

στήλη αὕτη, ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς
tämä patsas, jonka pystytin välille minun ja sinun, tämä kukkula

οὗτος καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη· διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ
todistaa ja tämä patsas todistaa." Tämän tähden nimitettiin sen

βουνὸς μαρτυρεῖ
paikan nimeksi: kukkula todistaa.

GEN 31:49 καὶ Ἡ ὄρασις, ἣν εἶπεν Ἐπίδοι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ
Ja "näky", jonka hän sanoi: "Päälle katsokoon Jumala

καὶ σοῦ, ὅτι ἀποστησόμεθα ἕτερος ἀπὸ τοῦ ἑτέρου.
välillä minun ja sinun, koska me tulemme erkanemaan toinen toisesta.

GEN 31:50 εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας μου, εἰ λήμψῃ γυναῖκα ἐπὶ
 Jos sinä tulet nöyryyttämään minun tyttäriäni, jos olet
 ottava vaimoja

ταῖς θυγατράσιν μου, ὅρα οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστίν·
 minun tyttärieni lisäksi, katso, ei ketään ole meidän kanssamme:

(Jae 51 puuttuu Alfred Rahlfsin septuagintatekstistä.)

GEN 31:52 ἐάν τε γὰρ ἐγὼ μὴ διαβῶ πρὸς σέ μηδὲ σὺ διαβῇς πρὸς με
 ja jotten minä kulkisi ohi sinun luoksesi, etkä sinä
 kulkisi minun luokseni

τὸν βουνὸν τοῦτον καὶ τὴν στήλην ταύτην ἐπὶ κακίᾳ,
 tämän kukkulan ja tämän patsaan ohi pahuudella,

GEN 31:53 ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ναχωρ κρινεῖ ἀνὰ μέσον ἡμῶν.
 Aabrahamin Jumala ja Nakhoorin Jumala tuomitkoon meidän
 välillämme."

καὶ ὤμοσεν Ἰακώβ κατὰ τοῦ φόβου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰσαὰκ.
 Ja Jaakob vannoi mukaan hänen isänsä Iisakin pelon.

GEN 31:54 καὶ ἔθυσεν Ἰακώβ θυσίαν ἐν τῷ ὄρει καὶ ἐκάλεσεν τοὺς
 Ja uhrasi Jaakob uhrin vuorella, ja hän kutsui

ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει.
 hänen veljensä, ja he söivät ja joivat ja he nukkuivat vuorella.

ΓΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ΄.
LUKU 32.

GEN 32:1 ἀναστὰς δὲ Λαβαν τὸ πρῶτ' κατεφίλησεν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ
Ja Laaban, noustuaan aamulla ylös, suuteli kiihkeästi
hänen poikiaan

καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἀποστραφεὶς Λαβαν
ja hänen tyttäriään, ja hän siunasi heidät, kääntyen pois Laaban

ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
meni pois hänen paikkaansa.

GEN 32:2 Καὶ Ἰακωβ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐαυτοῦ ὁδόν. καὶ ἀναβλέψας
Ja Jaakob lähti pois omalle tielleen. Ja kohottaessaan

εἶδεν παρεμβολὴν θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν, καὶ συνήντησαν αὐτῷ οἱ
katseensa hän näki Jumalan sotajoukon leiriytyneenä, ja häntä
vastaan

ἄγγελοι τοῦ θεοῦ.
tuli Jumalan enkeleitä.

GEN 32:3 εἶπεν δὲ Ἰακωβ, ἥνικα εἶδεν αὐτοὺς Παρεμβολὴ θεοῦ αὕτη·
Ja Jaakob sanoi, kun hän näki heidät: "Tämä (on) Jumalan
leiri."

καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Παρεμβολαί.
Ja hän nimitti tuon paikan nimeksi: "Leirit."

GEN 32:4 Ἀπέστειλεν δὲ Ἰακωβ ἀγγέλους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ἡσν
Ja Jaakob lähetti lähettiläitä hänen edellään Eesaun,

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς γῆν Σηιρ εἰς χώραν Εδωμ
hänen veljensä luo, Seeirin maahan, Edoomin seudulle,

GEN 32:5 καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων Οὕτως ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ μου
Ja hän antoi käskyn heille, sanoen: "Näin puhukaa minun

Ἡσν Οὕτως λέγει ὁ παῖς σου Ἰακωβ Μετὰ Λαβαν παρόκησα καὶ ἐχρόνισα
herralleni Eesaulle: 'Näin sanoo sinun palvelijasi Jakoob: Laabanin

ἕως τοῦ νῦν,
kanssa asuin muukalaisena ja viivysin tähän asti,

GEN 32:6 καὶ ἐγένοντό μοι βόες καὶ ὄνοι καὶ πρόβατα καὶ παῖδες
ja minulle koitui härkiä aaseja ja lampaista ja
palvelijoita

καὶ παιδίσκαί, καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῷ κυρίῳ μου Ἡσν, ἵνα εὕρῃ
ja palvelijattaria, ja minä lähetin ilmoittamaan minun herralleni,

ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου.
jotta sinun palvelijasi löytäisin armon sinun edessäsi!"

GEN 32:7 Καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακωβ λέγοντες Ἠλθομεν
Ja lähettiiläät kääntyivät takaisin Jaakobin luo, sanoen:

πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ησαυ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν
"me tulimme sinun veljesi Eesaun luo, ja katso, hän tulee sinua

σοι καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ.
vastaan ja neljäsataa miestä hänen kanssaan."

GEN 32:8 ἐφοβήθη δὲ Ἰακωβ σφόδρα καὶ ἤπορεῖτο. καὶ διεῖλεν τὸν
Ja Jaakob pelästyi kovin ja hätääntyi. Ja hän jakoi

λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ καὶ τοὺς βόας καὶ τὰ πρόβατα εἰς δύο
hänen kanssaan olevan kansan ja härät ja lampaat kahdeksi

παρεμβολάς,
leiriksi,

GEN 32:9 καὶ εἶπεν Ἰακωβ Ἐὰν ἔλθῃ Ησαυ εἰς παρεμβολὴν μίαν καὶ
Ja Jaakob sanoi: "Jos Eesau tulee yhteen leiriin ja

ἐκκόψῃ αὐτήν, ἔσται ἡ παρεμβολὴ ἡ δευτέρα εἰς τὸ σῶζεσθαι.
lyö sen, on oleva toinen leiri säilymään.

GEN 32:10 εἶπεν δὲ Ἰακωβ Ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβρααμ καὶ ὁ θεὸς
Ja Jaakob sanoi: "Minun isäni Aabrahamin Jumala ja minun

τοῦ πατρός μου Ἰσαακ, κύριε ὁ εἶπας μοι Ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς
isäni Iisakin Jumala, Herra joka sanoit minulle: "Juokse pois sinun

γενέσεώς σου καὶ εὖ σε ποιήσω,
syntymisesi maahan, ja hyvin olen sinulle tekevä,

GEN 32:11 ἱκανοῦταί μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀπὸ πάσης
Kohtuullisesti minulla kaikesta vanhurskaudesta ja

ἀληθείας, ἥς ἐποίησας τῷ παιδί σου· ἐν γὰρ τῇ ῥάβδῳ μου διέβην τὸν
kaikesta totuudesta, jota sinä teit sinun palvelijallesi: sillä
minun sauvani avulla minä kuljin

Ιορδάνην τοῦτον, νῦν δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς.
tämän Jordanin yli, ja nyt olen tullut kahdeksi leiriksi.

GEN 32:12 ἐξελού με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου Ησαυ, ὅτι φοβοῦμαι
Vapauta minut nyt minun veljeni Eesaun kädestä, koska
minä pelkään

ἐγὼ αὐτόν, μήποτε ἐλθὼν πατάξῃ με καὶ μητέρα ἐπὶ τέκνοις.
häntä, ettei tullessaan löisi minua ja äitiä lapsien päälle.

GEN 32:13 σὺ δὲ εἶπας Καλῶς εὖ σε ποιήσω καὶ θήσω τὸ σπέρμα σου
Ja sinä sanoit: "Oikein hyvin minä olen sinulle tekevä
ja olen asettava sinun siemenesi

ὥς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἣ οὐκ ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους.
kuin meren hiekan, jota ei tulla laskemaan paljoudesta.

GEN 32:14 καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν
Ja hän nukkui siellä tuon yön. ja hän otti lahjat

ἔφερεν δῶρα καὶ ἐξαπέστειλεν Ἡσάυ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ,
jotka oli tuonut, ja lähetti ne ulos hänen veljelleen Eesaulle,

GEN 32:15 αἴγας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακόσια,
vuohia kaksisataa, kauriita kaksikymmentä, lampaista

κριοὺς εἴκοσι,
kaksisataa, oinaita kaksikymmentä,

GEN 32:16 καμήλους θηλαζούσας καὶ τὰ παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας
imettäviä kameleita ja niiden varsoja kolmekymmentä,

τεσσαράκοντα, τάγους δέκα, ὄνους εἴκοσι καὶ πώλους δέκα.
nautoja neljäkymmentä, kymmenen härkää, aaseja kaksikymmentä ja
varsoja kymmenen.

GEN 32:17 καὶ ἔδωκεν διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐτοῦ ποίμνιον κατὰ
Ja hän antoi hänen palvelijoidensa käsiin lauman erik-

μόνας. εἶπεν δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ Προπορεύεσθε ἔμπροσθέν μου καὶ
seen. Ja hän sanoi hänen palvelijoilleen: "Käykää minun edelläni,

διάστημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
ja pitäkää välimatka lauman ja lauman välillä."

GEN 32:18 καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ λέγων Ἐάν σοι συναντήσῃ Ἡσάυ
Ja hän käski ensimmäistä, sanoen: "Jos minun veljeni

ὁ ἀδελφός μου καὶ ἐρωτᾷ σε λέγων Τίνος εἶ καὶ ποῦ πορεύῃ, καὶ τίνος
kohtaa sinut ja kysyy sinulta, sanoen: 'Kenen olet ja minne
vaellat,

ταῦτα τὰ προπορευόμενά σου;
ja kenen nämä sinun edelläsi kulkevat?.'

GEN 32:19 ἐρεῖς Τοῦ παιδός σου Ἰακώβ· δῶρα ἀπέσταλκεν τῷ κυρίῳ
Sinun tulee sanoa: 'Sinun palvelijasi Jaakobin: hän lähetti

μου Ἡσάυ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν.
minun herralleni Eesaulle, ja katso, itse takana meidän.'

GEN 32:20 καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ καὶ τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ καὶ
Ja hän antoi käskyn ensimmäiselle ja toiselle ja kolmannelle ja

πᾶσι τοῖς προπορευομένοις ὀπίσω τῶν ποιμνίων τούτων λέγων Κατὰ τὸ
kaikille näiden laumojen takana edellään meneville, sanoen: "Mukaan

ῥῆμα τοῦτο λαλήσατε Ἡσαυ ἐν τῷ εὐρεῖν ὑμᾶς αὐτόν
tämän sanan puhukaa Eesaulle, samalla kun hän löytää teidät.

GEN 32:21 καὶ ἐρεῖτε Ἰδὸν ὁ παῖς σου Ἰακωβ παραγίνεται ὀπίσω
Ja sanokaa: "Katso, sinun palvelijasi Jaakob tulee
saapuville meidän

ἡμῶν. εἶπεν γάρ Ἐξιλάσομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τοῖς δώροις τοῖς
jäljessämme." Ja hän sanoi: "Olen sovittava hänen kasvonsa hänelle

προπορευομένοις αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοῦτο ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.
edellä menevillä lahjoilla, ja tämän jälkeen olen näkevä hänen
kasvonsa:

ἴσως γὰρ προσδέξεται τὸ πρόσωπόν μου.
sillä ehkä hän ottaa vastaan minun kasvoni."

GEN 32:22 καὶ παρεπορεύοντο τὰ δῶρα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ
Ja lahjat lähtivät kulkemaan hänen kasvojaan kohden, ja itse

ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ παρεμβολῇ.
hän nukkui tuon yön leirissä.

GEN 32:23 Ἀναστὰς δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην ἔλαβεν τὰς δύο γυναῖκας
Ja noustuaan tuona yönä, hän otti kaksi vaimoa

καὶ τὰς δύο παιδίσκας καὶ τὰ ἑνδεκα παιδία αὐτοῦ καὶ διέβη τὴν
ja kaksi palvelijatarta ja hänen yksitoista lastaan, ja hän ylitti

διάβασιν τοῦ Ἰαβὼκ.
Jabokin kahluupaikan:

GEN 32:24 καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς καὶ διέβη τὸν χειμάρρουν καὶ
Ja hän otti heidät ja ylitti talvipuron ja

διεβίβασεν πάντα τὰ αὐτοῦ.
hän vei yli kaikki tavaransa.

GEN 32:25 ὑπελείφθη δὲ Ἰακωβ μόνος, καὶ ἐπάλαυνεν ἄνθρωπος μετ'
Ja Jaakob jäi yksin jäljelle, ja mies paini hänen

αὐτοῦ ἕως πρωί.
kanssaan aamuvarhaiseen asti.

GEN 32:26 εἶδεν δὲ ὅτι οὐ δύναται πρὸς αὐτόν, καὶ ἤψατο τοῦ
Ja hän näki, että hän ei ollut voimissaan häntä
vastaan, hän tarttui

πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνάρκησεν τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ Ἰακωβ ἐν
hänen reitensä leveyteen, ja Jaakobin reiden leveys puutui, sinä

τῷ παλαίειν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ.
aikana kun hän paini hänen kanssaan.

GEN 32:27 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀποστείλόν με· ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος. ὁ δὲ
ja hän sanoi hänelle: "Lähetä minut pois: sillä
aamunkoitto nousi."

εἶπεν Οὐ μὴ σε ἀποστείλω, ἐὰν μὴ με εὐλογήσης.
Mutta hän sanoi: "En ole sinua poislähetävä, jos et siunaa minua."

GEN 32:28 εἶπεν δὲ αὐτῷ Τί τὸ ὄνομά σου ἐστίν; ὁ δὲ εἶπεν Ἰακωβ.
Ja hän sanoi hänelle: "Mikä sinun nimesi on?" Ja Sanoi "Jakoob."

GEN 32:29 εἶπεν δὲ αὐτῷ Οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ἰακωβ,
Ja hän sanoi hänelle: "Ei sinua tulla kutsumaan enää sinun
nimelläsi Jakoob,

ἀλλὰ Ἰσραὴλ ἐστὶ τὸ ὄνομά σου, ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ θεοῦ καὶ μετὰ
vaan Israeel on oleva sinun nimesi, koska vahvistuit Jumalan

ἀνθρώπων δυνατός.
kanssa, ja ihmisten kanssa (olet) voimallinen."

GEN 32:30 ἠρώτησεν δὲ Ἰακωβ καὶ εἶπεν Ἀνάγγειλόν μοι τὸ ὄνομά
Ja Jaakob kysyi ja sanoi: "Ilmoita minulle sinun

σου. καὶ εἶπεν Ἰνα τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; καὶ πύλόγησεν
nimesi." ja hän sanoi: "Miksi sinä kysyt tätä minun nimeäni?" Ja

αὐτὸν ἐκεῖ.
hän siunasi häntä siellä.

GEN 32:31 καὶ ἐκάλεσεν Ἰακωβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Εἶδος
Ja Jaakob nimitti tuon paikan nimeksi "Jumalan

θεοῦ· εἶδον γὰρ θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχὴ.
näkeminen: sillä minä näin Jumalan kasvoista kasvoihin, ja minun
sielunisäilyi."

GEN 32:32 ἀνέτειλεν δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἥνίκα παρήλθεν τὸ Εἶδος τοῦ
Ja aurinko nousi hänelle, kun Jumalan näky loppui:

θεοῦ· αὐτὸς δὲ ἐπέσκαζεν τῷ μηρῷ αὐτοῦ.
ja hän ontui hänen reittään.

GEN 32:33 ἐνεκεν τούτου οὐ μὴ φάγωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ νεῦρον,
Tämän tähden Israelin pojat eivät syö jännettä

ὃ ἐνάρκησεν, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ, ἕως τῆς ἡμέρας
joka puutui, joka on reiden leveässä osassa, tähän päivään

ταύτης, ὅτι ἦν αὐτοῦ τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ Ἰακωβ τοῦ νεύρου καὶ
asti, koska hän tarttui Jaakobin reiden leveän osan jänteeseen,

ἐνάρκησεν.
ja se puutui.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΓ' .
LUKU 33.

GEN 33:1 Ἀναβλέψας δὲ Ἰακωβ εἶδεν καὶ ἰδοὺ Ἡσαὺ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
Ja Jaakobin kohotettua katseensa hän näki ja katso:
hänen veljensä Eesau

ἐρχόμενος καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐπιδιεῖλεν Ἰακωβ
tulevana ja miehiä neljäsataa hänen kanssaan. Ja Jaakob jakoi
uudella tavalla

τὰ παιδία ἐπὶ Λειαν καὶ Ραχηλ καὶ τὰς δύο παιδίσκας
lapset Leialle ja Rakheelille ja kahdelle palvelijattarelle,

GEN 33:2 καὶ ἐποίησεν τὰς δύο παιδίσκας καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν
ja hän laittoi kaksi palvelijatarta ja heidän lapsensa

πρώτοις καὶ Λειαν καὶ τὰ παιδία αὐτῆς ὀπίσω καὶ Ραχηλ καὶ Ἰωσηφ
ensimmäisiksi ja Leian ja hänen lapsensa jälkeen, ja Rakheelin

ἐσχάτους.
Joosefin viimeisiksi.

GEN 33:3 αὐτὸς δὲ προῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ
ja hän kulki itse heidän edellään ja hän osoitti
kunnioitusta kumartaen

τὴν γῆν ἐπτάκις ἕως τοῦ ἐγγίσει τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
maahan, kunnes hän lähestyi hänen veljeään.

GEN 33:4 καὶ προσέδραμεν Ἡσαὺ εἰς συνάντησιν αὐτῷ καὶ περιλαβὼν
Ja Eesau juoksi luo häntä vastaan, ja ottaen
syleilyynsä

αὐτὸν ἐφίλησεν καὶ προσέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
suuteli häntä, ja hän lankesi hänen kaulaansa, ja

ἐκλαυσαν ἀμφότεροι.
he itkivät molemmat.

GEN 33:5 καὶ ἀναβλέψας εἶδεν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία καὶ εἶπεν
Ja kohotettuaan katseensa hän näki vaimot ja lapset, ja hän
sanoi:

Τί ταῦτά σοί ἐστίν; ὁ δὲ εἶπεν Τὰ παιδία, οἷς ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν
"Mitä nämä sinulle ovat?" ja hän sanoi: "Lapsia, joilla Jumala

παῖδά σου.
armahti sinun palvelijaasi."

GEN 33:6 καὶ προσήγγισαν αἱ παιδίσκαι καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ
Ja palvelijattaret ja heidän lapsensa tulivat luo ja

προσεκύνησαν,
kumartuivat kunnoittavasti maahan.

GEN 33:7 καὶ προσήγγισεν Λεια καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ
Ja Leia tuli luo ja hänen lapsensa ja he kumarsi-

προσεκύνησαν, καὶ μετὰ ταῦτα προσήγγισεν Ραχὴλ καὶ Ἰωσήφ καὶ
vat kunnioittavasti, ja tämän jälkeen tuli luo Rakheel ja

προσεκύνησαν.
Joosef, ja he kumarsivat kunnioittavasti maahan asti.

GEN 33:8 καὶ εἶπεν Τί ταῦτά σοί ἐστίν, πᾶσαι αἱ παρεμβολαὶ
Ja hän sanoi: "Mitä nämä sinulle ovat, kaikki nämä

αὐταί, αἷς ἀπήντηκα;
leirit, jotka olen kohdannut?"

ὁ δὲ εἶπεν "Ἰνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου, κύριε.
Ja hän sanoi: "Jotta sinun palvelijasi löytäisi armon sinun
edessäsi, herra."

GEN 33:9 εἶπεν δὲ Ἡσαὺ Ἐστὶν μοι πολλὰ, ἄδελφε· ἔστω σοι τὰ σά.
Ja Eesau sanoi: "Minulla on paljon, veli: olkoon sinulla
mitkä ovat sinun."

GEN 33:10 εἶπεν δὲ Ἰακώβ Εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ
ja Jaakob sanoi: "Jos olen löytänyt armon sinun
edessäsi, sinun tulee ottaa

δῶρα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν· ἕνεκεν τούτου εἶδον τὸ πρόσωπόν σου, ὥς
lahjat minun käsistäni: tämän tähden katsoin sinun kasvojasi,

ἄν τις ἴδοι πρόσωπον θεοῦ, καὶ εὐδοκήσεις με·
kuin joitakin Jumalan kasvojen kaltaisia, ja jotta mielistyisit
minuun.

GEN 33:11 λαβὲ τὰς εὐλογίας μου, ἃς ἤνεγκά σοι, ὅτι ἠλέησέν με ὁ
Ota minun tervehdyslahjani, jotka olen tuonut sinulle,
koska Jumala armahti minua,

θεὸς καὶ ἔστιν μοι πάντα. καὶ ἐβιάσατο αὐτόν, καὶ ἔλαβεν.
ja minulla on kaikkea." Ja hän pakoitti häntä ja hän otti.

GEN 33:12 καὶ εἶπεν Ἀπάραντες πορευσόμεθα ἐπ' εὐθειᾶν.
Ja hän sanoi: "Poislähtien vaeltakaamme suoraan."

GEN 33:13 εἶπεν δὲ αὐτῷ Ὁ κύριός μου γινώσκει ὅτι τὰ παιδία
Mutta sanoi hänelle: "Minun herrani tietää, että lapset

ἀπαλώτερα καὶ τὰ πρόβατα καὶ αἱ βόες λοχεύονται ἐπ' ἐμέ· ἐὰν οὖν
pehmeämpiä, ja lampaat ja naudat vastasyntyneinä minulta
kannettavia: Jos siis

καταδιώξω αὐτοὺς ἡμέραν μίαν, ἀποθανοῦνται πάντα τὰ κτήνη.
olen ajava niitä takaa yhden päivän, kaikki karja on tuleva
kuolemaan.

GEN 33:14 προελθέτω ὁ κύριός μου ἔμπροσθεν τοῦ παιδός, ἐγὼ δὲ
Menköön minun herrani edellä palvelijan, ja minä

ἐνισχύσω ἐν τῇ ὁδῷ κατὰ σχολὴν τῆς πορεύσεως τῆς ἐναντίον μου καὶ
olen vahvistuva tiellä mukaan minun edessäni (olevan) matkan levon

κατὰ πόδα τῶν παιδαρίων ἕως τοῦ με ἐλθεῖν πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς
ja mukaan lapsukaisten jalkojen, kunnes minä saavun minun herrani

Σηιρ.
luo Seeiriin."

GEN 33:15 εἶπεν δὲ Ησαυ Καταλείψω μετὰ σοῦ ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ μετ'
Ja sanoi Eesau: "Olen jättävä sinun kanssasi kansastani

ἐμοῦ. ὁ δὲ εἶπεν "Ἰνα τί τοῦτο; ἰκανὸν ὅτι εὔρον χάριν ἐναντίον
minun kanssani." Mutta hän sanoi: "Minkä tähden tämä? Riittävää,

σου, κύριε.
että löysin armon sinun edessäsi, herra."

GEN 33:16 ἀπέστρεψεν δὲ Ησαυ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν
ja Eesau kääntyi tuona päivänä pois hänen tielleen

αὐτοῦ εἰς Σηιρ.
Seeiriin.

GEN 33:17 Καὶ Ἰακωβ ἀπαίρει εἰς Σκηνάς· καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἐκεῖ
Ja Jaakob lähti pois Skeenakseen: ja hän teki itselleen

οἰκίας καὶ τοῖς κτήνεσιν αὐτοῦ ἐποίησεν σκηνάς· διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν
sinne asunnot ja hänen karjoilleen hän teki teltat: tämän tähden

τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Σκηναί.
hän nimitti sen paikan: "teltat."

GEN 33:18 καὶ ἦλθεν Ἰακωβ εἰς Σαλημ πόλιν Σικιμων, ἥ ἐστίν ἐν γῇ
Ja Jaakob tuli Saleemiin, erääseen Sikimoonin kaupunkiin,

Χανααν, ὅτε ἦλθεν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας Συρίας, καὶ παρενέβαλεν κατὰ
joka on Khanaanin maassa, kun hän lähti pois Syyrian Mesopotami-
asta, ja asettautui

πρόσωπον τῆς πόλεως.
kaupungin kasvoille.

GEN 33:19 καὶ ἐκτήσατο τὴν μερίδα τοῦ ἀγροῦ, οὗ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν
Ja hän hankki osan niitystä (ja sinne hän pystytti

σκηνὴν αὐτοῦ, παρὰ Εμμορ πατρὸς Συχεμ ἐκατὸν ἀμνῶν
hänen telttansa) Emmoorilta Sykheemin isältä sadalla karitsalla.

GEN 33:20 καὶ ἔστησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν θεὸν
Ja hän pystytti sinne uhrialttarin ja huusi avuksi

Ἰσραηλ.
Israelin Jumalaa.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ' .
 LUKU 34.

GEN 34:1 Ἐξῆλθεν δὲ Δίνα ἡ θυγάτηρ Λείας, ἣν ἔτεκεν τῷ Ιακώβ,
 Ja Leian tytär, jonka hän synnytti Jaakobille, Dina, lähti ulos

καταμαθεῖν τὰς θυγατέρας τῶν ἐγγχωρίων.
 tutustuakseen maassa vallitsevien tyttäriin.

GEN 34:2 καὶ εἶδεν αὐτὴν Συχεμ ὁ υἱὸς Εμμορ ὁ Χορραῖος ὁ ἄρχων
 ja Sukhem, Khorraioslaisen Emmoorin, maan hallitsijan poika

τῆς γῆς καὶ λαβὼν αὐτὴν ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς καὶ ἐταπείνωσεν αὐτήν.
 näki hänet, ja hänet ottaen hän makasi hänen kanssaan ja nöyryytti

GEN 34:3 καὶ προσέσχεν τῇ ψυχῇ Δίνας τῆς θυγατρὸς Ιακώβ καὶ
 hänet. Ja hän liittyi sielultaan jaakobin tyttäreeseen Dinaan, ja

ἠγάπηρεν τὴν παρθένον καὶ ἐλάληρεν κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου
 hän rakastui neitoseen ja hän puhui neitosen mielen mukaan

αὐτῇ.
 hänelle.

GEN 34:4 εἶπεν δὲ Συχεμ πρὸς Εμμορ τὸν πατέρα αὐτοῦ λέγων Λαβέ
 ja Sykhem puhui hänen isälleen Emmoorille, sanoen:

μοι τὴν παιδίσκη ταύτην εἰς γυναῖκα.
 "Ota minulle tämä palvelijatar vaimoksi."

GEN 34:5 Ιακώβ δὲ ἤκουσεν ὅτι ἐμίανεν ὁ υἱὸς Εμμορ Διναν τὴν
 Ja Jaakob sai kuulla, että Emmoorin poika oli tahrannut hänen

θυγατέρα αὐτοῦ· οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν μετὰ τῶν κτηνῶν αὐτοῦ ἐν τῷ
 tyttärensä Dinan: ja hänen poikansa olivat hänen karjansa kanssa

πεδίῳ, παρεσιώπηρεν δὲ Ιακώβ ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτοῦς.
 kedolla, ja Jaakob sivuutti (asian) hiljaisuudella heidän tuloonsa

GEN 34:6 ἐξῆλθεν δὲ Εμμορ ὁ πατὴρ Συχεμ πρὸς Ιακώβ λαλῆραι αὐτῷ.
 asti. Ja Emmoor, Sykhemin isä lähti ulos Jaakobin luo, puhumaan

GEN 34:7 οἱ δὲ υἱοὶ Ιακώβ ἦλθον ἐκ τοῦ πεδίου· ὥς δὲ ἤκουσαν,
 hänelle. Ja Jaakobin pojat tulivat kedolta: ja kun he saivat kuul-
 la,

κατενύχθησαν οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς σφόδρα ὅτι ἄσχημον
 miehet saivat piston, ja sangen surua herättävä oli (asia) heille
 koska sopimattomasti

ἐποίηρεν ἐν Ἰσραὴλ κοιμηθεῖς μετὰ τῆς θυγατρὸς Ιακώβ, καὶ οὐχ
 οὕτως hän teki Israelissa, maattuaan Jaakobin tyttären kanssa, ja
 ei näin

ἔσται.
 ole oleva.

GEN 34:8 καὶ ἐλάλησεν Εμμορ αὐτοῖς λέγων Συχεμ ὁ υἱός μου
Ja Emmoor puhui heille, sanoen: "Minun poikani Sykhem on

προείλατο τῇ ψυχῇ τὴν θυγατέρα ὑμῶν· ὅστε οὖν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα.
valinnut sielussaan teidän tyttärenne: antakaa siis hänet hänelle

GEN 34:9 ἐπιγαμβρεύσασθε ἡμῖν· τὰς θυγατέρας ὑμῶν ὅστε ἡμῖν καὶ
vaimoksi. Lankoutukaa meihin: antakaa teidän tyttärenne meille ja

τὰς θυγατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν.
meidän tyttäremme ottakaa teidän pojillenne.

GEN 34:10 καὶ ἐν ἡμῖν κατοικεῖτε, καὶ ἡ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον
Ja asettukaa asumaan meidän keskuuteemme, ja maa, katso, leveä

ὑμῶν· κατοικεῖτε καὶ ἐμπορεύεσθε ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐγκτήρασθε ἐν αὐτῇ.
teidän edessänne: asettukaa asumaan ja käykää kauppaa sen päällä,
ja hankkikaa omaisuutta sen keskuudessa."

GEN 34:11 εἶπεν δὲ Συχεμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς
Ja Sykhem sanoi tytön isälle ja tytön veljille:

ἀδελφοὺς αὐτῆς Εὐροῖμι χάριν ἐναντίον ὑμῶν, καὶ ὃ ἐὰν εἴπητε,
"Toivon löytäväni armon teidän edessänne, mitä hyvänsä sanotte,

δώσομεν.
me tulemme antamaan.

GEN 34:12 πληθύνετε τὴν φερνὴν σφόδρα, καὶ δώσω, καθὼς ἂν
εἴπητε Enentäkää myötäjäiset runsaasti, ja tulen antamaan, sen
mukaan

μοι, καὶ δώσετέ μοι τὴν παιδα ταύτην εἰς γυναῖκα.
kuin minulle sanotte, ja antakaa minulle tämä neito vaimoksi."

GEN 34:13 ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακωβ τῷ Συχεμ καὶ Εμμορ τῷ
Ja Jaakobin pojat vastasivat Sykhemille ja hänen

πατρὶ αὐτοῦ μετὰ δόλου καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς, ὅτι ἐμίαναν Διναν τὴν
Isälleen Emoorille kanssa kavaluuden, ja puhuivat heille, koska

ἀδελφὴν αὐτῶν,
he saastuttivat heidän sissarensa Dinan.

GEN 34:14 καὶ εἶπαν αὐτοῖς Συμεὼν καὶ Λεὺι οἱ ἀδελφοὶ Δινὰς υἱοὶ
Ja Dinan veljet, Leian pojat, Symeon ja Levi sanoivat heille:

δὲ Λεὺας οὐ δυνήσμεθα ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, δοῦναι τὴν ἀδελφὴν
"Me emme voi tehdä tätä sanaa, että antaisimme meidän sisaremmme

ἡμῶν ἀνθρώπῳ, ὃς ἔχει ἀκροβυστίαν· ἔστιν γὰρ ὄνειδος ἡμῖν.
miehelle, joka omaa esinahan: sillä se on meille häpeä.

GEN 34:15 ἐν τούτῳ ὁμοιωθήμεθα ὑμῖν καὶ κατοικήσομεν ἐν ὑμῖν,
Tämän johdosta me tulemme kaltaisiksi teidän kanssanne ja me
asetumme asumaan teidän keskuuteenne,

ἐὰν γέννηθῃ ὡς ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ περὶ τμηθῆναι ὑμῶν πᾶν
jos te tulette kuin me myös te, jokainen teidän miespuolisenne

ἀρρενικόν,
ympärileikkauksessa.

GEN 34:16 καὶ δώσομεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑμῖν καὶ ἀπὸ τῶν
Ja me tulemme antamaan meidän tyttäriämme teille, ja teidän

θυγατέρων ὑμῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας καὶ οἰκήρομεν παρ' ὑμῖν καὶ
tyttäristänne me tulemme ottamaan meille vaimot, ja asetumme
asumaan teidän luoksenne ja

ἐσόμεθα ὡς γένος ἓν.
me tulemme olemaan kuin suku yksi.

GEN 34:17 ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσῃτε ἡμῶν τοῦ περὶ τέμνεσθαι, λαβόντες
ja jos te ette suostu kuulemaan meitä ympärileikkauksesta, ottaen

τὰς θυγατέρας ἡμῶν ἀπελευσόμεθα.
meidän tyttäremme me lähdemme pois."

GEN 34:18 καὶ ἤρσαν οἱ λόγοι ἐναντίον Εμμορ καὶ ἐναντίον Συχεμ
Ja nämä sanat olivat mieluisia Emmoorin edessä ja hänen

τοῦ υἱοῦ Εμμορ.
poikansa Sukhemin edessä.

GEN 34:19 καὶ οὐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα
Ja nuorukainen ei kuluttanut aikaa tätä sanaa tehdxkseen:

τοῦτο· ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυγατρὶ Ἰακωβ· αὐτὰς δὲ ἦν ἐνδοξάσματος
sillä oli hyvin kiintynyt Jaakobin tyttäreeseen: ja hän oli kun-

πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
nioitetuin kaikista hänen isänsä talossa.

GEN 34:20 ἦλθεν δὲ Εμμορ καὶ Συχεμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν πύλην
Ja Emmoor sekä Sukhem, hänen poikansa, tulivat portin

τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως αὐτῶν
luo heidän kaupungissaan, ja puhuivat heidän kaupunkinsa miehille,

λέγοντες
sanoen:

GEN 34:21 Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἰρηνικοὶ εἰσιν μεθ' ἡμῶν· οἰκεῖτῶσαν
"Nämä miehet ovat rauhaa sopuisia meidän kanssamme: he
asettautuisivat asumaan

ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐμπορεύεσθῶσαν αὐτήν, ἡ δὲ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον
maahan ja harjoittaisivat siinä kauppa, sillä katso, maa leveä

αὐτῶν. τὰς θυγατέρας αὐτῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας καὶ τὰς
edessä heidän. Heidän tyttäriään me ottaisimme meille vaimoiksi,

θυγατέρας ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς.
ja meidän tyttäriämme me antaisimme heille.

GEN 34:22 μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθῇρονται ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι τοῦ
Ainoastaan tämän johdosta nämä miehet tulevat kaltaisiksi meidän
kanssamme,

κατοικεῖν μεθ' ἡμῶν ὥστε εἶναι λαὸν ἓνα, ἐν τῷ περιτέμνεσθαι ἡμῶν
 asuakseen meidän kanssamme, niin että olemme kansaa yhtä:
 ympärileikkauksessajokaisen

πάν ἀρσενικόν, καθὰ καὶ αὐτοὶ περιτέμνεται.
 meidän miespuolisemme, kuten myös heidät (on) ympärileikattu.

GEN 34:23 καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν καὶ τὰ
 Ja heidän karjansa ja heidän omaisuutensa ja

τετράποδα οὐχ ἡμῶν ἔσται; μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς, καὶ
 nelijalkaisensa eivätkö meidän tule olemaan? Ainoastaan tässä
 tulkaamme heidän kaltaisikseen, ja

οἰκήρουν μεθ' ἡμῶν.
 he tulevat asumaan meidän kanssamme."

GEN 34:24 καὶ εἰσῆκουσαν Εμμωρ καὶ Συχεμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πάντες οἱ
 Ja suostuivat kuulemaan Emmooria ja hänen poikaansa kaikki

ἐκπορευόμενοι τὴν πύλιν τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ περιετέμοντο τὴν
 sārka heidän kaupunkinsa portista ulosmenevät, ja heidän esinah-

τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν, πᾶς ἄρσεν.
 kansa liha ympärileikattiin, jokainen miespuolinen.

GEN 34:25 ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ,
 Ja tapahtui kolmantena päivänä, kun he olivat tuskassa,

ἔλαβον οἱ δύο υἱοὶ Ἰακωβ Συμεὼν καὶ Λεὺι οἱ ἀδελφοὶ Δινὰς ἕκαστος
 Jaakobin pojat Sumeon ja Levi, Dinan veljet, ottivat jokainen

τὴν μάχαιραν αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς καὶ
 heidän miekkansa, ja sisällemenivät vaaratta kaupunkiin, ja

ἀπέκτειναν πάν ἀρσενικόν.
 tappoivat jokaisen miespuolisen:

GEN 34:26 τὸν τε Εμμωρ καὶ Συχεμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν
 myös Emmoorin ja hänen poikansa Sykhemin he tappoivat

στομάτι μαχαίρας καὶ ἔλαβον τὴν Δινὰν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Συχεμ καὶ
 miekan suulla, ja he ottivat Dinan Sykhemin talosta ja

ἐξῆλθον.
 lähtivät pois.

GEN 34:27 οἱ δὲ υἱοὶ Ἰακωβ εἰσῆλθον ἐπὶ τοὺς τραυματίας καὶ
 Ja Jaakobin pojat sisällemenivät haavoittuneiden päälle, ja

διήρπασαν τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἐμίαναν Δινὰν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν,
 ryöstivät kaupungin, missä he saastuttivat heidän sisarensa Dinan.

GEN 34:28 καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς βόας αὐτῶν καὶ τοὺς ὄνους
 Ja heidän lampaansa ja heidän nautansa ja heidän aasinsa,

αὐτῶν, ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει καὶ ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ, ἔλαβον.
 kaiken mitä oli kaupungissa ja kaiken mitä oli kedolla,
 he ottivat.

GEN 34:29 καὶ πάντα τὰ σώματα αὐτῶν καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν
 Ja kaikki heidän eloonjääneensä ja kaiken heidän varastonsa

καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἡγαλώτευσαν, καὶ διήρπασαν ὅσα τε ἦν ἐν τῇ
 ja heidän vaimonsa he ottivat vangeiksi, ja he ryöstivät mitä oli

πόλει καὶ ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις.
 kaupungissa ja mitä oli taloissa.

GEN 34:30 εἶπεν δὲ Ἰακώβ Συμεὼν καὶ Λεὺι Μιστηὼν με πεποιθήκατε
 Ja Jaakob sanoi Symeonille ja Leville: "Te olette tehneet minut
 vihattavaksi,

ὥστε πονηρὸν με εἶναι πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν γῆν, ἔν τε τοῖς
 niin että minä olen paha kaikille maan asukkaille, ja khananaio-

Χαναναίοις καὶ τοῖς Φερεζαίοις· ἐγὼ δὲ ὀλιγοστὸς εἰμι ἐν ἀριθμῷ,
 laisille ja feredzaiolaisille: ja minä olen vähäisempi luvultani,

καὶ συναχθέντες ἐπ' ἐμὲ συγκόψουσίν με, καὶ ἐκτραβήρομαι ἐγὼ καὶ ὁ
 ja he tulevat kokoamaan itsensä minun päälleni ja he tulevat
 lyömään minut rikki, ja pyyhkiydyn pois, minä ja

οἶκός μου.
 minun houneeni."

GEN 34:31 οἱ δὲ εἶπαν Ἄλλ' ὥσει πόρνη χρήνεται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν;
 Ja he sanoivat: "Vaan käyttivätkö hyväkseen meidän sisartamme kuin
 porttoa?"

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΕ΄.
LUKU 35.

GEN 35:1 Εἶπεν δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἰακώβ Ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς τὸν
Ja Jumala sanoi Jaakobille: "Noustuasi mene Baitheelin

τόπον Βαιθηλ καὶ οἶκει ἐκεῖ καὶ ποίησον ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θεῷ
τῷ paikkaan, ja asu siellä ja tee sinne uhrialttari sinulle
näyttäy-

σθέντι σοι ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν σε ἀπὸ προσώπου Ἡσαυ τοῦ ἀδελφοῦ
tyneelle Jumalalle, samalla kun sinä karkasit pois sinun veljesi

σου.

Eesaun kasvoista."

GEN 35:2 εἶπεν δὲ Ἰακώβ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ πᾶσιν τοῖς μετ' αὐτοῦ
Ja Jaakob sanoi hänen huoneelleen ja kaikille hänen kanssaan
oleville:

Ἄρατε τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλοτρίους τοὺς μεθ' ὑμῶν ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ
"Poistakaa vieraat jumalat jotka kanssa teidän keskeltä teidän, ja

καθαρίσασθε καὶ ἀλλάξατε τὰς στολὰς ὑμῶν,
puhdistakaa itsenne ja vaihtakaa teidän pukunne,

GEN 35:3 καὶ ἀναστάντες ἀναβῶμεν εἰς Βαιθηλ καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ
ja noustuanne menkäämme Baitheeliin ja tehkäämme sinne

θυσιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ἐπακούσαντί μοι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὃς ἦν
μετ' uhrialttari Jumalalle, joka kuunteli minua ahdistuksen päivä-
nä,

ἐμοῦ καὶ διέσωσέν με ἐν τῇ ὁδῷ, ἣ ἐπορεύθην.
joka oli minun kanssani, ja varjeli minua tiellä jota vaelsin."

GEN 35:4 καὶ ἔδωκαν τῷ Ἰακώβ τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλοτρίους, οἱ ἦσαν
Ja he antoivat Jaakobille vieraat jumalat, jotka olivat

ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνώπια τὰ ἐν τοῖς ὤσιν αὐτῶν, καὶ
heidän käsissään, ja korvarenkaat, jotka korvissaan heidän, ja

κατέκρυψεν αὐτὰ Ἰακώβ ὑπὸ τὴν τερέμινθον τὴν ἐν Σικιμοῖς καὶ
Jaakob kätki ne tärpättipuun alle Sikimoisissa, ja hän

ἀπώλεσεν αὐτὰ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
kadotti ne tähän päivään asti.

GEN 35:5 καὶ ἐξῆγεν Ἰσραὴλ ἐκ Σικιμῶν, καὶ ἐγένετο φόβος θεοῦ
ἐπὶ Ja Israel lähti pois Sikimoonista, ja tuli Jumalan
pelko

τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῶν, καὶ οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν
kaupunkien päälle heidän ympärillään, ja he eivät ajaneet takaa,

Ἰσραὴλ

Israelin poikien jäljessä.

GEN 35:6 ἦλθεν δὲ Ἰακωβ εἰς Λουζα, ἣ ἐστὶν ἐν γῇ Χανααν, ἣ ἐστὶν
Ja Jaakob tuli Luudzaan, joka on Khanaanin maassa, joka on

Βαιθηλ, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαός, ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ.
Baitheel, hän ja koko kansa, joka oli hänen kanssaan.

GEN 35:7 καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα
Ja hän rakensi sinne uhrialttarin, ja hän nimitti paikan

τοῦ τόπου Βαιθηλ. ἐκεῖ γὰρ ἐπεφάνη αὐτῷ ὁ θεὸς ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν
nimeksi Baitheel: sillä siellä Jumala näyttäytyi hänelle, sinä ai-

αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Ησαυ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
kana kun hän karkasi pois hänen veljensä Eesaun kasvoilta.

GEN 35:8 ἀπέθανεν δὲ Δεββωρα ἡ τροφὸς Ρεβεκκας κατώτερον Βαιθηλ
Ja Debboora, Rebekan imettäjä kuoli, (ja hänet haudattiin?)

ὑπὸ τὴν Βάλανον, καὶ ἐκάλεσεν Ἰακωβ τὸ ὄνομα αὐτῆς Βάλανος πένθ-
ους. alempana Baitheelistä, tammen alle, ja Jaakob nimitti sen
nimeksi: surun tammi.

GEN 35:9 Ὦφθη δὲ ὁ θεὸς Ἰακωβ ἔτι ἐν Λουζα, ὅτε παρεγένετο ἐκ
Ja Jumala näyttäytyi vielä Jaakobille Luudzassa, jolloin hän

Μεσοποταμίας τῆς Συρίας, καὶ ἠλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός.
tuli saapuville Syyrian Mesopotamiasta, ja Jumala siunasi häntä.

GEN 35:10 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός· Τὸ ὄνομά σου Ἰακωβ. οὐ κληθήσεται
Ja Jumala sanoi hänelle: "Sinun nimesi Jakoob: ei sinua

ἔτι Ἰακωβ, ἀλλ' Ἰσραὴλ ἔσται τὸ ὄνομά σου.
tulla enää nimittämään Jaakob, vaan Israeel on oleva sinun
nimesi."

GEN 35:11 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· Ἐγὼ ὁ θεός σου. αὐξάνου καὶ
Ja Jumala sanoi hänelle: "Minä sinun Jumalasi: lisäänny ja

πληθύνου. ἔθνη καὶ συναγωγαὶ ἐθνῶν ἔσονται ἐκ σοῦ, καὶ βασιλεῖς ἐκ
enenny: kansa ja kansojen kokoontuma tulevat olemaan sinusta, ja
kuninkaat

τῆς ὠφύος σου ἐξελεύσονται.
sinun kupeistasi tulevat ulostulemaan.

GEN 35:12 καὶ τὴν γῆν, ἣν δέδωκα Ἀβρααμ καὶ Ἰσαακ, σοὶ δέδωκα
Ja maan, jonka minä olen antanut Aabrahamille ja Iisakille, si-

αὐτήν· σοὶ ἔσται, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ δώσω τὴν γῆν ταύτην.
nulle olen antanut sen: sinulle on oleva, ja sinun siemenellesi
sinun jälkeesi tulen antamaan tämän maan."

GEN 35:13 ἀνέβη δὲ ὁ θεός ἀπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου, οὐ ἐλάλησεν
Ja Jumala nousi ylös hänen luotaan tuosta paikasta, jossa puhui

μετ' αὐτοῦ.
hänen kanssaan.

GEN 35:14 καὶ ἔστησεν Ἰακωβ στήλην ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ἐλάλησεν μετ'
Ja Jaakob pystytti muistopatsaan paikassa hän puhui hänen

αὐτοῦ, στήλην λιθίνην, καὶ ἔσπεισεν ἐπ' αὐτὴν σπονδὴν καὶ ἐπέχεεν
kanssaan, kivisen patsaan, ja hän vuodatti juomauhrin sen päällä

ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον.
hän kaatoi sen päälle öljyä.

GEN 35:15 καὶ ἐκάλεσεν Ἰακωβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐλάληεν
Ja Jaakob nimitti tuon paikan, siellä, jossa Jumala puhui

μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ ὁ θεός, Βαιθηλ.
hänen kanssaan: Baitheel.

GEN 35:16 Ἀπάρας δὲ Ἰακωβ ἐκ Βαιθηλ ἔπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ
Ja Jaakobin lähdettyä pois Baitheelista, hän pystytti telttansa

ἐπέκεινα τοῦ πύργου Γαδερ. ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤγγισεν χαβραθα εἰς
γῆν toiselle puolelle Gaderin tornin. Ja tapahtui, kun hän
lähestyi Khabrathaa,

ἐλθεῖν Εφραθα, ἔτεκεν Ραχηλ καὶ ἐδυστόκηρεν ἐν τῷ τοκετῷ.
tullakseen Efrathan maahan, Rakheel synnytti ja hän oli
synnytystuskissaan kipeä synnytyksen aikana.

GEN 35:17 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σκληρῷ αὐτὴν τίκτειν εἶπεν αὐτῇ ἡ
Ja tapahtui, samalla kun hän kärsi kovasti synnyttäessään,
kätilö sanoi hänelle:

μαῖα θάρρει, καὶ γὰρ οὗτός σοί ἐστιν υἱός.
"Ole rohkea, sillä tämä on sinulle poika."

GEN 35:18 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφιέναι αὐτὴν τὴν ψυχὴν, ἀπέθνηκεν
Ja tapahtui, sinä aikana kun hän laski menemään sielun, sillä

γὰρ, ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Υἱὸς Ὀδύνης μου. ὁ δὲ πατὴρ ἐκάλεσεν
hän kuoli, hän nimitti hänen nimekseen: "minun kipuni poika",
mutta

αὐτὸν Βενιαμιν.
isä nimitti hänet Benjaminiksi.

GEN 35:19 ἀπέθανεν δὲ Ραχηλ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ὁδῷ Εφραθα [αὕτη
Ja Rakheel kuoli ja hänet haudattiin Efrathan tiellä

ἐστὶν Βηθλεεμ].
(tämä on Beetelem).

GEN 35:20 καὶ ἔστηρεν Ἰακωβ στήλην ἐπὶ τοῦ μνημείου αὐτῆς. αὕτη
Ja Jaakob pystytti pilarin hänen hautapatsaakseen: tämä

ἐστὶν στήλη μνημείου Ραχηλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.
on Rakheelin hautapatsaan pilari tähän päivään asti.

GEN 35:22 Ἐγένετο δὲ ἡνίκα κατόκτρην Ἰσραηλ ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ,
ja tapahtui, kun Israeel asui tuossa maassa,

ἐπορεύθη Ρουβην καὶ ἐκοιμήθη μετὰ Βαλλας τῆς παλλακῆς τοῦ πατρὸς
meni Ruubeen ja makasi hänen isänsä jalkavaimon Ballan kanssa:

αὐτοῦ· καὶ ἤκουσεν Ἰσραὴλ, καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτοῦ. Ἦσαν
ja Israeel sai kuulla, ja sopimattomana näkyi hänen edessään. Ja

δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακωβ δώδεκα.
aakobin poikia kaksitoista.

GEN 35:23 υἱοὶ Λείας· πρωτότοκος Ἰακωβ Ρουβην, Συμεων, Λευι,
Leian pojat: Jaakobin ensinsyntynyt, Sumeoon, leui,

Ιουδας, Ισσαχαρ, Ζαβουλων.
Juudas, Issakhar, Dzabuloon.

GEN 35:24 υἱοὶ δὲ Ραχηλ· Ἰωσηφ καὶ Βενιαμιν.
Rakheelin pojat: Jooseef ja Beniamin.

GEN 35:25 υἱοὶ δὲ Βαλλας παιδίσκης Ραχηλ· Δαν καὶ Νεφθαλι.
Ja Ballan, Rakheelin palvelijatteren pojat: Dan ja Nefthali.

GEN 35:26 υἱοὶ δὲ Ζελφας παιδίσκης Λείας· Γαδ καὶ Ασηρ. οὗτοι
Ja Leian palvelijatteren pojat: Gad ja Aseer. Nämä

υἱοὶ Ἰακωβ, οἱ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας
pojat Jaakobin, jotka syntyivät hänelle Syyrian Mesopotamiassa.

GEN 35:27 Ἦλθεν δὲ Ἰακωβ πρὸς Ἰσαακ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς Μαμβρη
Ja Jaakob tuli hänen isänsä Iisakin luo Mambreen,

εἰς πόλιν τοῦ πεδίου [αὕτη ἐστὶν Χεβρων] ἐν γῇ Χανααν, οὗ παρῴκη-
sen kedon kaupunkiin (tämä on Khebroon) Khanaanin maassa, jossa
Abraham

Αβρααμ καὶ Ἰσαακ.
ja Iisak asuivat muukalaisina.

GEN 35:28 ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι Ἰσαακ, ὥς ἔζηρεν, ἔτη ἑκατὸν
Ja olivat päivät Iisakin, jotka hän eli, vuosia

ὀγδοήκοντα·
sata kahdeksankymmentä:

GEN 35:29 καὶ ἐκλιπὼν ἀπέθανεν καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ
Ja uupuen hän kuoli, ja hänet lisättiin hänen sukunsa luo,

πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Ἦσαν καὶ Ἰακωβ οἱ
vanhana ja päivien runsaudessa, ja hänen poikansa Eesau ja

υἱοὶ αὐτοῦ.
hautasivat hänet.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΕ'.

LUKU 36.

GEN 36:1 Αὐται δὲ αἱ γενέσεις Ησαυ [αὐτός ἐστιν Εδωμ].
Ja nämä Eesaun syntymiset (hän on Edoom).

GEN 36:2 Ησαυ δὲ ἔλαβεν γυναῖκας ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν
Ja Eesau otti itsellensä vaimoja tyttäristä

Χαναναίων, τὴν Ἀδα θυγατέρα Αἰλων τοῦ Χετταίου καὶ τὴν Ελιβεμα
Khanaanilaisten, Kheettiläisen Ailoonin tyttären Adan ja Eli-

θυγατέρα Ἀνα τοῦ υἱοῦ Σεβεγων τοῦ Ευαίου
beman, Eviläisen Sebegoonin pojan Anan tyttären,

GEN 36:3 καὶ τὴν Βασεμμαθ θυγατέρα Ἰσμαηλ ἀδελφῆς Ναβαιωθ.
ja Basemmathin, Ismaelin sisaren Nabaioothin tyttären.

GEN 36:4 ἔτεκεν δὲ Ἀδα τῷ Ησαυ τὸν Ελιφας, καὶ Βασεμμαθ ἔτεκεν
Ja Ada synnytti Eesaulle Elifaksen, ja Basemath synnytti
ti

τὸν Ραγουηλ,
Raguueelin,

GEN 36:5 καὶ Ελιβεμα ἔτεκεν τὸν Ἰεους καὶ τὸν Ἰεγλομ καὶ τὸν
ja Elibema synnytti Jeuuxsen ja Jegloomin ja

Κορε· οὗτοι υἱοὶ Ησαυ, οἱ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῇ Χαναν.
Koren: nämä Eesaun poikia, jotka syntyivät hänelle Khanaanissa.

GEN 36:6 ἔλαβεν δὲ Ησαυ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς καὶ
τὰς
Ja Esau otti hänen vaimonsa ja pojat ja tyttäret
ja

θυγατέρας καὶ πάντα τὰ σώματα τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ
kaikki hänen huoneensa henkilöt, ja kaikki

ὑπάρχοντα καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ πάντα, ὅσα ἐκτήρατο καὶ ὅσα
tavarat ja kaiken karjan ja kaiken mitä oli hankkinut ja jotka

περαποιήρατο ἐν γῇ Χαναν, καὶ ἐπορεύθη ἐκ γῆς Χαναν ἀπὸ προσώπου
oli saavuttanut itselleen Khanaanin maassa, ja hän lähti Khanaanin

Ἰακωβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
maasta, pois hänen veljensä Jaakobin kasvoilta:

GEN 36:7 ἦν γὰρ αὐτῶν τὰ ὑπάρχοντα πολλὰ τοῦ οἰκεῖν ἅμα, καὶ οὐκ
sillä heidän tavaransa olivat monet, asuakseen yhdessä,

ἐδύνατο ἡ γῆ τῆς παροικίεως αὐτῶν φέρειν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ πλῆθους
ja heidän muukalaisuutensa maa ei voinut kantaa heitä heidän

τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν.
omaisuuksiensa paljoudesta.

GEN 36:8 ὤκηρεν δὲ Ησαυ ἐν τῷ ὄρει Σηρ [Ησαυ αὐτός ἐστιν Εδωμ].
Ja Eesau asui Seeirin vuorella (tämä Eesau on Edoom).

GEN 36:9 Αὐται δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαυ πατρὸς Εδωμ ἐν τῷ ὄρει Σηίρ,
Ja nämä Eesaun, Edoomin isän syntymiset Seeirin vuorella,

GEN 36:10 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἡσαυ· Ελιφας υἱὸς Ἀδὰς
ja nämä Eesaun poikien nimet: Elifas, Adaan, Eesaun

γυναικὸς Ἡσαυ καὶ Ραγουηλ υἱὸς Βασεμμαθ γυναικὸς Ἡσαυ.
vaimon poika, ja Raguueel, Eesaun vaimon Basemmathin poika.

GEN 36:11 ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Ελιφας· Θαιμαν, Ὠμαρ, Σωφάρ, Γοθομ καὶ
Ja Elifaan pojat olivat: Thaiman, Oomar, Soofar, Gothom

ἼΚενεζ.
ja Kenedz:

GEN 36:12 θαμνα δὲ ἦν παλλακὴ Ελιφας τοῦ υἱοῦ Ἡσαυ καὶ ἔτεκεν τῷ
Ja Thamna oli Elifaan, Eesaun pojan jalkavaimo, ja hän synnytti

Ελιφας τὸν Ἀμαλῆκ· οὗτοι υἱοὶ Ἀδὰς γυναικὸς Ἡσαυ.
Elifaalle Amaleekin: nämä Adan, Eesaun vaimon pojat.

GEN 36:13 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ραγουηλ· Ναχοθ, Ζαρε, Σομε καὶ Μοζε.
Ja nämä Raguueelin pojat: Nakhoth, Dzare, Some ja Modze:

οὗτοι ἦσαν υἱοὶ Βασεμμαθ γυναικὸς Ἡσαυ.
nämä olivat Eesaun vaimon Basemmathin pojat.

GEN 36:14 οὗτοι δὲ ἦσαν υἱοὶ Ελιβεμας θυγατρὸς Ἀνα τοῦ υἱοῦ
Ja nämä olivat Eesaun vaimon Sebegoonin pojan Anan tyttären

Σεβεγών, γυναικὸς Ἡσαυ· ἔτεκεν δὲ τῷ Ἡσαυ τὸν Ἰεὺς καὶ τὸν Ἰεγλὼμ
Elibemaksen pojat: ja hän synnytti Eesaulle Jeuusin ja Jegloonin

καὶ τὸν Κορε.
ja Koren.

GEN 36:15 οὗτοι ἡγεμόνες υἱοὶ Ἡσαυ· υἱοὶ Ελιφας πρωτοτόκου Ἡσαυ·
Nämä Eesaun poikien johtajat: Eesaun esikoisen Elifaksen pojat:

ἡγεμῶν Θαιμαν, ἡγεμῶν Ὠμαρ, ἡγεμῶν Σωφάρ, ἡγεμῶν Κενεζ,
ruhtinas Thaiman, ruhtinas Oomar, ruhtinas Soofar, ruhtinas Kenedz,

GEN 36:16 ἡγεμῶν Κορε, ἡγεμῶν Γοθομ, ἡγεμῶν Ἀμαλῆκ· οὗτοι
ruhtinas Kore, ruhtinas Gothom, ruhtinas Amaleek: nämä

ἡγεμόνες Ελιφας ἐν γῇ Ἰδουμαία· οὗτοι υἱοὶ Ἀδὰς.
Elifaan johtajat Iduumaian maassa: nämä Adan pojat.

GEN 36:17 καὶ οὗτοι υἱοὶ Ραγουηλ υἱοῦ Ἡσαυ· ἡγεμῶν Ναχοθ, ἡγεμῶν
Ja nämä Raguueelin, Eesaun pojan pojat: ruhtinas Nakhoth, ruhtinas

Ζαρε, ἡγεμῶν Σομε, ἡγεμῶν Μοζε· οὗτοι ἡγεμόνες Ραγουηλ ἐν γῇ Εδωμ·
Dzare, ruhtinas Some, ruhtinas Modze: nämä Raguueelin johtajat

οὗτοι υἱοὶ Βασεμμαθ γυναικὸς Ἡσαυ.
Edoomin maassa: nämä Eesaun vaimon Basemmathin pojat.

GEN 36:18 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ελιβεμας γυναικὸς Ἡσαυ· ἡγεμῶν Ἰεὺς,
Ja nämä Elibemaksen, Eesaun vaimon pojat: ruhtinas Jeuus,

ἡγεμῶν Ἰεγλομ, ἡγεμῶν Κορε· οὗτοι ἡγεμόνες Ελιβεμας.
 ruhtinas Jeglom, ruhtinas Kore: nämä Elibemaksen johtajat.

GEN 36:19 οὗτοι υἱοὶ Ησαυ, καὶ οὗτοι ἡγεμόνες αὐτῶν. οὗτοί εἰσιν
 Nämä Eesaun pojat, ja nämä heidän ruhtinaansa, nämä ovat

υἱοὶ Εδωμ.
 Eesaun pojat.

GEN 36:20 οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηρ τοῦ Χορραίου τοῦ κατοικοῦντος τὴν
 Ja nämä Khorraiolaisen maassa asuvan Seeirin pojat

γῆν· Λωταν, Σωβαλ, Σεβεγων, Ἀνα
 Lootan, Soobal, Sebegoon, Ana,

GEN 36:21 καὶ Δηρων καὶ Ασαρ καὶ Ρισων· οὗτοι ἡγεμόνες τοῦ
 Ja Deesoon ja Asar ja Risoön: nämä Khorraiolaisen

Χορραίου τοῦ υἱοῦ Σηρ ἐν τῇ γῇ Εδωμ.
 Seeirin pojan ruhtinaat Edoomin maassa.

GEN 36:22 ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Λωταν· Χορρα καὶ Αἰμαν· ἀδελφὴ δὲ
 Ja Lootan pojat olivat: Khorri ja Aiman: ja Lootan

Λωταν θαμνα.
 sisar Thamna.

GEN 36:23 οὗτοι δὲ υἱοὶ Σωβαλ· Γωλων καὶ Μαναχαθ καὶ Γαιβηλ, Σωφ
 Ja nämä Soobalin pojat: Gooloon ja Manakhath ja Gaibeel, Soof

καὶ Ομαν.
 ja Ooman.

GEN 36:24 καὶ οὗτοι υἱοὶ Σεβεγων· Αἰε καὶ Οναν· οὗτός ἐστιν ὁ
 ja nämä Sebegoonin pojat: Aie ja Oonan: tämä on

Ονας, ὃς εὗρεν τὸν Ἰαμιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἐνεμεν τὰ ὑποζύγια
 Oonas, joka löysi Jaminin erämaassa, kun hän paimensi hänen

Σεβεγων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
 isänsä Sebegoonin juhtia

GEN 36:25 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ἀνα· Δηρων· καὶ Ελιβεμα θυγάτηρ Ἀνα.
 ja nämä Anan pojat: Deesoon: ja Elibema Anan tytär.

GEN 36:26 οὗτοι δὲ υἱοὶ Δηρων· Ἀμαδα καὶ Ασβαν καὶ Ἰεθραν καὶ
 Ja nämä Deesoonin pojat: Amada ja Asban ja Jethran ja

Χαρραν.
 Kharran.

GEN 36:27 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ασαρ· Βαλααν καὶ Ζουκαμ καὶ Ἰωκαμ καὶ
 Ja nämä Agarin pojat: Balaan ja Dzuukam ja Jooukam ja

Ουκαν.
 Uukan.

GEN 36:28 οὗτοι δὲ υἱοὶ Ρισων· Ὡς καὶ Ἀραμ.
 Ja nämä Risoönin pojat: Oos ja Aram.

GEN 36:29 οὗτοι ἡγεμόνες Χορρα· ἡγεμὼν Λωταν, ἡγεμὼν Σωβαλ,
Nämä Khorrin johtajat: ruhtinas Lootan, ruhtinas Soobal,

ἡγεμὼν Σεβεγών, ἡγεμὼν Ἀνα,
ruhtinas Sebegoon, ruhtinas Ana.

GEN 36:30 ἡγεμὼν Δηρῶν, ἡγεμὼν Ἀσαρ, ἡγεμὼν Ρισῶν. οὗτοι ἡγεμόνες
ruhtinas Deesoon, ruhtinas Asar, ruhtinas Risoön, nämä Khorrin

Χορρα ἐν ταῖς ἡγεμονίαις αὐτῶν ἐν γῇ Εδῶμ.
ruhtinaat heidän ruhtinaskunnissaan, Edoomin maassa.

GEN 36:31 Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν Εδῶμ πρὸ τοῦ
Ja nämä Edoomissa hallinneet kuninkaat, ennen kuin

Βασιλεῦσαι Βασιλέα ἐν Ἰσραηλ.
kuningas hallitsi Israelissa.

GEN 36:32 καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Εδῶμ Βαλακ υἱὸς τοῦ Βεωρ, καὶ ὄνομα
ja hallitsi Edoomissa balak Beoorin poika, ja hänen

τῇ πόλει αὐτοῦ Δενναβα.
kaupungillaan nimi Dennaba.

GEN 36:33 ἀπέθανεν δὲ Βαλακ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἰωβαβ
Ja Balak kuoli, ja hänen sijastaan hallitsi Joobab

υἱὸς Ζαρά ἐκ Βοσορρας.
Dzaran poika Bosorrasta.

GEN 36:34 ἀπέθανεν δὲ Ἰωβαβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀσομ ἐκ
Ja Joobab kuoli, ja hänen sijastaan hallitsi Asom,

τῆς γῆς θαιμανῶν.
Thaimanoonin maasta.

GEN 36:35 ἀπέθανεν δὲ Ἀσομ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Ἀδαδ υἱὸς
Ja Asom kuoli, ja hänen sijastaan hallitsi Adad, Baradin

Βαραδ ὁ ἐκκάλας Μαδιαμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωαβ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ
poika, joka hakkasi pois Madiamin Mooabin kedolla, ja hänen kau-
pun-

Γεθθαιμ.
gillaan nimi Gethaim.

GEN 36:36 ἀπέθανεν δὲ Ἀδαδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαμαλα ἐκ
Ja Adad kuoli, ja hänen sijallaan hallitsi Samala

Μασεκκας.
Masekkasta.

GEN 36:37 ἀπέθανεν δὲ Σαμαλα, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Σαουλ ἐκ
Ja Samala kuoli, ja hänen sijallaan hallitsi Sauul

Ροωβῶ τῆς παρὰ ποταμῶν.
virran luota Rooboothista.

GEN 36:38 ἀπέθανεν δὲ Σαουλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ Βαλαεννων
Ja Sauul kuoli, ja hänen sijallaan hallitsi Balaennoon,

υἱ ὧς Αχοβωρ.
Akhoboorin poika.

GEN 36:39 ἀπέθανεν δὲ Βαλαεννων υἱ ὧς Αχοβωρ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ'
Ja Akhoboorin poika Balaennoon kuoli, ja hänen sijallaan

αὐτοῦ Αραδ υἱ ὧς Βαραδ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Φογωρ, ὄνομα δὲ τῇ
hallitsi baradin poika Arad, ja hänen kaupunkinsa nimi Fogoor, ja

γυναικὶ αὐτοῦ Μαιτεβεηλ θυγάτηρ Μαιραιθ υἱοῦ Μαιζοοβ.
hänen vaimollaan nimi Maitebeel, Maidzoobin pojan Matraithin
tytär.

GEN 36:40 Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἡγεμόνων Ἡσαυ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν
Nämä Eesaun päälliköiden nimet heidän heimoissaan,

κατὰ τόπον αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.
heidän paikkojensa mukaan, heidän maissaan ja heidän kansoissaan:

ἡγεμῶν Θαμνα, ἡγεμῶν Γωλα, ἡγεμῶν Ιεθερ,
ruhtinas Thamna, ruhtinas Goola, ruhtinas Jether,

GEN 36:41 ἡγεμῶν Ελιβεμας, ἡγεμῶν Ηλας, ἡγεμῶν Φινων,
ruhtinas Elibemas, ruhtinas Eelas, ruhtinas Finoon,

GEN 36:42 ἡγεμῶν Κενεζ, ἡγεμῶν Θαιμαν, ἡγεμῶν Μαζαρ,
ruhtinas Kenedz, ruhtinas Thaiman, ruhtinas Madzar,

GEN 36:43 ἡγεμῶν Μεγεδιηλ, ἡγεμῶν Ζαφωιμ. οὗτοι ἡγεμόνες Εδωμ ἐν
ruhtinas Megedieel, ruhtinas Dzafooim, nämä Edoomin ruhtinaat

ταῖς κατοικοιμέναις ἐν τῇ γῇ τῆς κτήρεως αὐτῶν. Οὗτος Ἡσαυ πατήρ
asuinpaikoissaan, heidän omistamassaan maassa. Tämä Eesau Edoomin

Εδωμ.
isä.

ΓΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΖ'.

LUKU 37.

GEN 37:1 Κατόκει δὲ Ἰακωβ ἐν τῇ γῇ, οὗ παρόκησεν ὁ πατήρ αὐτοῦ,
Ja Jaakob asui tässä maassa, jossa hänen isänsä asui muukalaisena

ἐν γῇ Χανααν.

Khanaanin maassa.

GEN 37:2 αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἰακωβ· Ἰωσηφ δέκα ἐπὶ ἐτῶν ἦν
Ja nämä Jaakobin syntymiset: Jooseef oli vuosia seitsemäntoista,

ποιμαίνων μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τὰ πρόβατα ὧν νέος, μετὰ τῶν υἱῶν
ollen nuori, hän paimensi hänen veljiensä kanssa lampaita, hänen

Βαλλας καὶ μετὰ τῶν υἱῶν Ζελφας τῶν γυναικῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·
isänsä vaimojen Ballan poikien kanssa ja Dzelfan poikien kanssa.

κατήνεγκεν δὲ Ἰωσηφ ψόγον πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν.
Ja Jooseef vei alas pahan moitteen hänen isänsä Israeelin luo.

GEN 37:3 Ἰακωβ δὲ ἠγάπα τὸν Ἰωσηφ παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ,
Ja Jakoob rakasti Jooseefiä ohitse kaikkien hänen veljiensä,

ὅτι υἱὸς γήρους ἦν αὐτῷ· ἐποίησεν δὲ αὐτῷ χιτῶνα ποικίλον.

koska vanhuuden poika hän oli hänelle: ja hän teki hänelle
monivärisen ihokkaan.

GEN 37:4 ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ὅτι αὐτὸν ὁ πατήρ φιλεῖ ἐκ
Ja hänen veljensä nähtyä, että isä rakastaa häntä kai-

πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐμίσησαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἐδύναντο λαλεῖν αὐτῷ
kista hänen pojistaan, he vihasivat häntä, ja he eivät voineet

οὐδὲν εἰρηνικόν.

puhua hänelle mitään sopuisasti.

GEN 37:5 Ἐνυπνιασθεὶς δὲ Ἰωσηφ ἐνύπνιον ἀπήγγειλεν αὐτὸ τοῖς
Ja Jooseefin nähtyä unen, hän selosti sen

ἀδελφοῖς αὐτοῦ

hänzen veljilleen.

GEN 37:6 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούσατε τοῦ ἐνυπνίου τούτου, οὗ
Ja hän sanoi heille: "Kuulkaa tämän uni, jonka

ἐνυπνιάσθην·

minä olen uneksinut:

GEN 37:7 ὄμην ἡμᾶς δεσμεύειν δράγματα ἐν μέσῳ τῇ πεδίῳ, καὶ
Me olimme olevinamme sitomassa lyhteitä keskellä kettoa, ja

ἀνέστη τὸ ἐμὸν δράγμα καὶ ὠρθώθη, περιστραφέντα δὲ τὰ δράγματα ὑμῶν
minun lyhteeni nousi ylös ja oli pystyssä, ja teidän lyhteittenne

προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δράγμα.

asetuttua ympärille, ne tervehtivät kunnioittavasti minun
lyhdettäni."

GEN 37:8 εἶπαν δὲ αὐτῷ οἱ ἀδελφοί Μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ'
Ja veljet sanoivat hänelle: "Kuninkaanako hallitsisit meidän

ἡμᾶς ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν; καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν
päällämme ja herranako vallitsisit meitä?" Ja viha häneen vielä

ἔνεκεν τῶν ἐνυπνίων αὐτοῦ καὶ ἔνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.
lisääntyi hänen uniensa tähden, ja hänen sanojensa tähden.

GEN 37:9 εἶδεν δὲ ἐνύπνιον ἕτερον καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ πατρὶ
Ja hän näki toisen unen ja hän selosti sen hänen

αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ εἶπεν Ἴδού ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον
isälleen ja hänen veljilleen, ja sanoi: "Katso, minä olen uneksinut

ἕτερον, ὥσπερ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ἑνδεκα ἀστέρες προσεκύουν
toisen unen: ikäänkuin aurinko ja kuu ja yksitoista tähteä

μέ.

olisivat kunnioittaneet minua.

GEN 37:10 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ Τί τὸ
Ja hänen isänsä nuhteli häntä ja sanoi hänelle: "Mikä tämä

ἐνύπνιον τοῦτο, ὃ ἐνυπνιασθης; ἄρα γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγώ τε
uni, jonka olet uneksinut? Tulemalla tulisimmeko siis minä

καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαί σοι ἐπὶ τὴν γῆν;
ja myös sinun äitisi, ja sinun veljesi kumartamaan sinulle maahan
asti?"

GEN 37:11 ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ, ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ
Ja hänen veljensä kadehtivat häntä, mutta hänen isänsä

διετήρησεν τὸ ῥῆμα.
säilytti puheen.

GEN 37:12 Ἐπορεύθησαν δὲ οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ βόσκειν τὰ πρόβατα τοῦ
Ja hänen veljensä menivät paimentamaan heidän isänsä

πατρὸς αὐτῶν εἰς Συχεμ.
lampaita Sykhemiin.

GEN 37:13 καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ Οὐχ οἱ ἀδελφοί σου
Ja Israel sanoi Joosefille: "Eivätkö sinun veljesi

ποιμαίνουσιν ἐν Συχημ; δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς αὐτούς. εἶπεν δὲ
ole paimentamassa Sykhemissä? Tule, minä lähetän sinut heidän
luokseen." Ja hän sanoi

αὐτῷ Ἰδοὺ ἐγώ.
hänelle: "Katso, minä."

GEN 37:14 εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰσραὴλ Πορευθεὶς ἰδὲ εἰ ὑγιαίνουν οἱ
Ja Israel sanoi hänelle: "Mentyäsi katso, jos sinun veljesi

ἀδελφοί σου καὶ τὰ πρόβατα, καὶ ἀνάγγειλόν μοι. καὶ ἀπέστειλεν
ja lampaat ovat terveitä, ja ilmoita minulle. Ja hän lähetti

αὐτὸν ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς Χεβρων, καὶ ἦλθεν εἰς Συχημ.
hänet Khebroonin laaksosta, ja hän tuli Sykhemiin.

GEN 37:15 καὶ εὗρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ.
Ja eräs mies löysi hänet eksyneenä kedolle:

ἠρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος λέγων Τί ζητεῖς;
ja mies kysyi häneltä, sanoen: "Mitä sinä etsit?"

GEN 37:16 ὁ δὲ εἶπεν Τοὺς ἀδελφούς μου ζητῶ· ἀνάγγειλόν μοι, ποῦ
Ja hän sanoi: "Minun veljiäni minä etsin: ilmoita minulle,

βόσκουσιν.
missä he paimentavat."

GEN 37:17 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος Ἀπήρκασιν ἐντεῦθεν· ἤκουσα
Ja mies sanoi hänelle: "He lähtivät pois täältä: sillä

γὰρ αὐτῶν λεγόντων Πορευθῶμεν εἰς Δωθαῖμ. καὶ ἐπορεύθη Ἰωσήφ
kuulin heidän sanovan: "Menkäämme Doothaimiin." Ja Jooseef meni

κατόπισθεν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ εὗρεν αὐτούς ἐν Δωθαῖμ.
hänen veljiensä jäljessä, ja hän löysi heidät Doothaimista.

GEN 37:18 προεῖδον δὲ αὐτὸν μακρόθεν πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν πρὸς
Ja edeltänähtyään hänet kauempaa, ennenkuin hän lähestyi

αὐτούς καὶ ἐπονηρεύοντο τοῦ ἀποκτεῖναι αὐτόν.
heidän luokseen, he ajattelivat pahaa, tappaakseen hänet.

GEN 37:19 εἶπαν δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰδοὺ ὁ
Ja he sanoivat kukin hänen veljelleen: "katso,

ἐνυπνιαστὴς ἐκεῖνος ἔρχεται·
tuo unennäkijä tulee:

GEN 37:20 νῦν οὖν δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν καὶ ῥίψωμεν αὐτόν εἰς
nyt siis tulkaa, tappaakaamme hänet, ja heittäkäämme hänet

ένα τῶν λάκκων καὶ ἐροῦμεν θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν· καὶ
yhteen kuoppaan, ja me tulemme sanomaan pahan pedon syöneen hänet:

ὁψόμεθα, τί ἔσται τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ.
ja me tulemme näkemään, mitä hänen unistaan tulee."

GEN 37:21 ἀκούσας δὲ Ρουβην ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν
Ja kuultuaan Ruubeen otti hänet pois heidän käsistään,

καὶ εἶπεν Οὐ πατάξομεν αὐτὸν εἰς ψυχὴν.
ja hän sanoi: "Älkäämme häntä sieluun."

GEN 37:22 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ρουβην Μὴ ἐκχέητε αἷμα· ἐμβάλετε αὐτὸν
Ja Ruubeen sanoi heille: "Älkää vuodattako verta. Heittäkää hänet

εἰς τὸν λάκκον τοῦτον τὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, χεῖρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῷ·
tuohon kuoppaan autiomaassa, mutta älkää ojentako kättänne häneen":

ὥπως ἐξέληται αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ ἀποδῶ αὐτὸν τῷ πατρὶ
jotta hän pelastaisi hänet heidän käsistään ja antaisi hänet takai-

αὐτοῦ.
sin hänen isälleen.

GEN 37:23 ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἦλθεν Ἰωσήφ πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ,
Ja tapahtui, kun Jooseef tuli hänen veljiensä luo,

ἐξέδυσαν τὸν Ἰωσήφ τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον τὸν περὶ αὐτὸν
he riisuiivat Jooseefilta monivärisen ihokkaan hänen ympäriltään.

GEN 37:24 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ λάκκος
Ja otettuaan hänet he heittivät hänet kuoppaan: mutta kuoppa

κενός, ὕδωρ οὐκ εἶχεν.
tyhjä, se ei omannut vettä.

GEN 37:25 Ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν ἄρτον καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς
Ja he istuutuivat syömään leipää, ja nostettuan ylös

ὀφθαλμοῖς εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὁδοιπόροι Ἰσμαηλῖται ἦρχοντο ἐκ Γαλααδ,
silmänsä he näkivät, ja katso, ismaelilaiset matkustajat tulivat

καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἐγεμον θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ στακτῆς·
Galaadista, ja heidän kamelinsa kuormattuina suitsukkeilla ja

ἐπορεύοντο δὲ καταγαγεῖν εἰς Αἴγυπτον.
pihkalla ja parfyymeilla, ja vietävänä alas Egyptiin.

GEN 37:26 εἶπεν δὲ Ἰουδας πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ Τί χρήσιμον,
Ja Juudas sanoi hänen veljilleen: "Mitä meitä hyödyttää,

ἐὰν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ κρύψωμεν τὸ αἷμα αὐτοῦ;
jos me tapamme meidän veljemme ja tulemme kätkemään hänen verensä?

GEN 37:27 δεῦτε ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς Ἰσμαηλίταις τούτοις, αἱ δὲ
Tulkaa, myykäämme hänet noille ismaelilaisille, mutta

χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔστωσαν ἐπ' αὐτόν, ὅτι ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ σὰρξ ἡμῶν
meidän käsiämme älkäämme ojentako hänen päälleen, koska hän on

ἐστίν. ἤκουσαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ.
meidän veljemme ja meidän lihaamme." Ja hänen veljensä kuuntelivat.

GEN 37:28 καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνθρωποι οἱ Μεδιθηναῖοι οἱ ἔμποροι,
Ja miehet, meedieenaiolaiset kauppiaat kulkivat ohii,

καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν Ἰωσήφ ἐκ τοῦ λάκκου καὶ ἀπέδοντο
ja vetivät ja nostivat Jooseefin ylös kuopasta, ja he myivät

τὸν Ἰωσήφ τοῖς Ἰσμαηλίταις εἴκοσι χρυσῶν, καὶ κατήγαγον τὸν Ἰωσήφ
Jooseefin ismaelilaisille kahdestakymmenestä kultaisesta, ja he

εἰς Αἴγυπτον.
veivät Jooseefin alas Egyptiin.

GEN 37:29 ἀνέστρεψεν δὲ Ρουβὴν ἐπὶ τὸν λάκκον καὶ οὐχ ὄρᾳ τὸν
Ja Ruubeen palasi takaisin kuopalle ja ei nähnyt

Ἰωσήφ ἐν τῷ λάκκῳ καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.
Jooseefia kuopassa, ja hän repäisi rikki hänen vaippansa.

GEN 37:30 καὶ ἀνέστρεψεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπεν Τὸ
Ja hän palasi hänen veljiensä luo, ja sanoi:

παιδᾶριον οὐκ ἔστιν· ἐγὼ δὲ ποῦ πορεύομαι ἔτι;
"Poikasta ei ole: ja minä, minne menen enää?"

GEN 37:31 Λαβόντες δὲ τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰωσήφ ἔσφαξαν ἔριφον αἰγῶν
Ja otettuaan Jooseefin ihokkaan, he teurastivat vohlan vuohista

καὶ ἐμόλυναν τὸν χιτῶνα τῷ αἵματι.
ja he tahrasivat ihokkaan veressä.

GEN 37:32 καὶ ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον καὶ εἰσήνεγκαν
Ja he lähettivät monivärisen ihokkaan ja he veivät sisälle

τῷ πατρὶ αὐτῶν καὶ εἶπαν Τοῦτον εὕρομεν· ἐπίγνωθι εἰ χιτῶν τοῦ υἱοῦ
heidän isälleen, ja sanoivat: "Tämän me löysimme: havaitse, jos

σοῦ ἐστίν ἢ οὐ.
ihokas on sinun poikasi vaiko ei."

GEN 37:33 καὶ ἐπέγνω αὐτόν καὶ εἶπεν Χιτὼν τοῦ υἱοῦ μου ἐστίν·
Ja hän tunsi sen, ja sanoi: "Ihokas on minun poikani:

θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν, θηρίον ἤρπασεν τὸν Ἰωσήφ.
paha villieläin on syönyt hänet, villieläin ryösti Jooseefin."

GEN 37:34 διέρρηξεν δὲ Ἰακώβ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐπέθετο σάκκον
Ja Jaakoob repi rikki hänen vaippansa, ja hän asetti säkin

ἐπὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἐπένθει τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡμέρας πολλὰς.
hänen kupeittensa päälle, ja hän suri hänen poikaansa monia päiviä.

GEN 37:35 συνήχθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ θυγατέρες καὶ
Ja kaikki hänen poikansa ja tyttäret kerääntyivät yhteen, ja

ἦλθον παρακαλέσαι αὐτόν, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακαλεῖσθαι λέγων ὅτι
tulivat lohduttamaan häntä, ja hän ei tahtonut tulla lohdutetuksi,
sanoenettä:

Καταβήσομαι πρὸς τὸν υἱόν μου πενθῶν εἰς ἄδου. καὶ ἐκλαυσεν αὐτόν
Olen astuva alas minun poikani luo murehtivana haadekseen." Ja

ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
hänen isänsä itki häntä.

GEN 37:36 οἱ δὲ Μεδιηναῖοι ἀπέδοντο τὸν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον τῷ
Ja midianilaiset myivät Jooseefin Egyptiin,

Πετεφρῇ τῷ σπᾶδοντι Φαραῶ, ἀρχιμαγείρῳ.
Petefreelle faaraon eunukille, pääkokille.